Redakcja – Paulina Doniec
Grafika nutowa – Ryszard Bryła
Projekt okładki i strony tytułowej – Danuta Czudek-Puchalska
Skład – Tomira Rogala

Redaktor prowadzący – Agnieszka Mroczek

© Centrum Edukacji Artystycznej, Warszawa 2015

ISMN 979-0-9013381-2-8

Wydawnictwo Centrum Edukacji Artystycznej
ul. Mazowiecka 11 pok. 21, 00-052 Warszawa
tel./fax 22 826 15 80, wydawnictwo@cea.art.pl
www.cea.art.pl

Część I

Początkowy etap muzykowania zespołowego

Ćwiczenia dwugłosowe nr 1–9 przeznaczone dla uczniów klas pierwszych szkoły podstawowej mają utrwalać ich możliwości techniczne i zarazem dawać dużo radości ze wspólnego muzykowania. Chciałbym aby poniższe ćwiczenia były inspiracją dla realizowania własnych pomysłów muzycznych przez innych pedagogów nauczania początkowego w klasach waltorni szkoły podstawowej.

Ćwiczenia nr 1–2

Duety w formie dialogu. Oparte na dźwiękach naturalnych i ich łączeniu z zastosowaniem małych odległości (sekund i tercji). Ćwiczenia te uczą też „na pauzach" (to jest w przerwach pomiędzy dźwiękami) kontrolować właściwy oddech podczas gry.

Ćwiczenia nr 3–4

Łatwe melodycznie kanony. Podstawą wspólnego muzykowania jest tu jedna melodia dla dwóch wykonawców.

Ćwiczenia nr 5–7

Duety oparte na znanych utworach. Istnieje możliwość wykonania ich solo lub w duecie. (Ćwiczenie nr 6 i 7 również z akompaniamentem).

Ćwiczenia nr 8–9

Popularne kolędy w opracowaniu na dwa rogi.

Niektóre utwory zostały przez autora uproszczone, celem ułatwienia ich wykonania uczniom.

Nauka rozpoczynania dźwięków wraz z kontrolą, w ściśle określonym pauzami czasie, właściwego „oddychania" pomiędzy nimi.

Rozmowa – Duet

1

(oprac. Krzysztof Specjał)

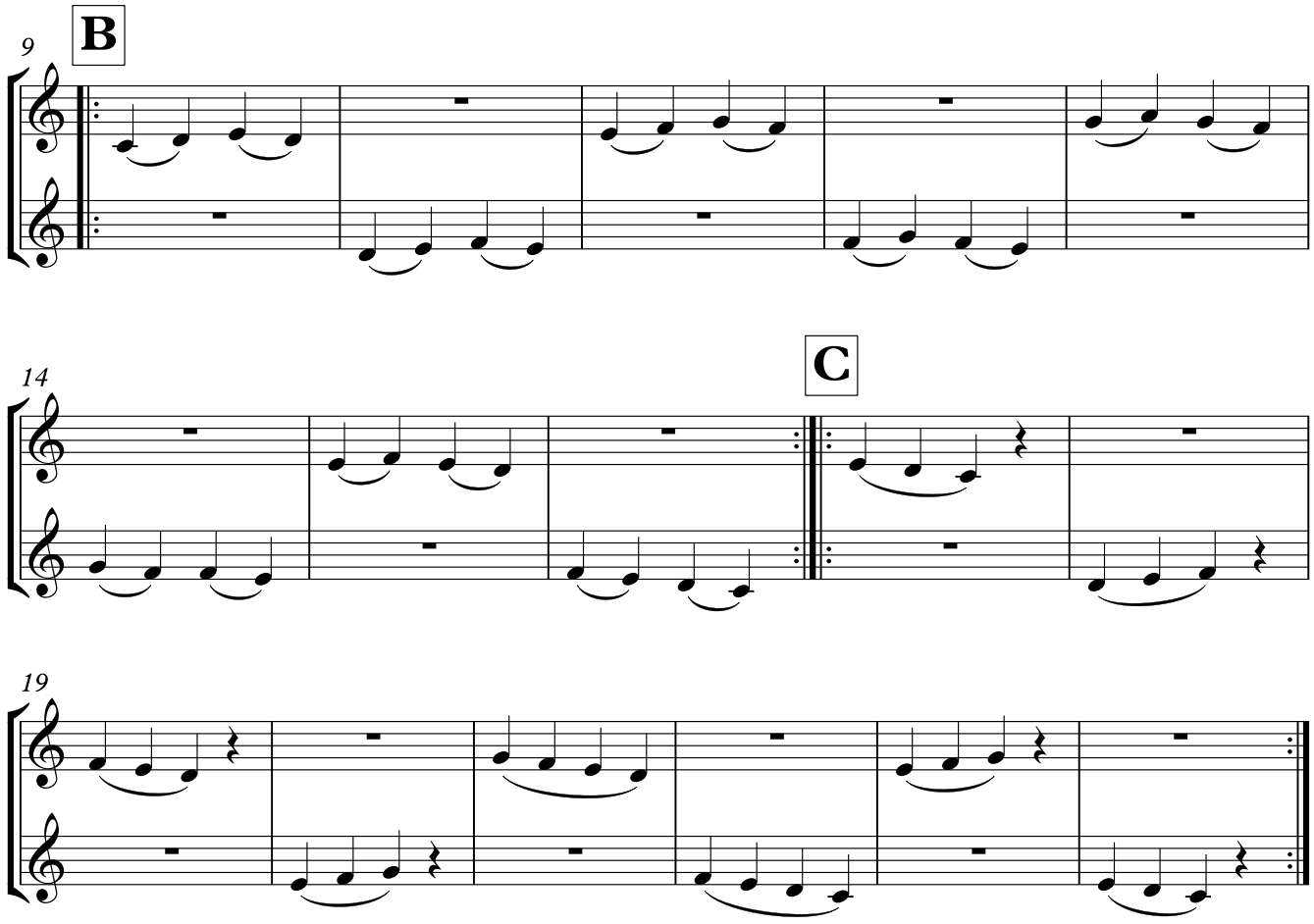

Korzystając z poniższego zapisu, poszczególne fragmenty (**A**, **B** i **C**) można wykonywać oddzielnie – każdy z repetycją. Można je również dowolnie łączyć bez powtórek.

Głos I

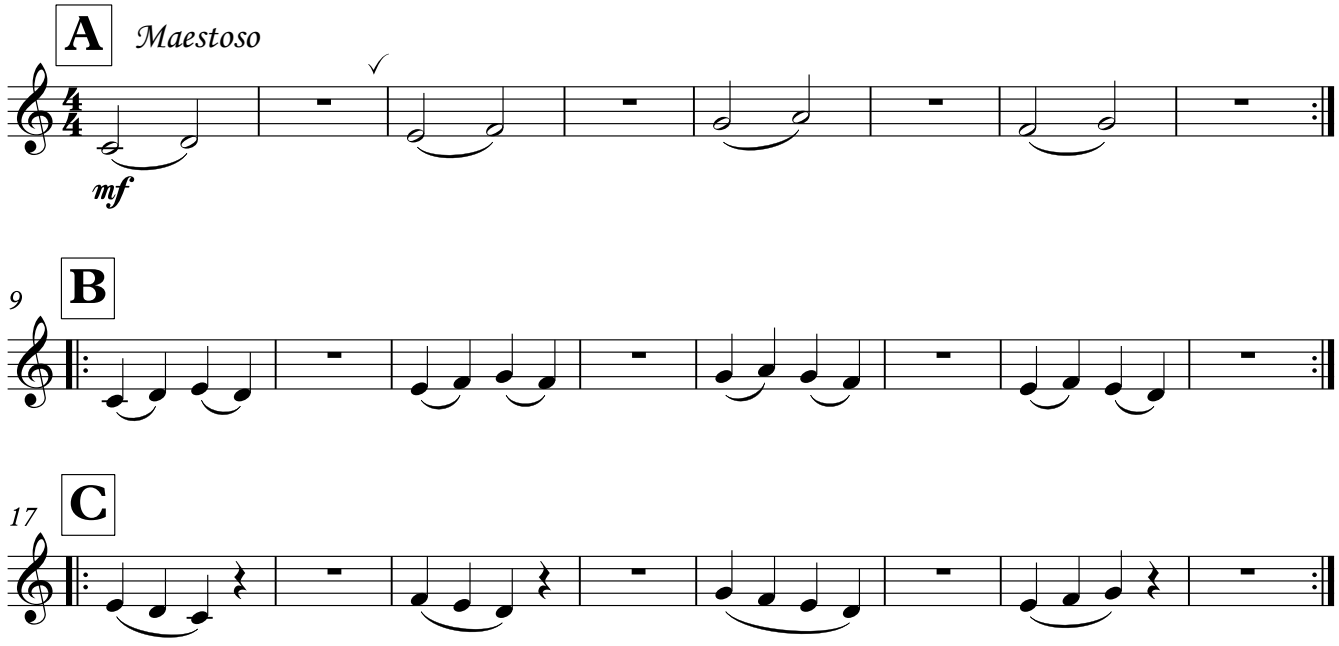

Głos II

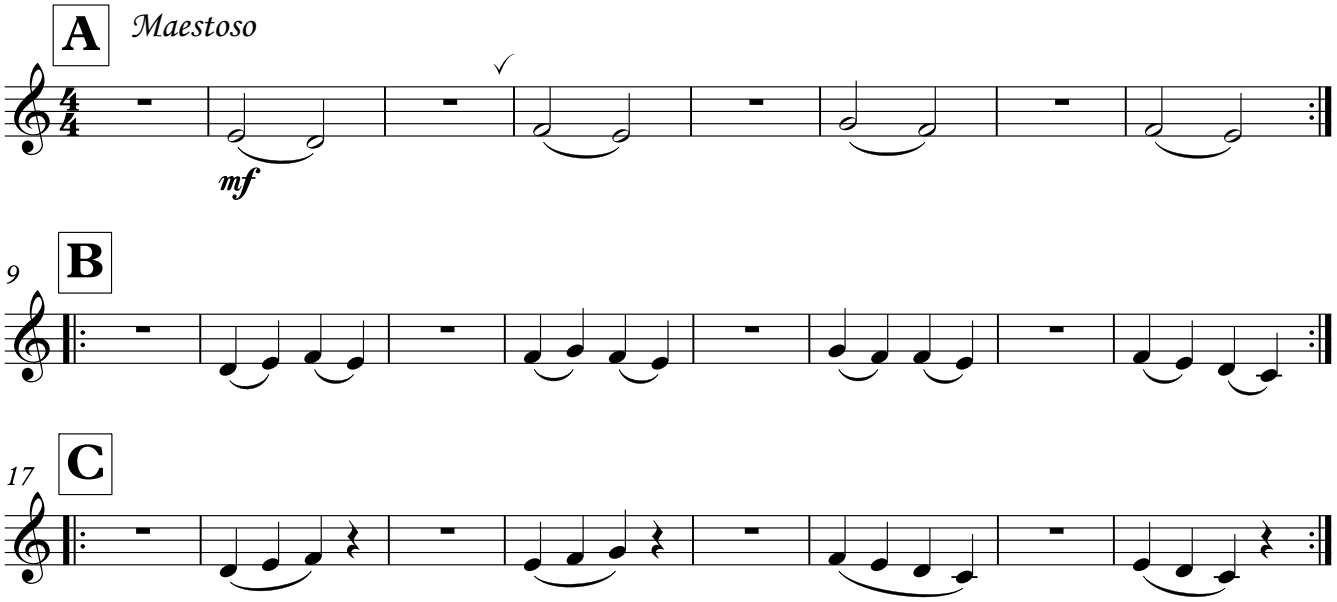

Dźwięki naturalne i ich łączenie za pomocą małych odległości z zastosowaniem pierwszych zmian artykulacyjnych.

2

Andante

(oprac. Krzysztof Specjał)

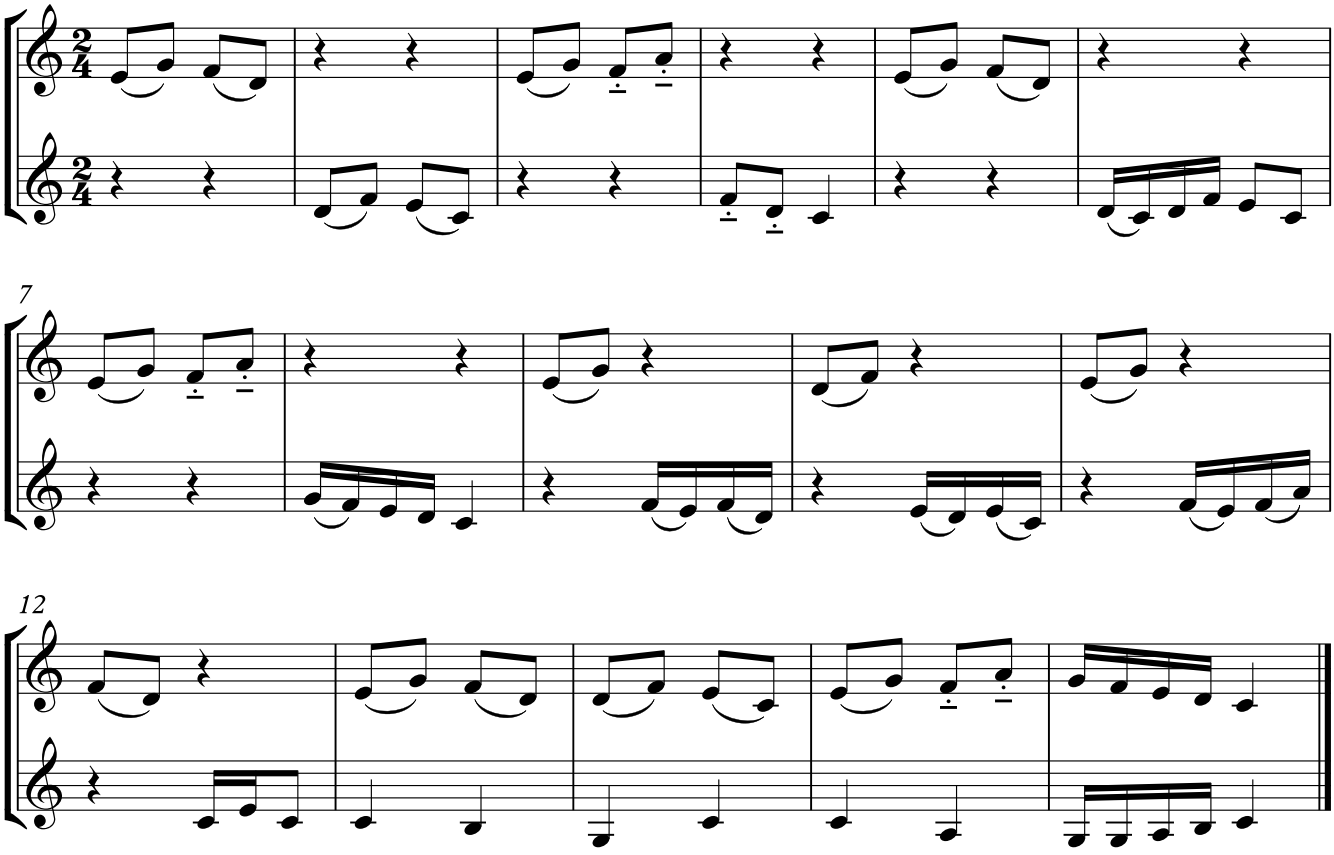

Wersja II

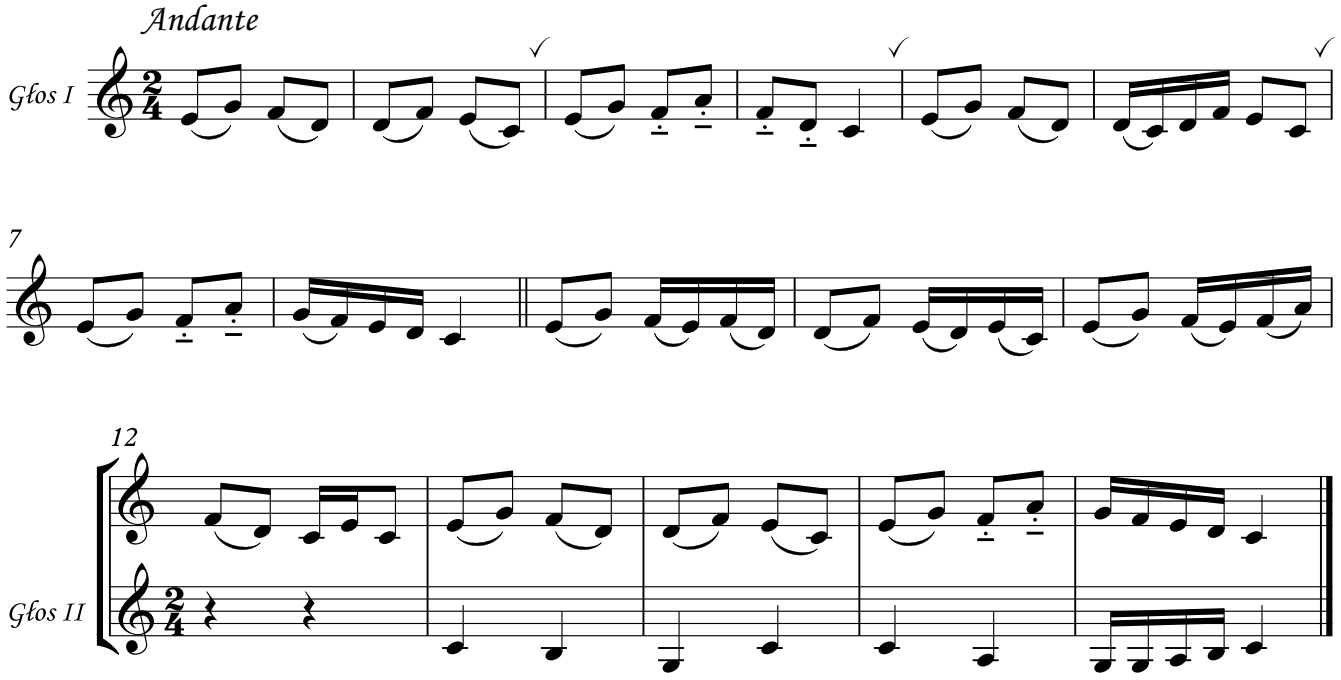

3

Kanon „rytmiczny” *Jabłko*

Anonim

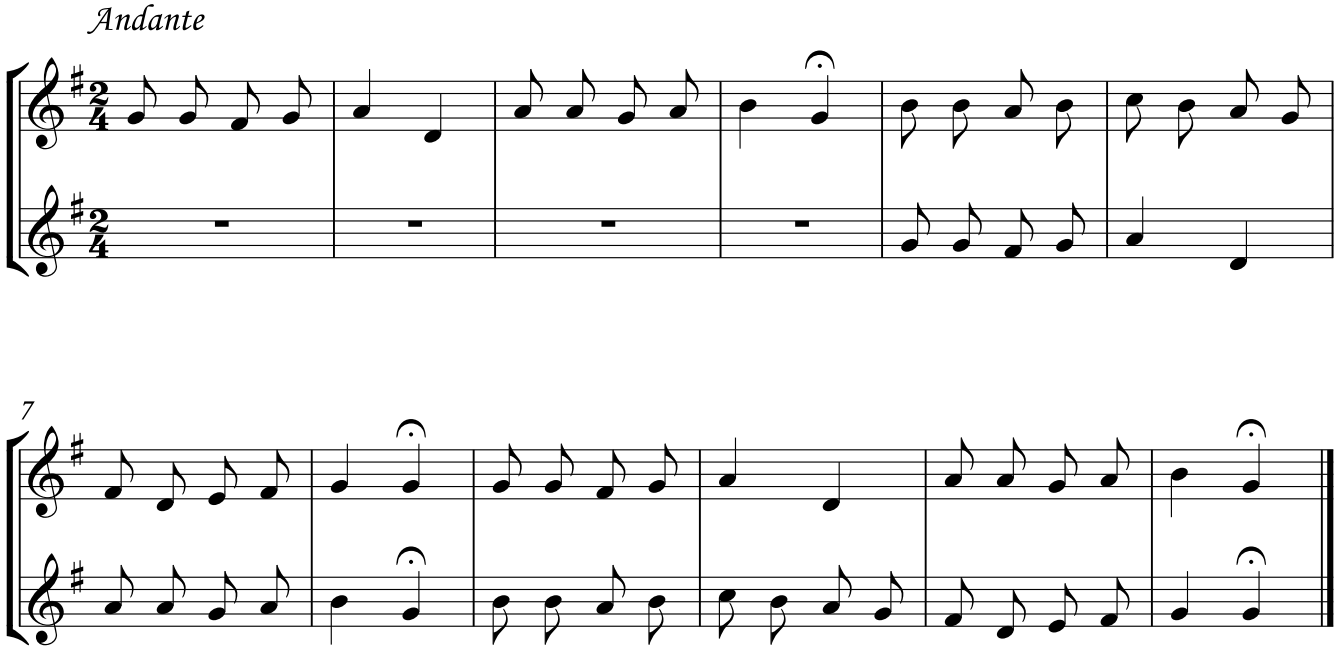

Wlazł kotek na płotek

4

Melodia ludowa
(oprac. Stanisław Moniuszko)

Andante

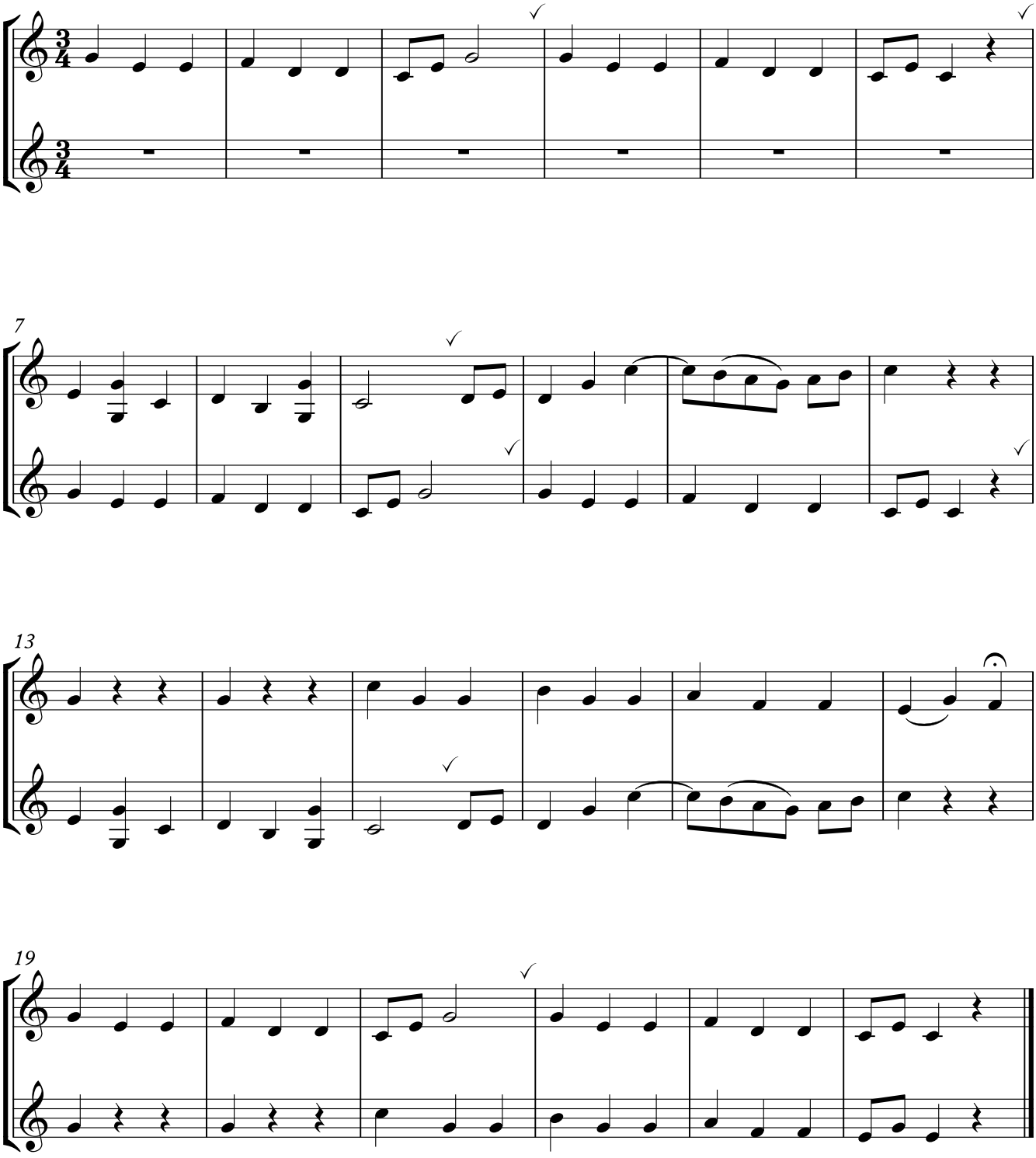

5

Oda do radości z IX Symfonii op. 125

Ludwig van Beethoven
(oprac. Krzysztof Specjał)

Allegro moderato

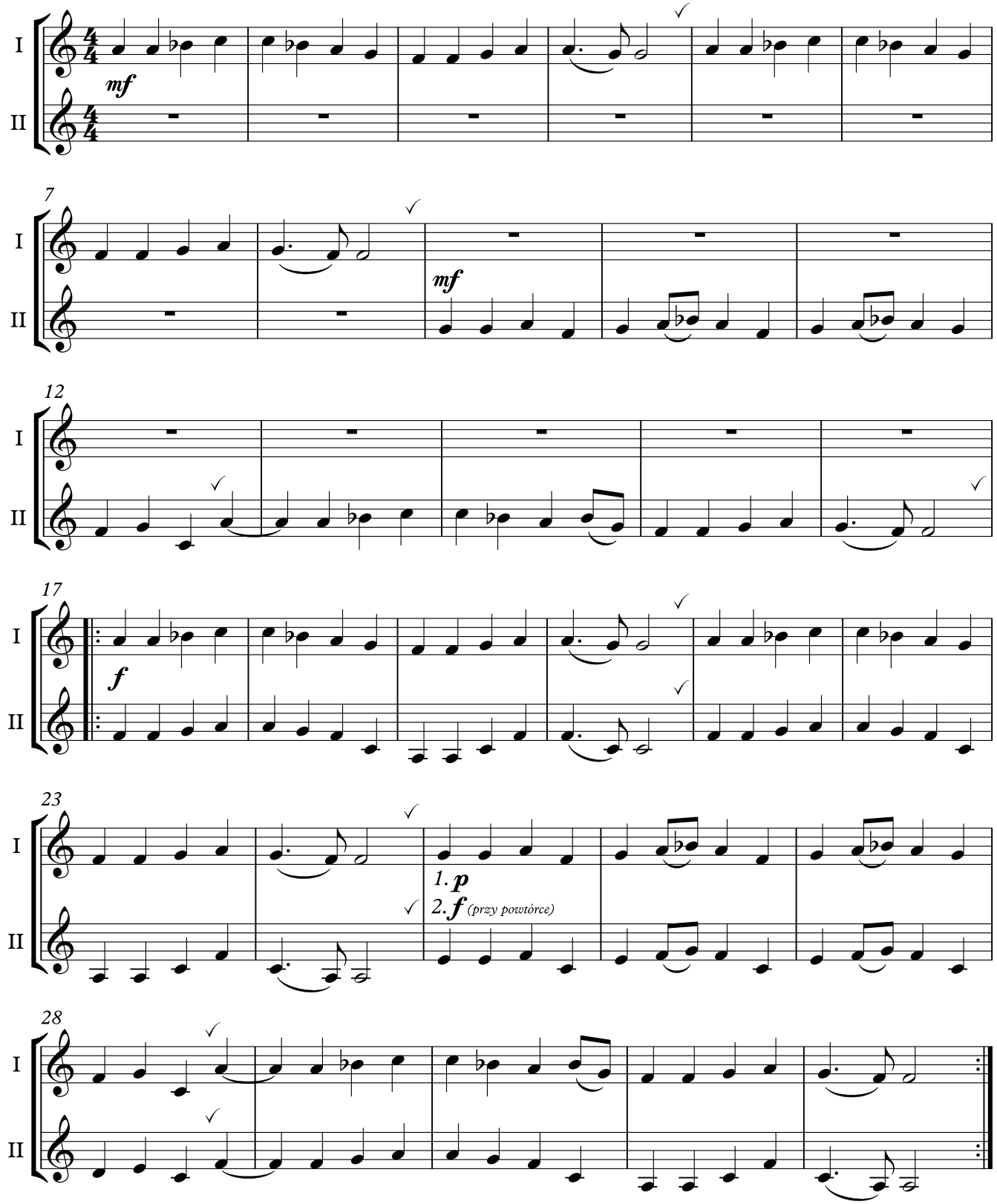

Do wykonania solo, w duecie lub/i z fortepianem.

Melodia z oratorium *Juda Machabeusz*

6

Georg Friedrich Händel
(oprac. Krzysztof Specjał)

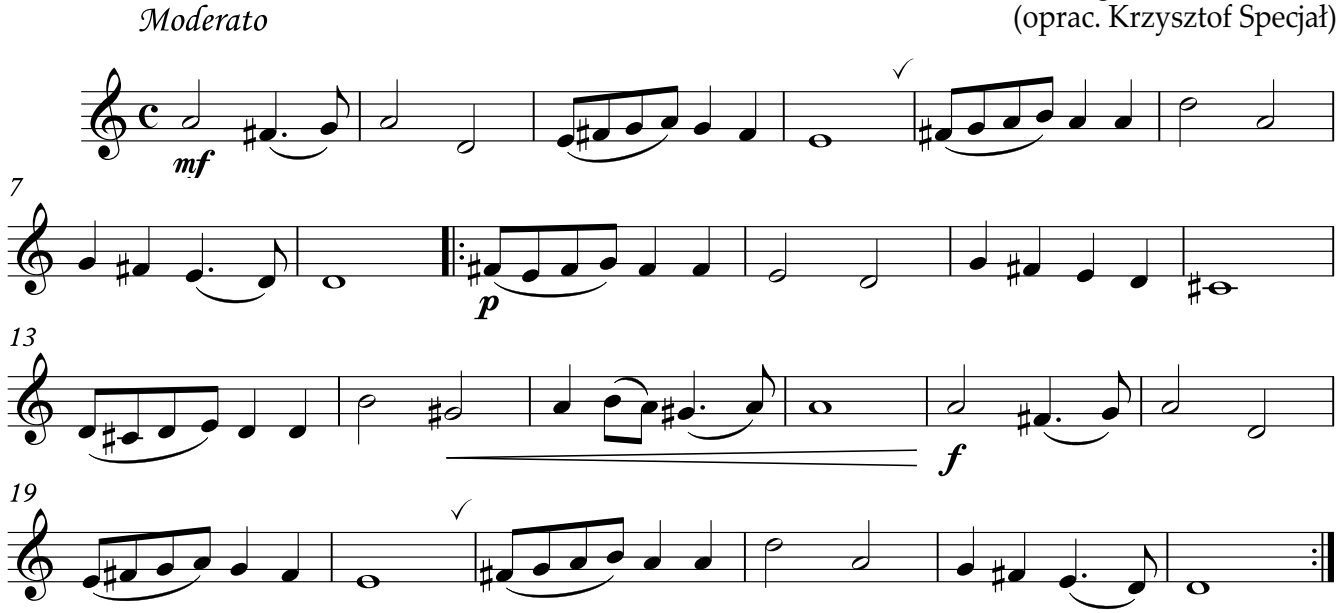

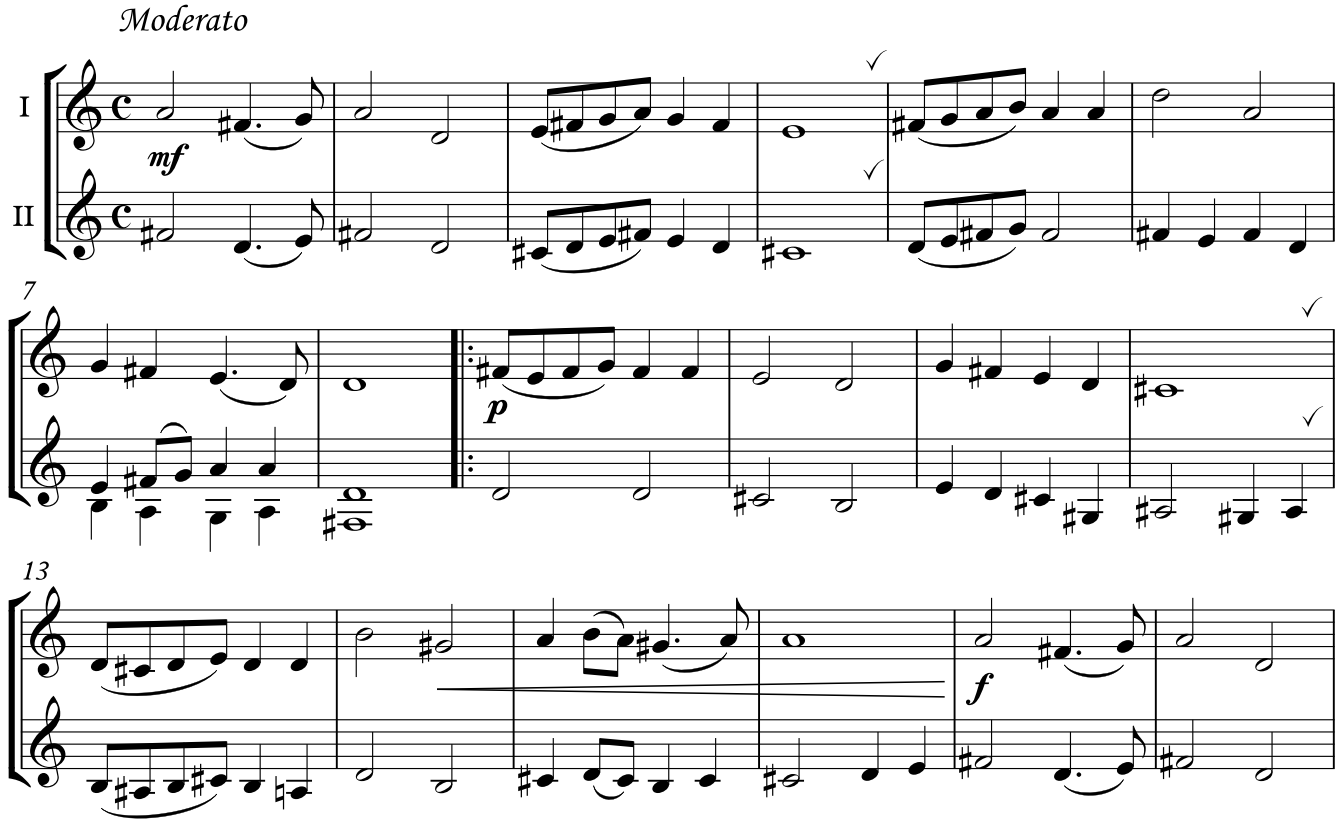

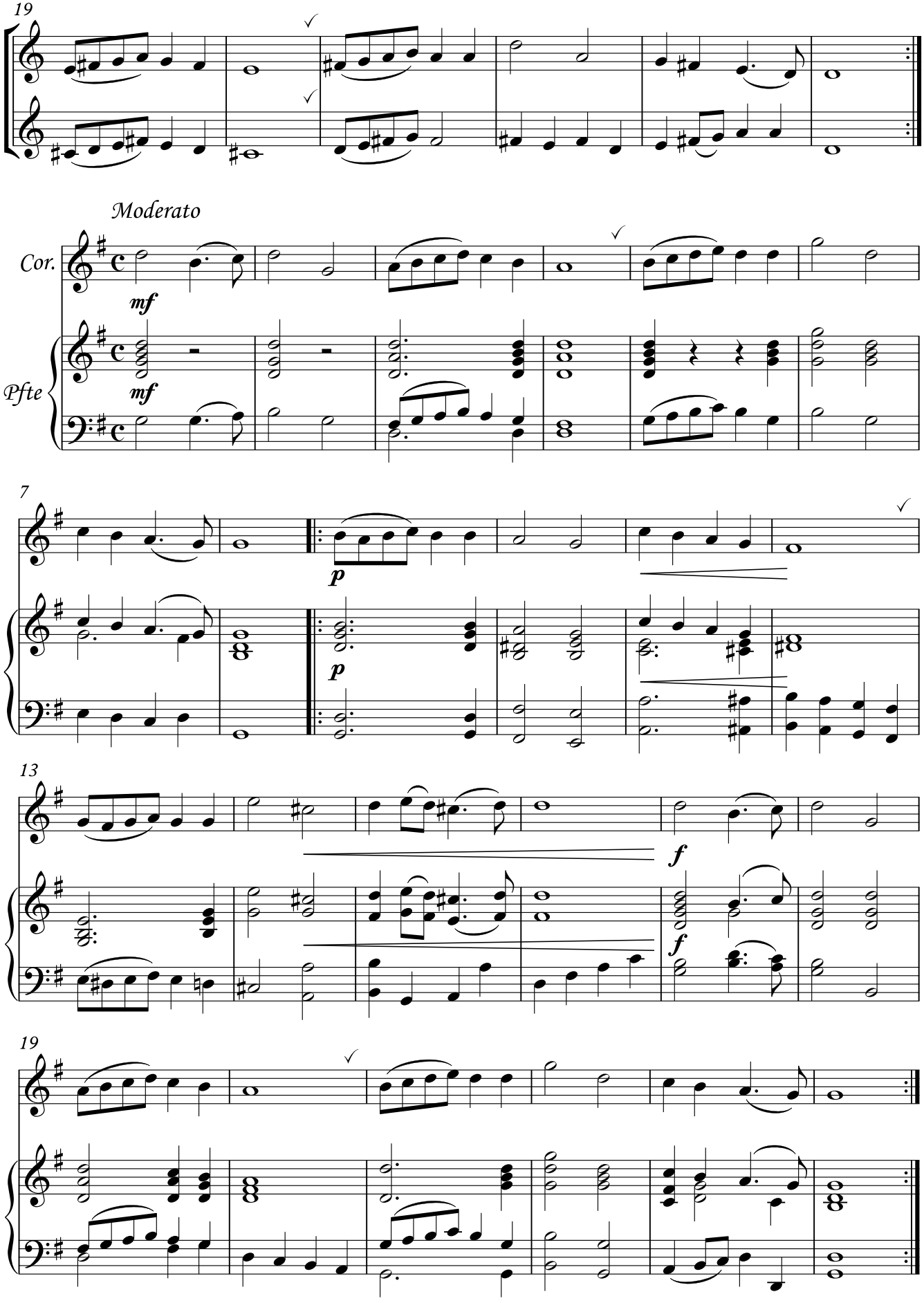
19
Moderato
Cor.
mf
Pfte
mf
7
p
p
13
f
f
19

Two Friends

Forrest L. Buchtel

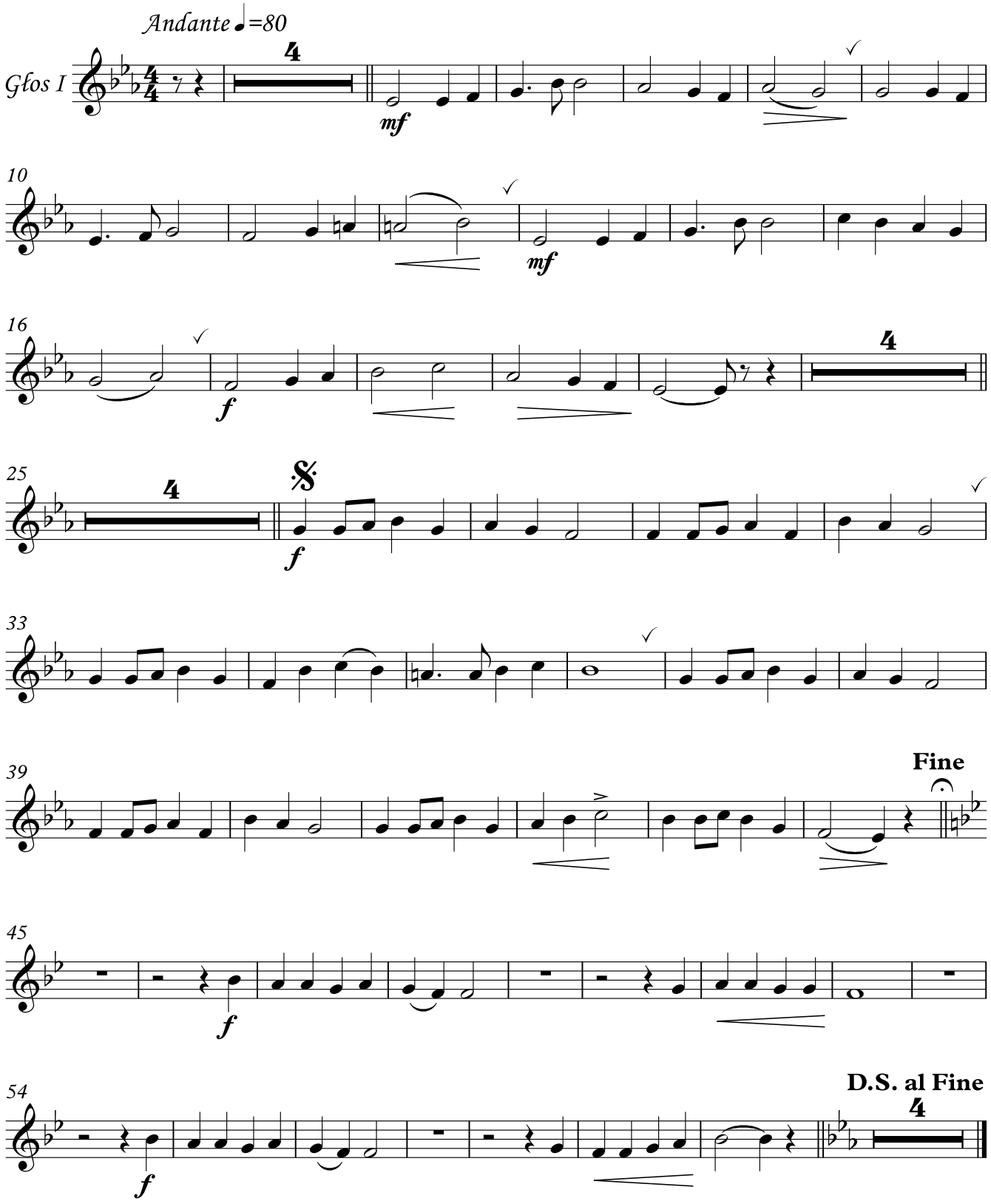

Two Friends

Forrest L. Buchtel

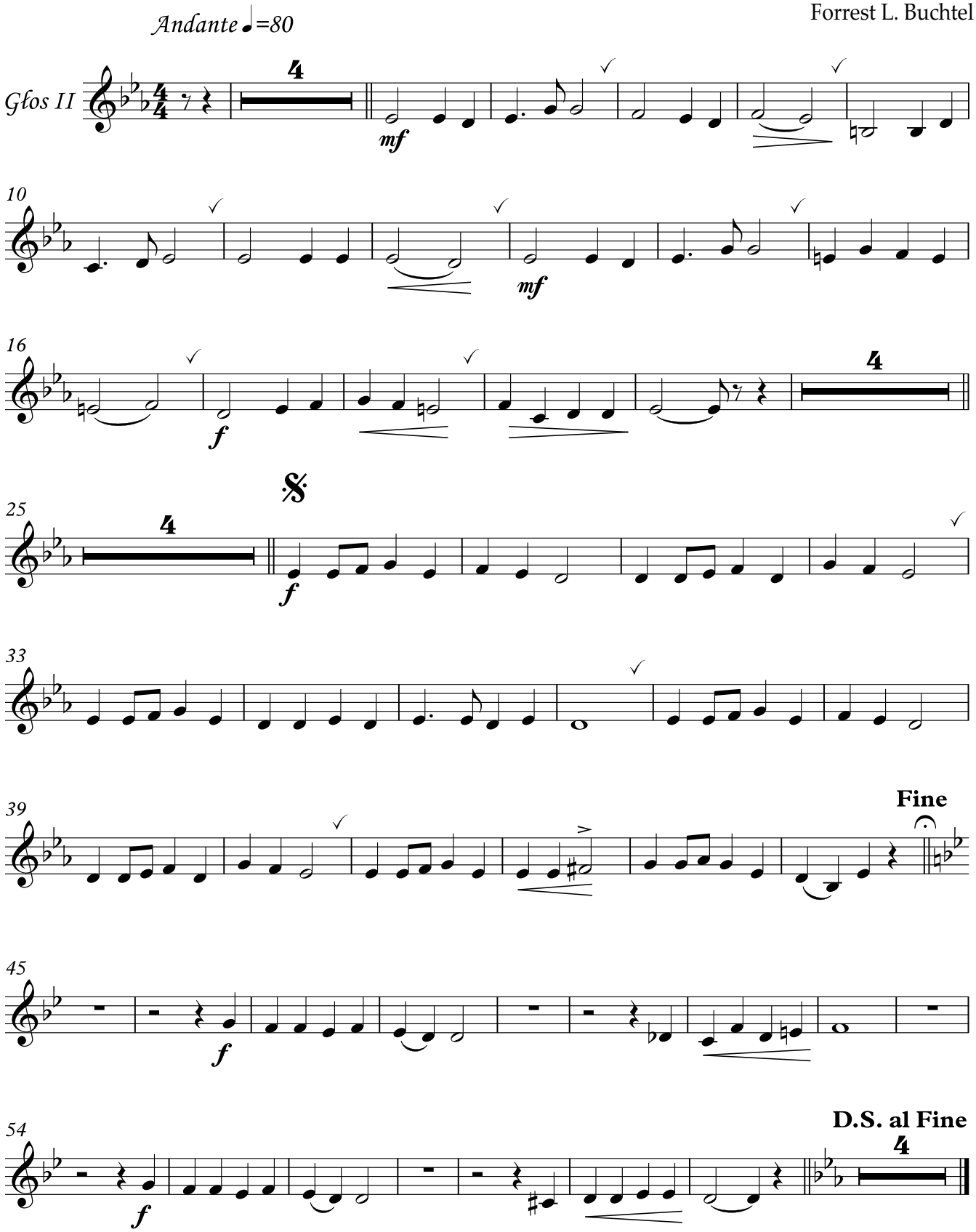

Two Friends

Forrest L. Buchtel

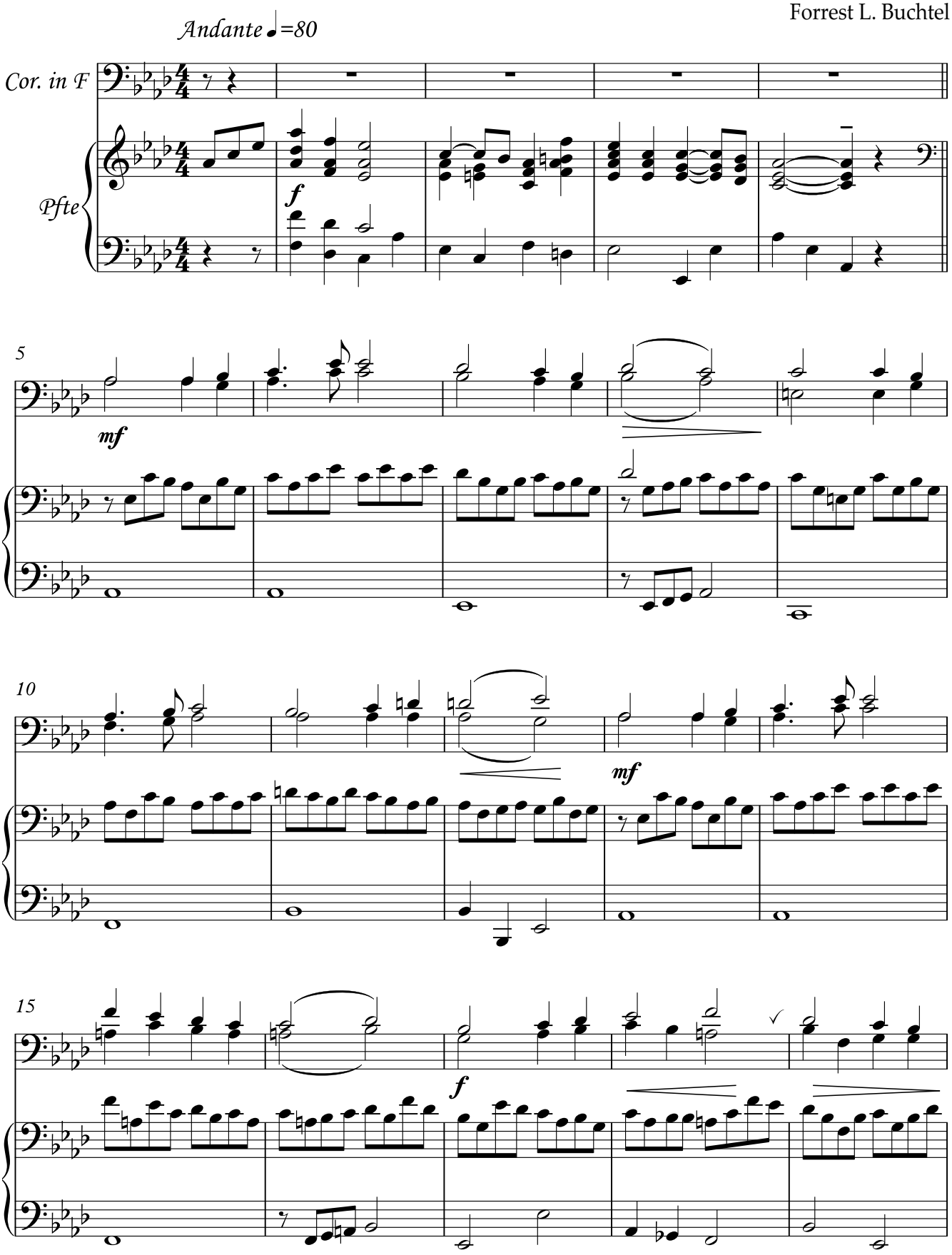

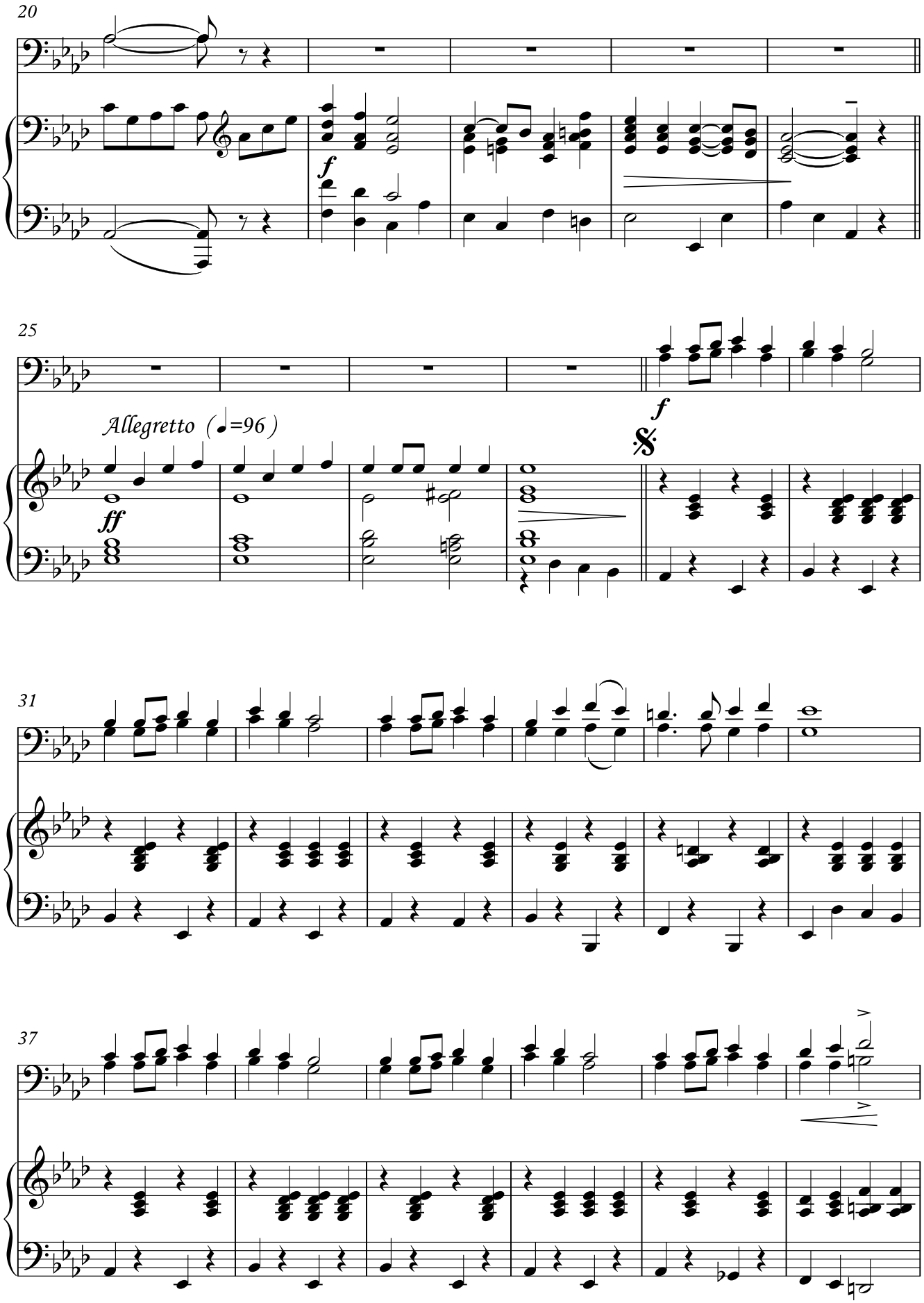
20
f
25
Allegretto (♩=96)
ff
f
31
37

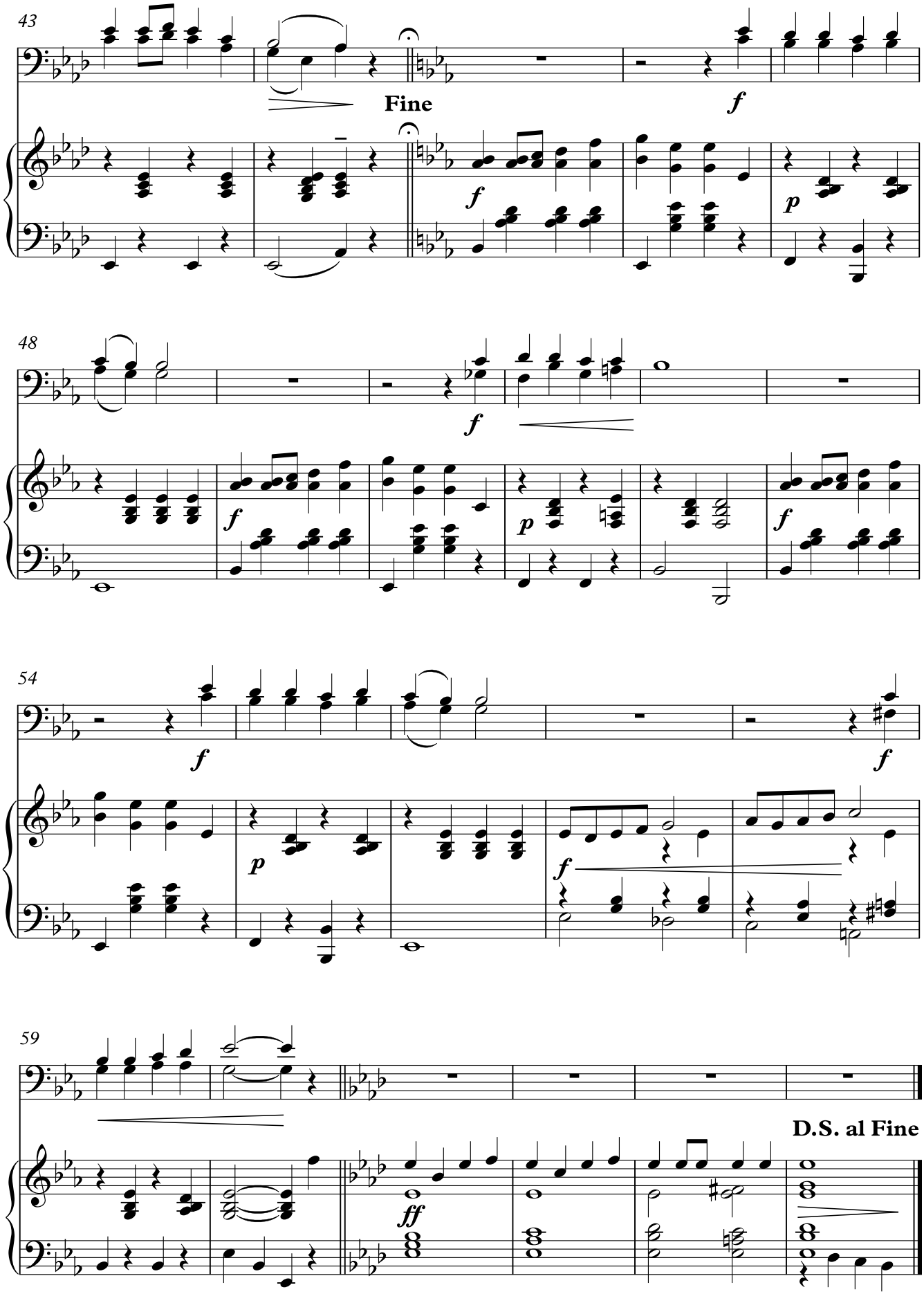
43
Fine
f
f
p
48
f
f
p
f
54
f
f
p
f
59
ff
D.S. al Fine

Można wykonywać tylko fragment A z powtórką *D. C. al fine*.
Zalecane wykonanie: A+B+C bez powtarzania.

8

Anioł pasterzom mówił

(oprac. Krzysztof Specjał)

A *Moderato*

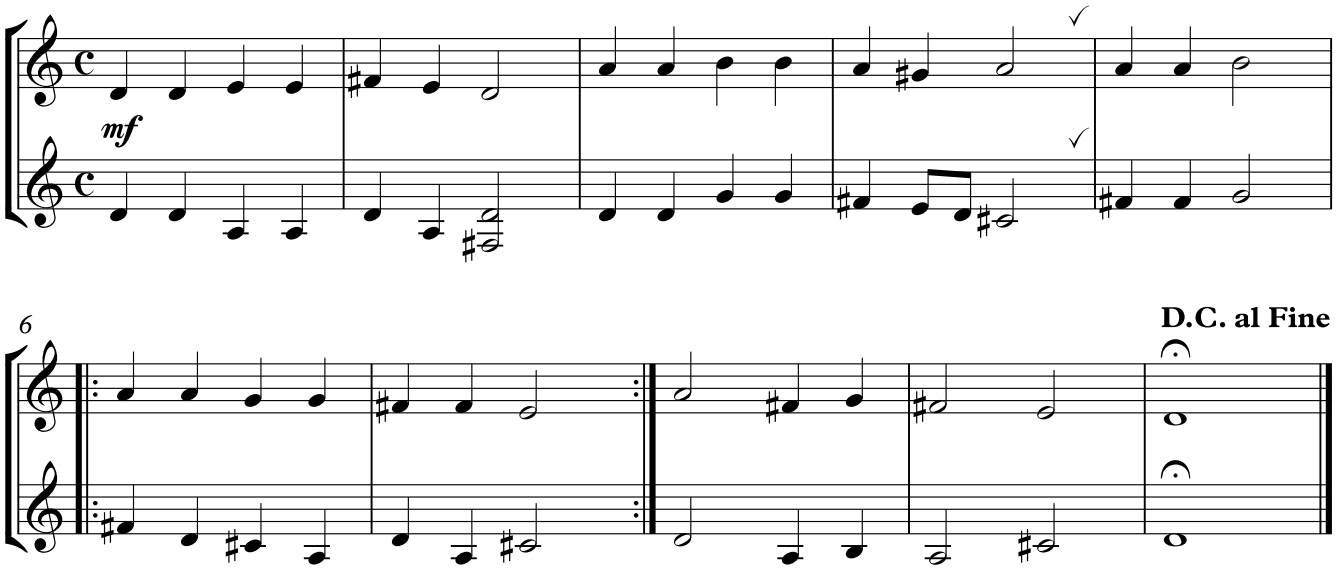

B *Moderato*

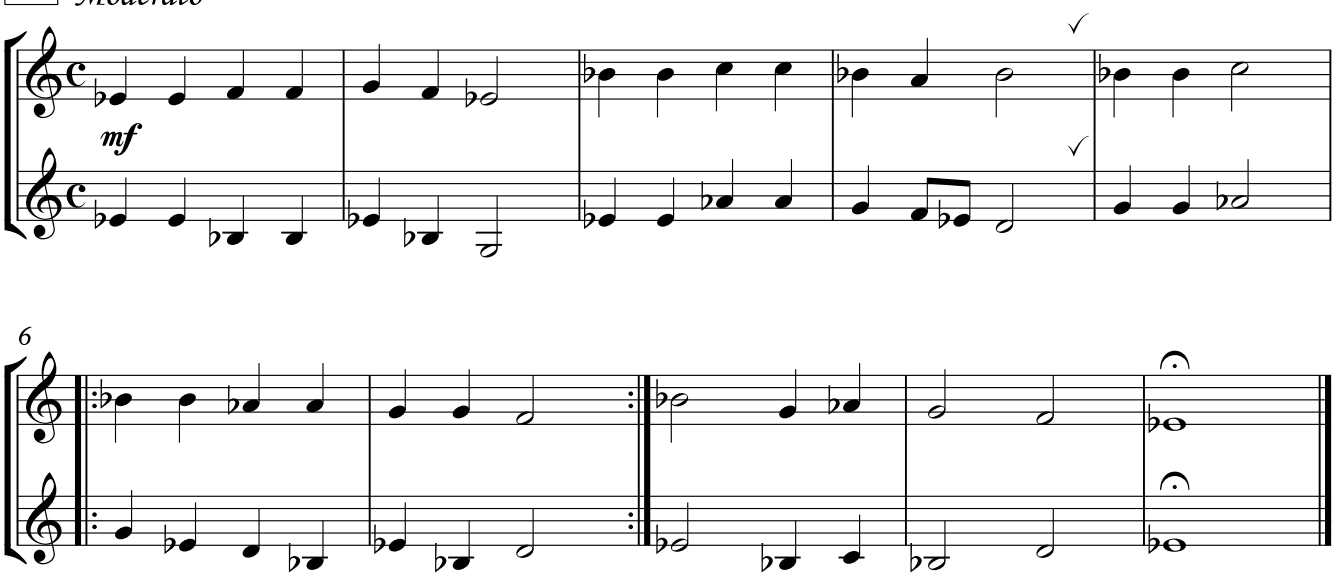

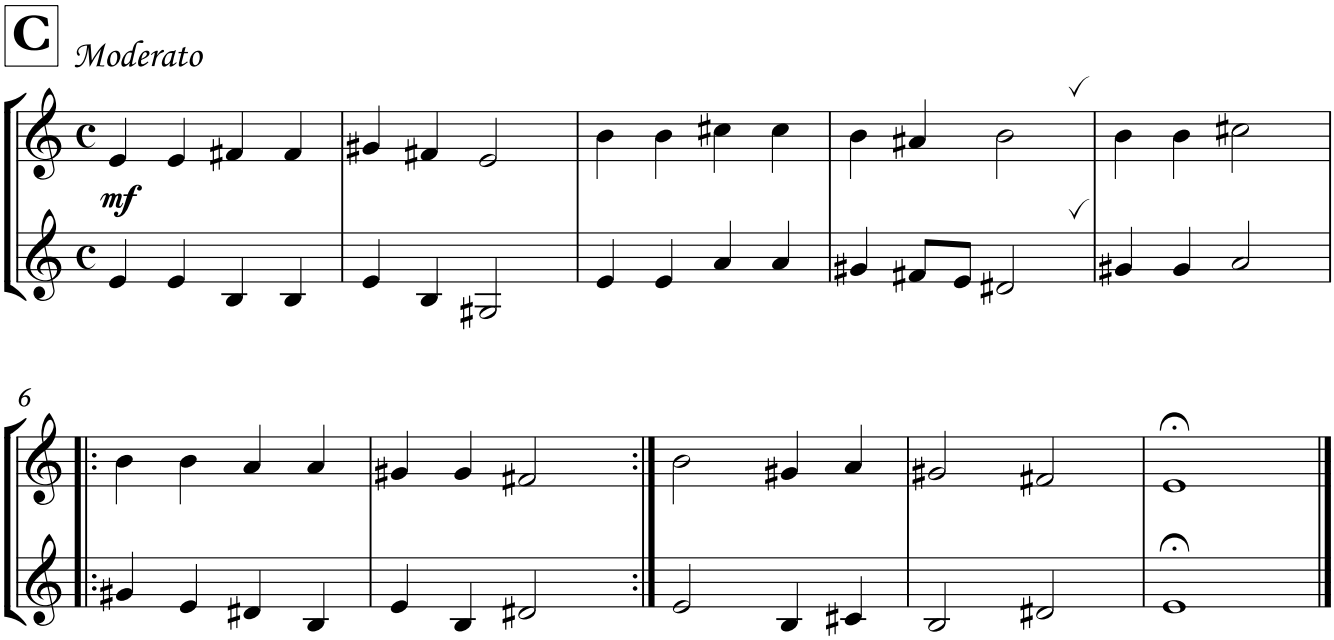

Lulajże Jezuniu

9

(oprac. Krzysztof Specjał)

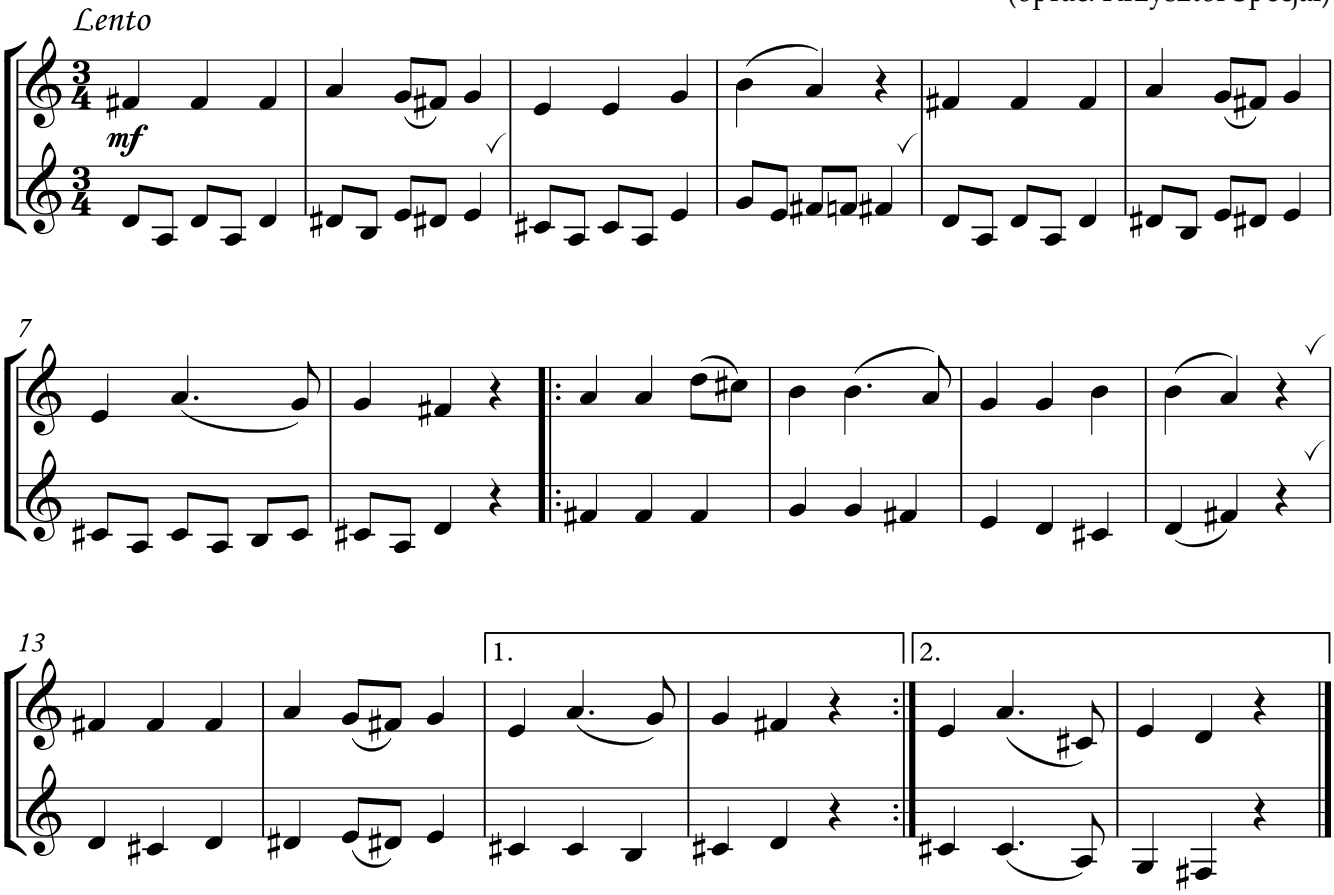

Część II

Duety waltorniowe

Duety nr 10–21 to kolejny etap wspólnego muzykowania dla młodszych uczniów szkół podstawowych i gimnazjalistów, którzy grają na waltorni dopiero 2–3 lata. Istotnym we wspólnym muzykowaniu będzie zwrócenie uwagi na tę samą artykulację, dynamikę i – tak jak np. w kanonach – świadomość wyrażania tej samej myśli muzycznej przez obu wykonawców. Duety są w swoim charakterze zróżnicowane. Umiejętności techniczne uczniów nie są tu najważniejsze, ale oczywiście nie są obojętne.

10 Taniec francuski

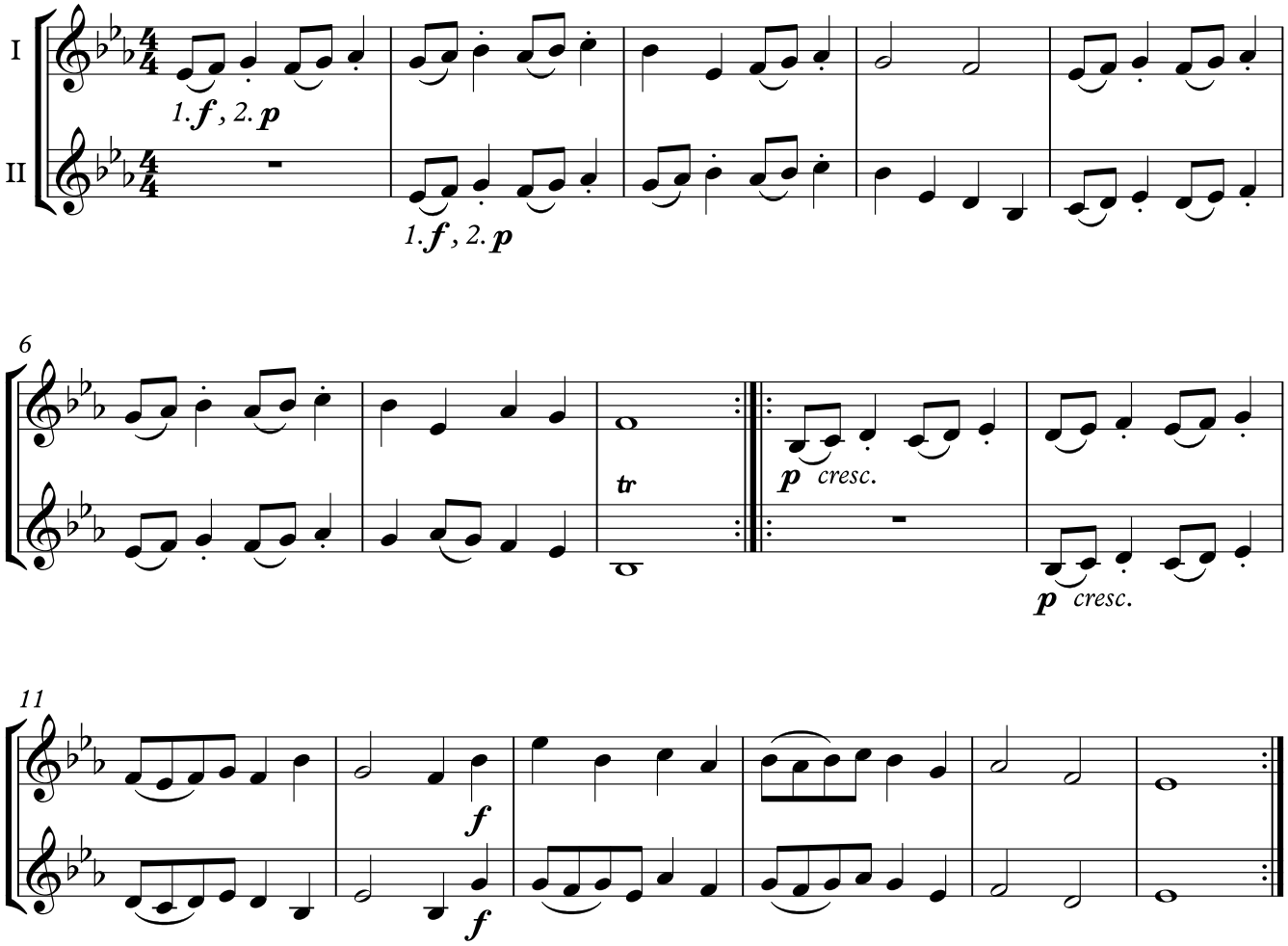

Gigue

11

John Banister

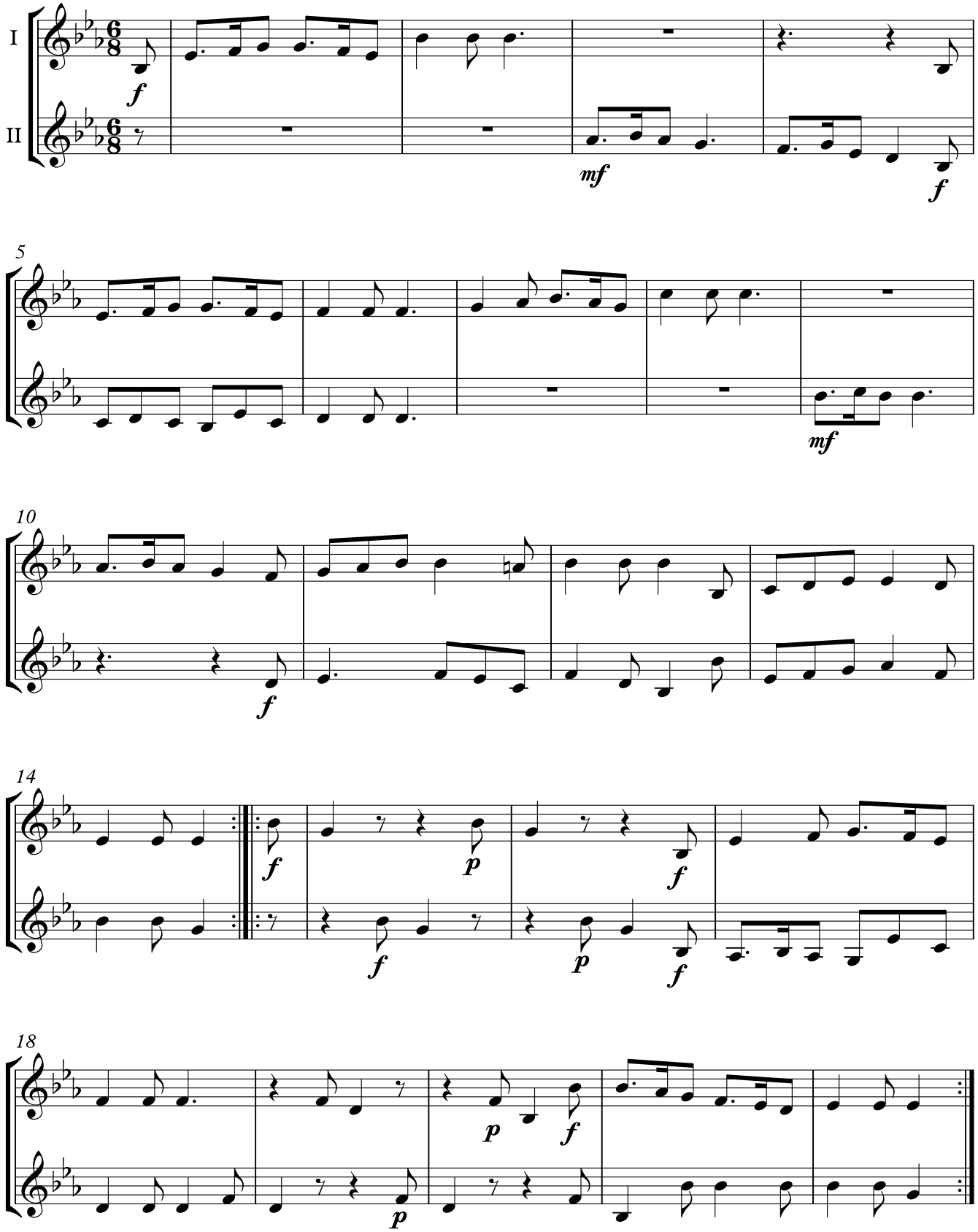

12

Duet francuski

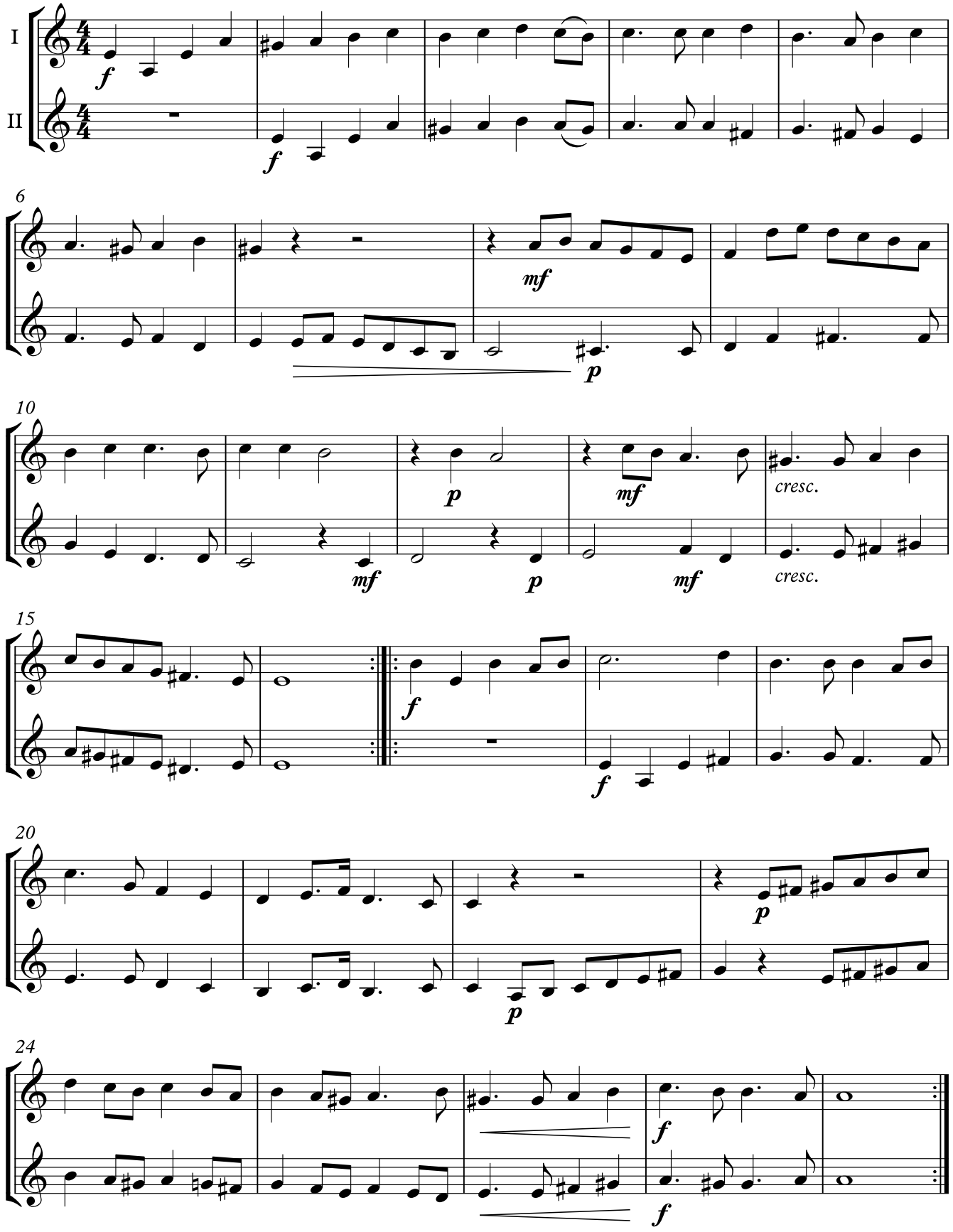

Thomas Reuter

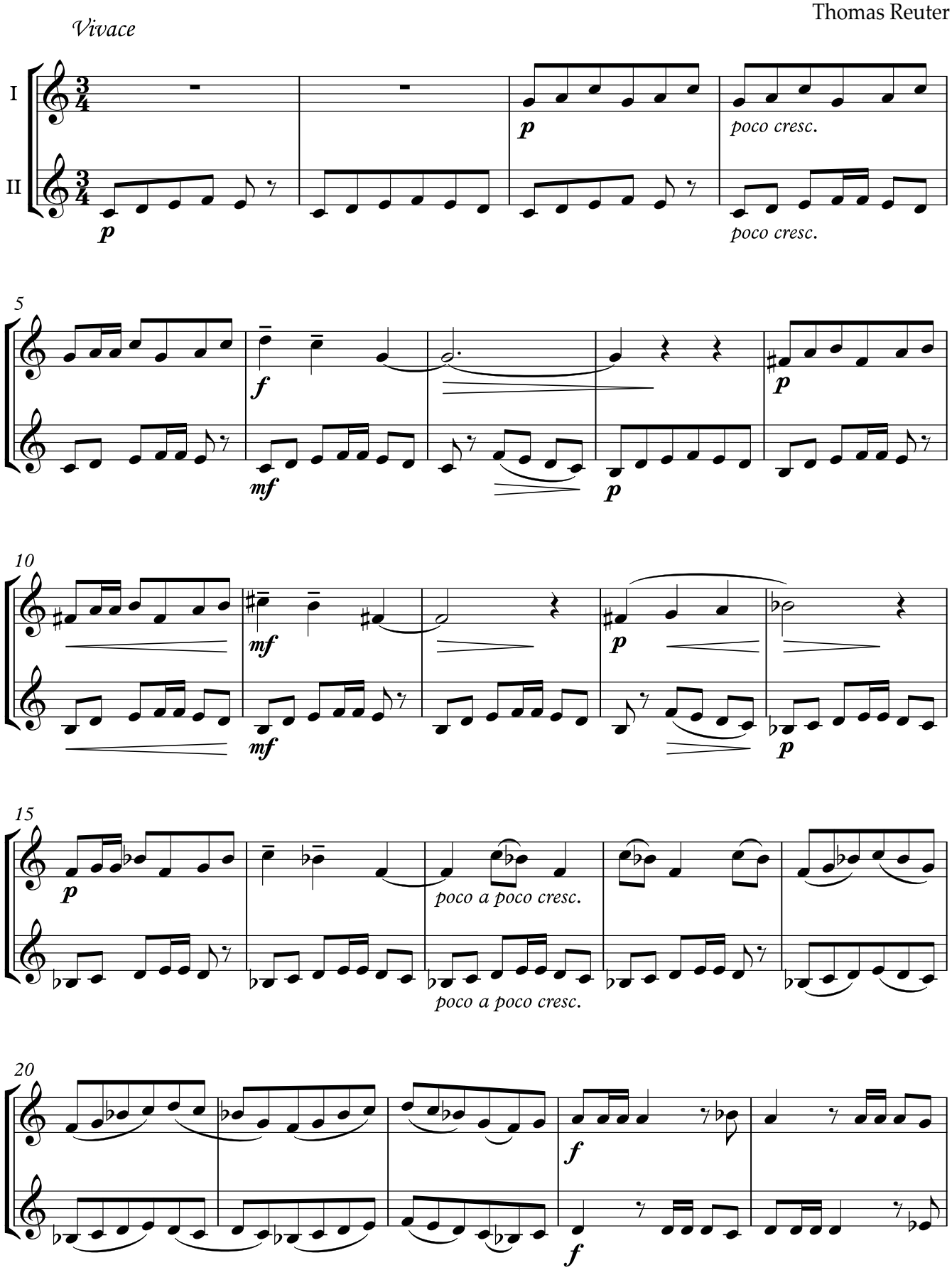

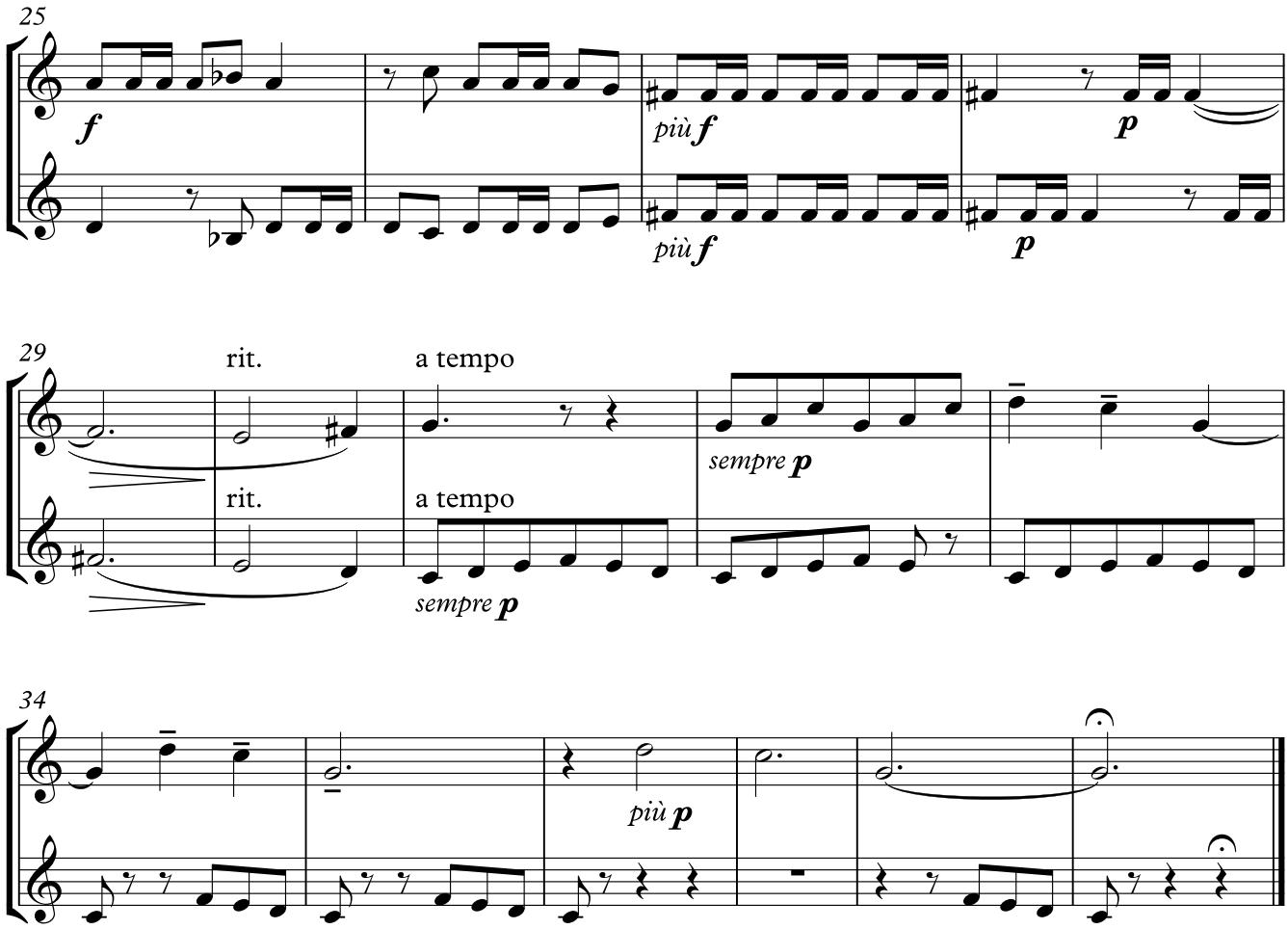

Pierwszą nutę w taktach: 3, 7, 21 i 25, II waltornia może zagrać oktawę wyżej.

14 Polonez KV487

Wolfgang Amadeus Mozart

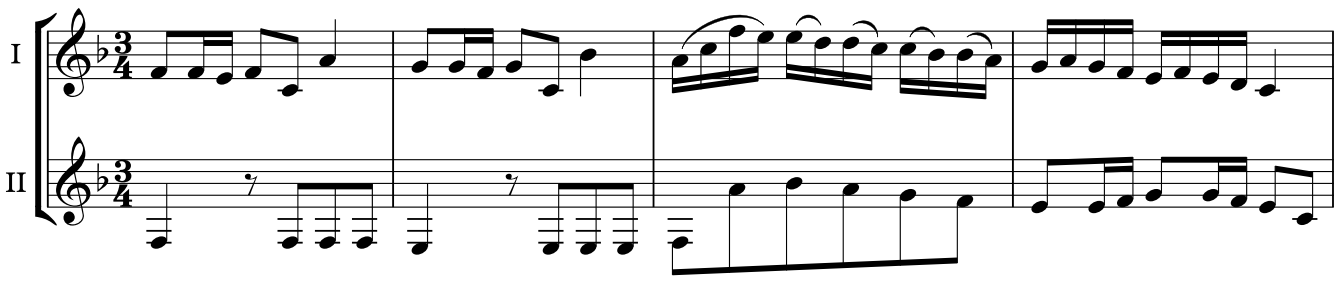

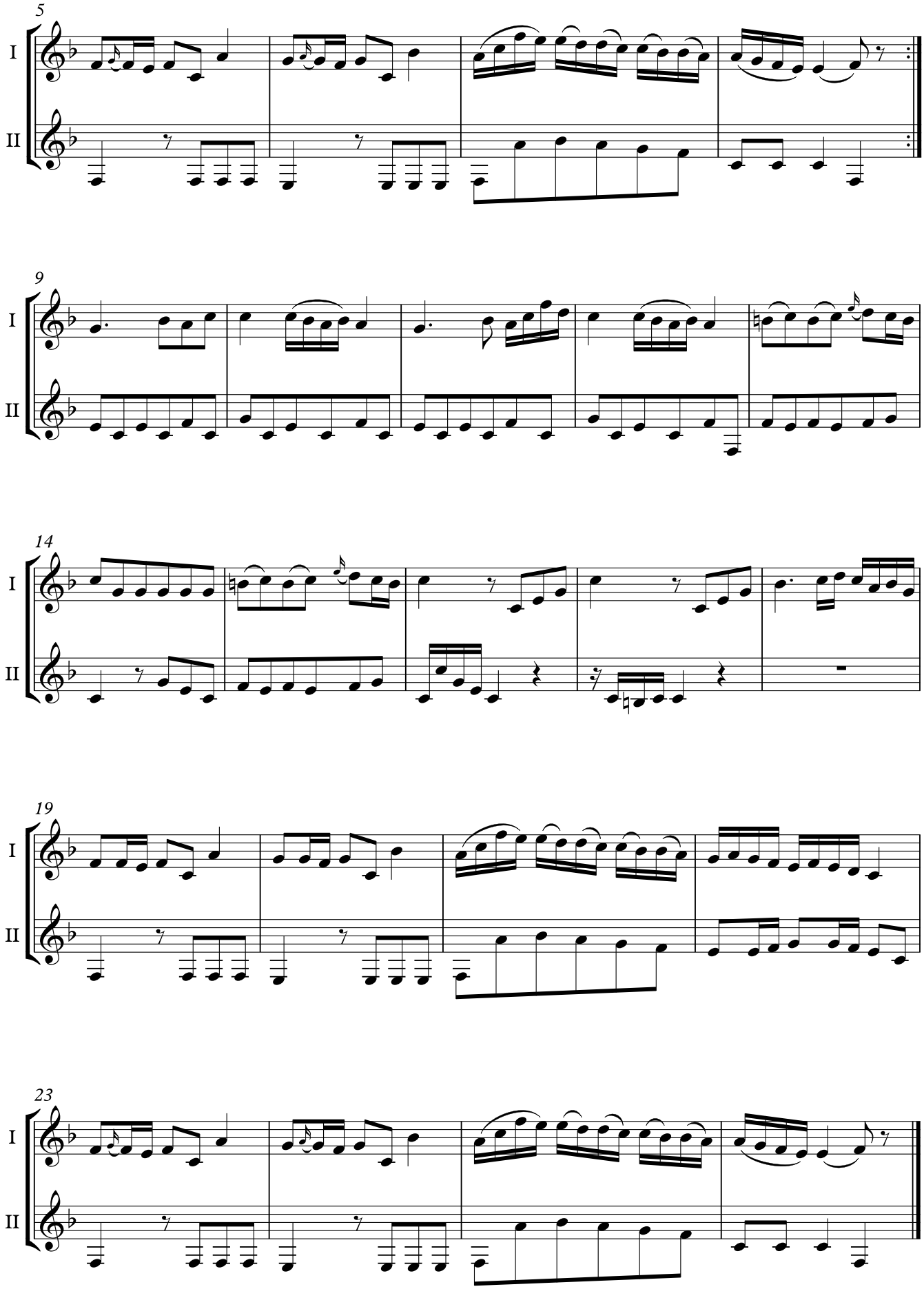
5
I
II
9
I
II
14
I
II
19
I
II
23
I
II

15

Scherzando

Carl Theodor Henning

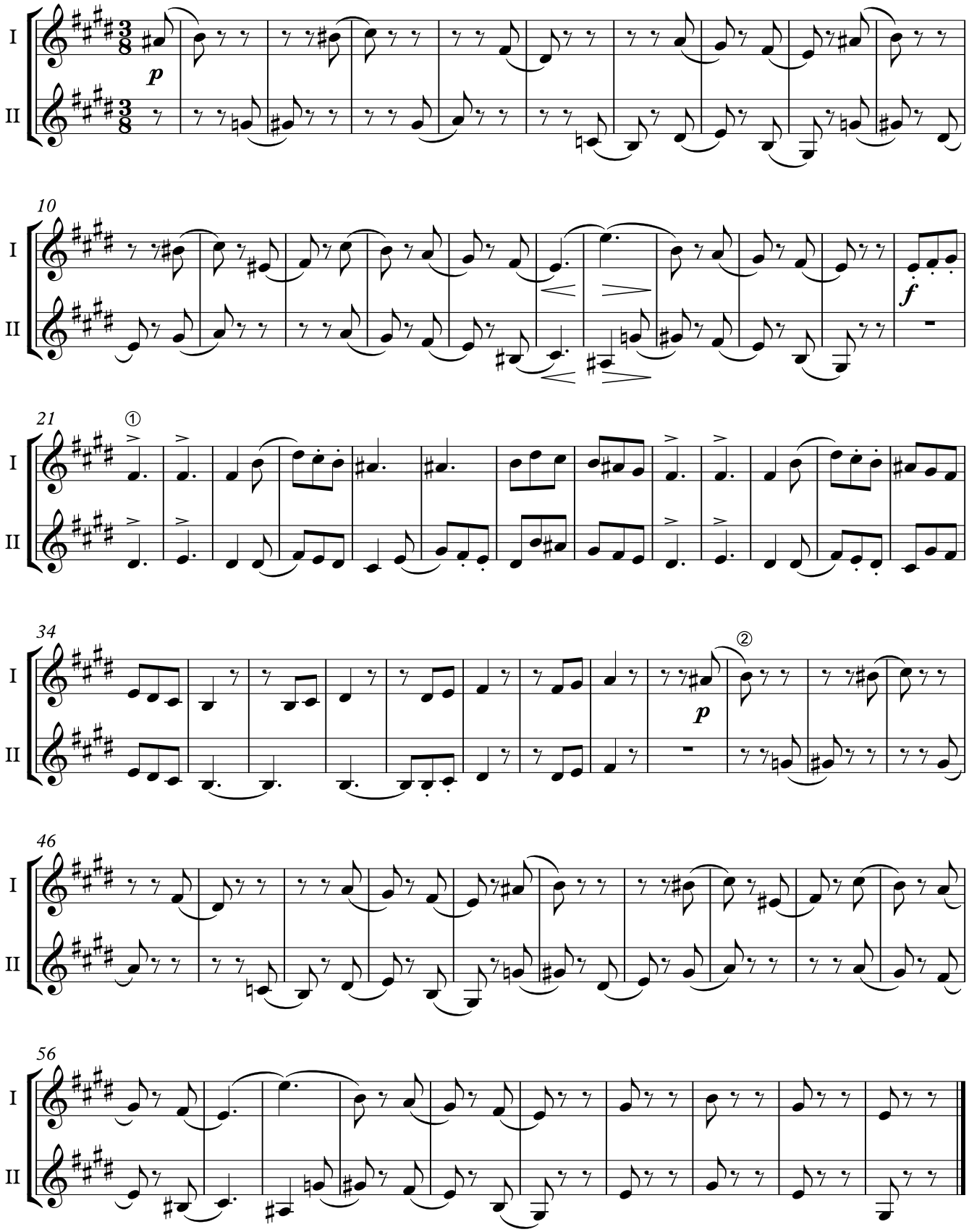

Menuet

16

John Banister

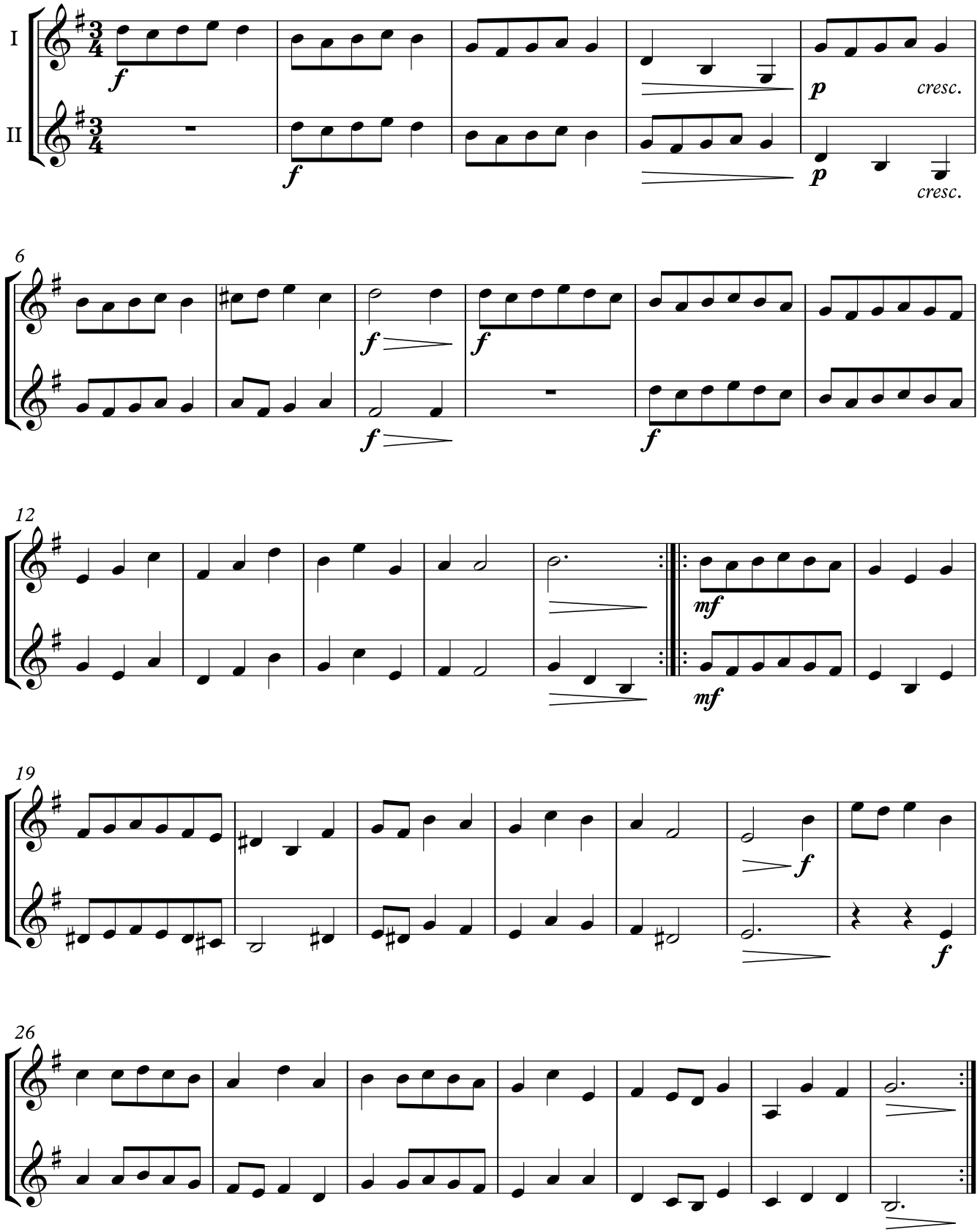

17

Wolfgang Amadeus Mozart

Larghetto

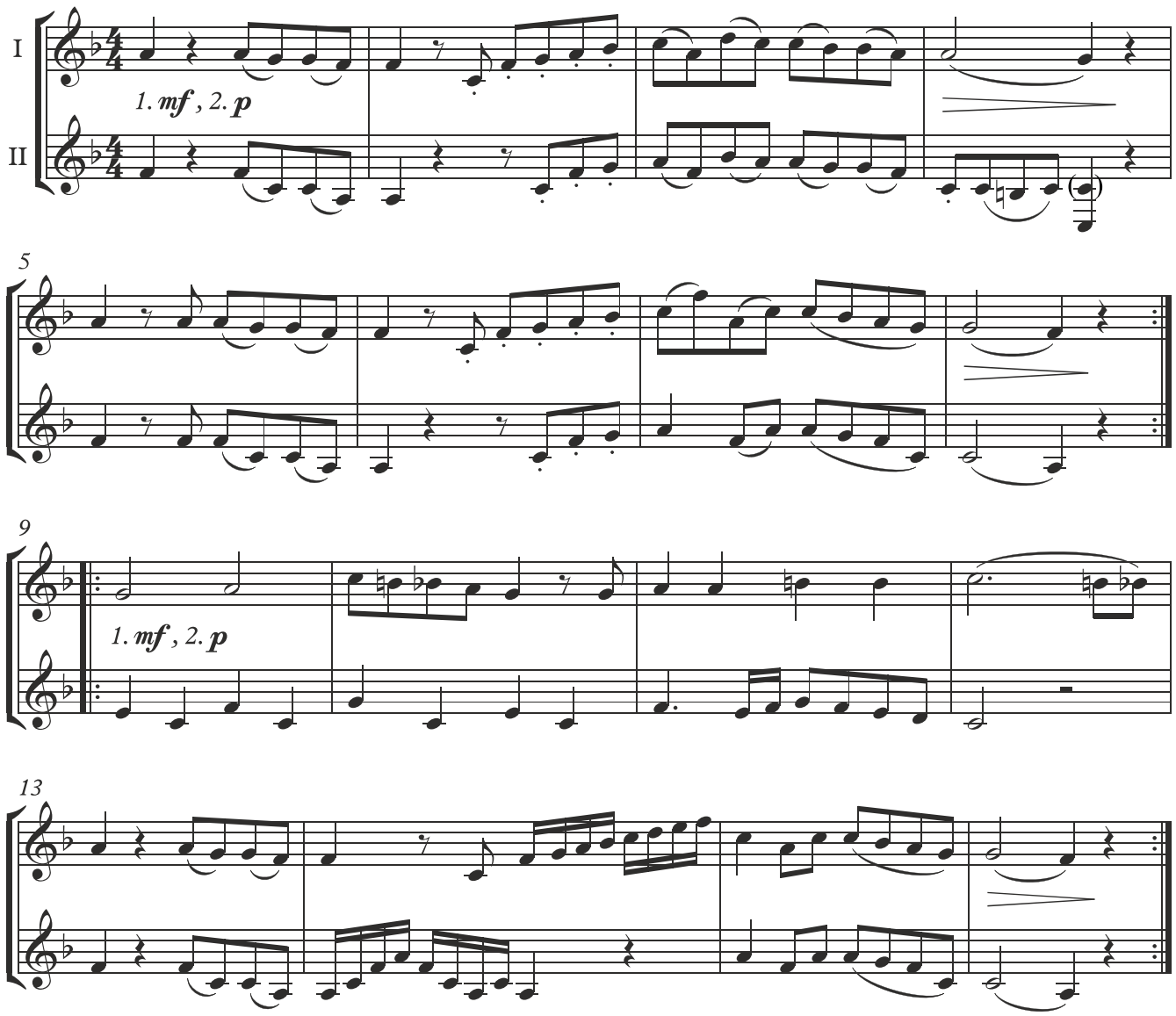

18

Psalm (*Ach, Herr, strafe mich nicht*)

Moderato

Georg Philipp Telemann

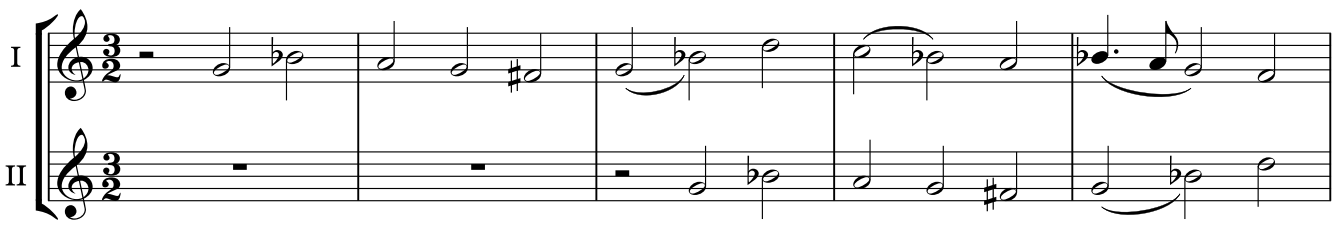

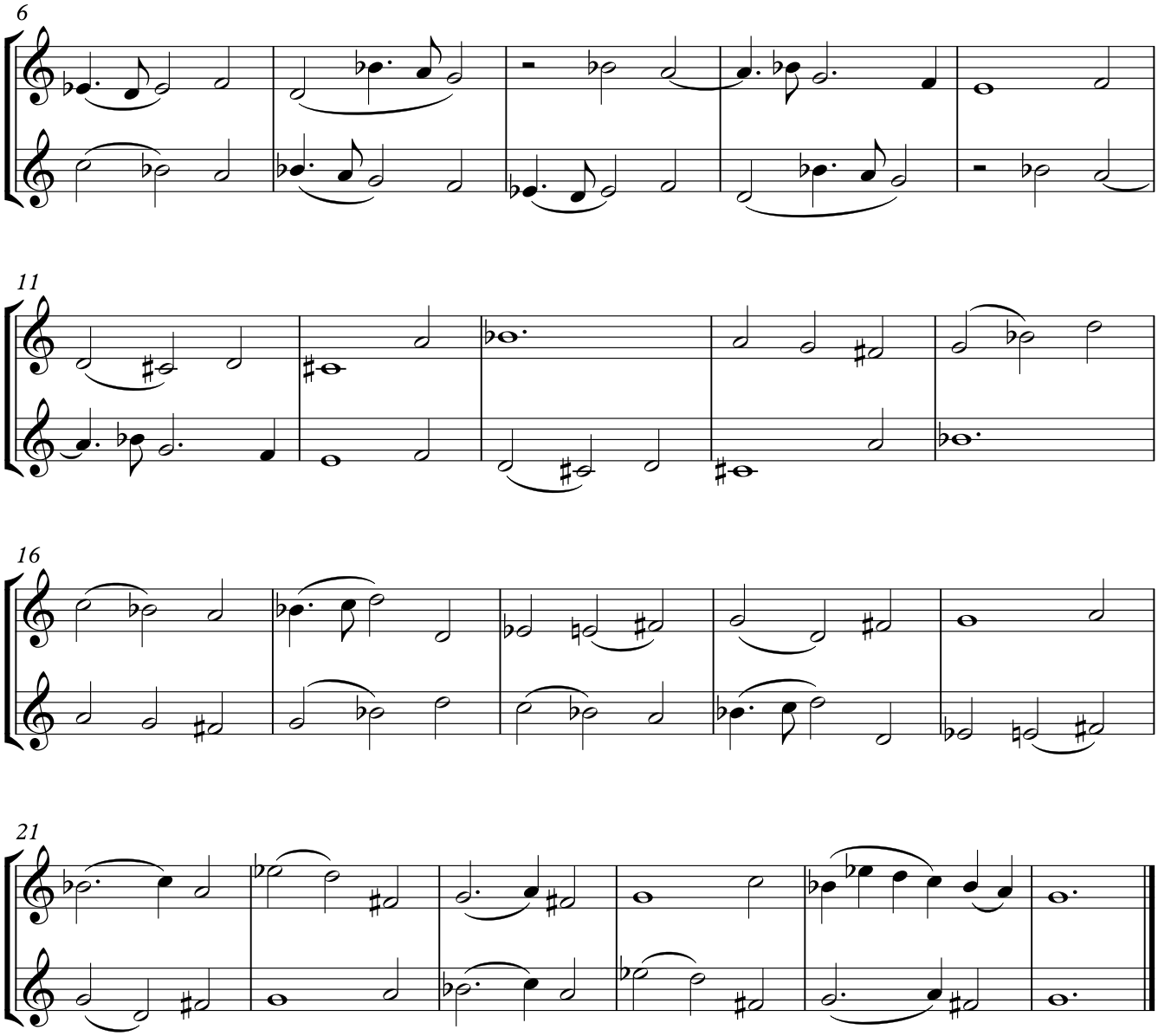

Jodłowanie (*Holla di, holla di*)

19

Anonim austriacki

Allegretto

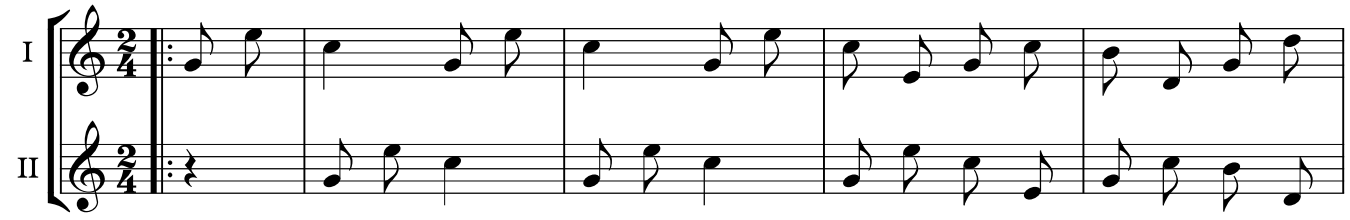

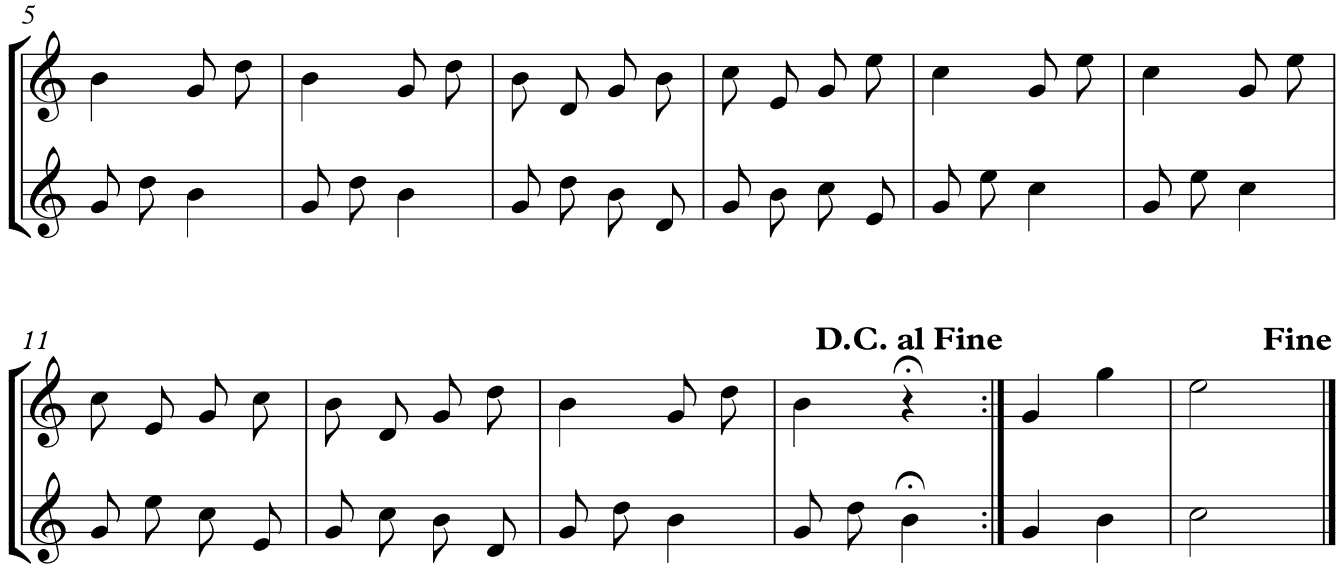

20

Pieśń ludowa z Podhala
(*Pociez chłopcy, pociez zabijac*)

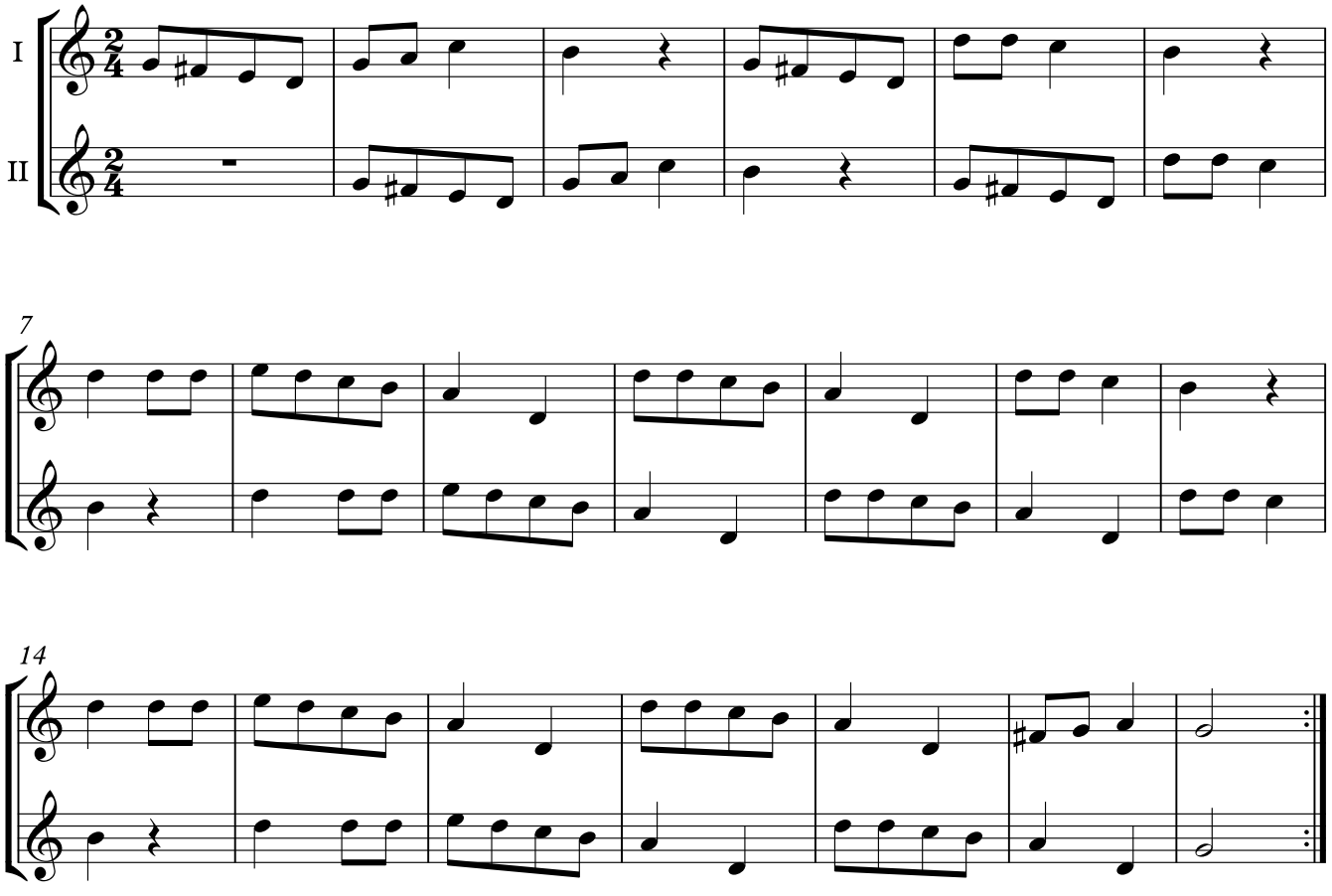

Duet

Andante J. Iwanow

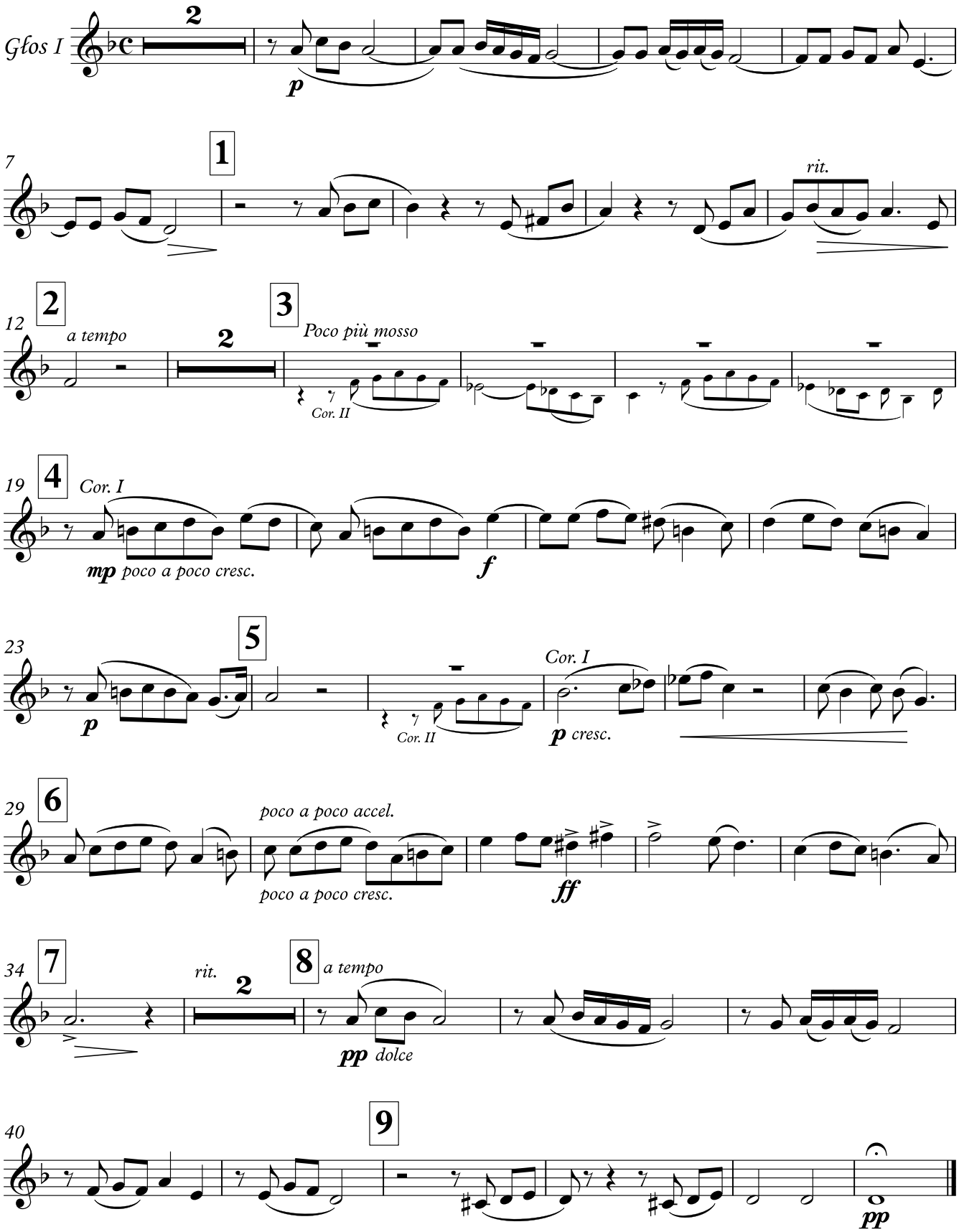

Duet

J. Iwanow

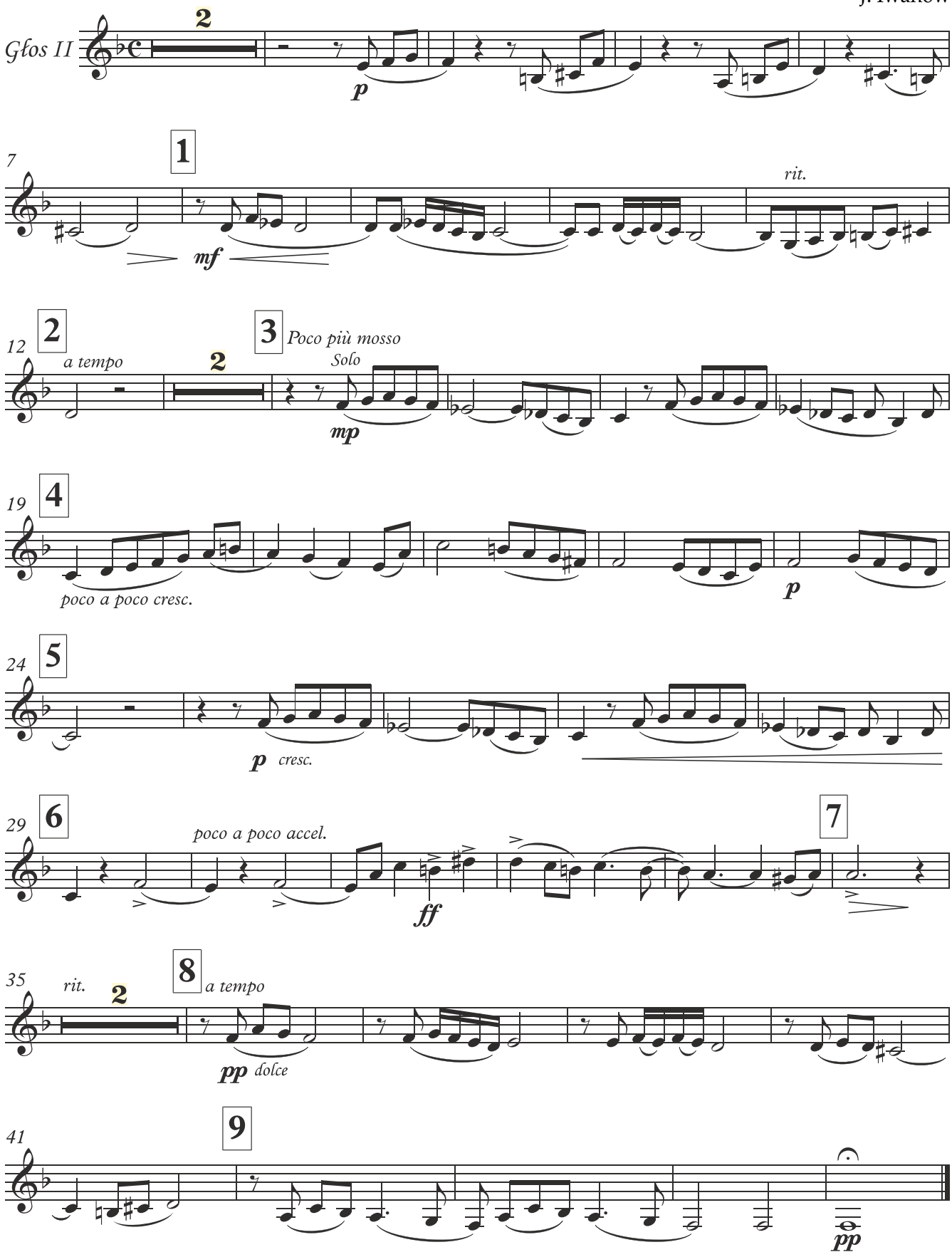

Duet

J. Iwanow

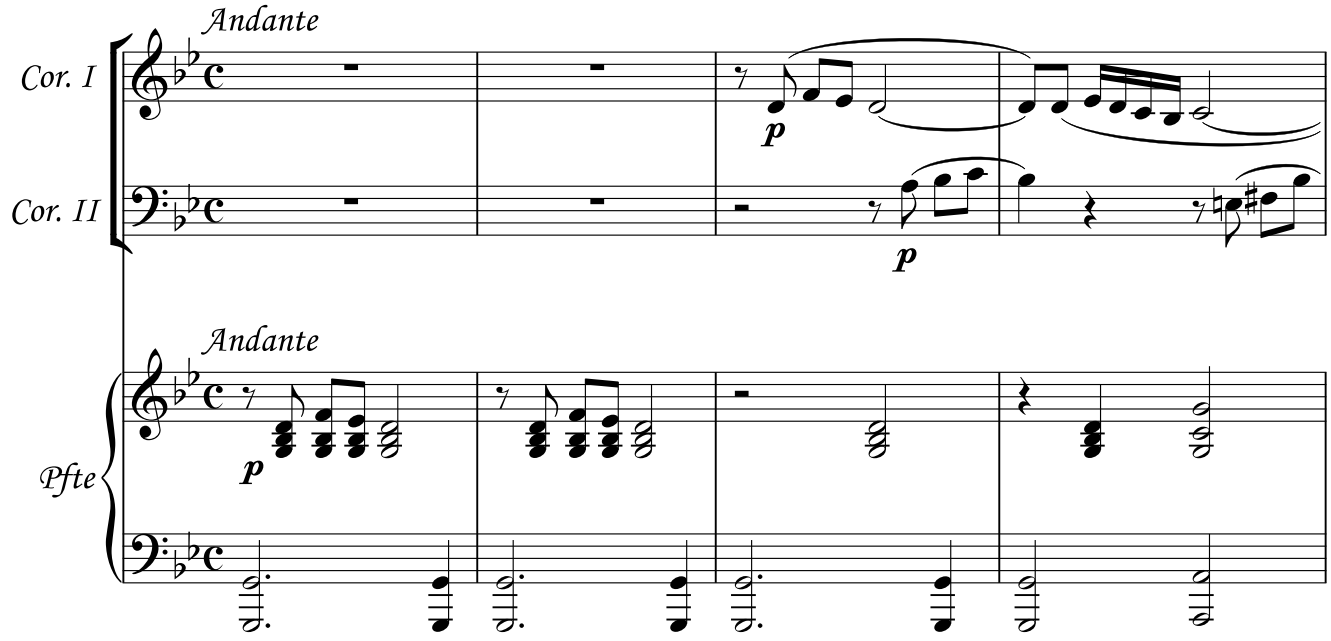

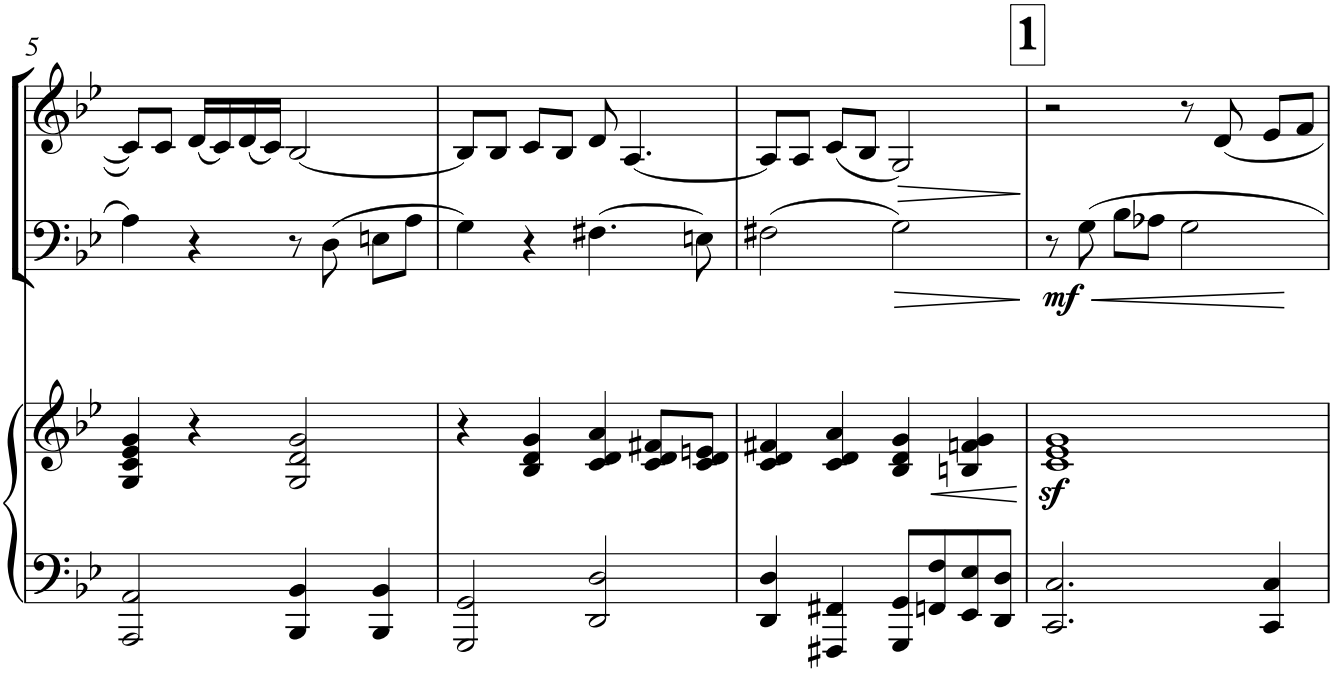

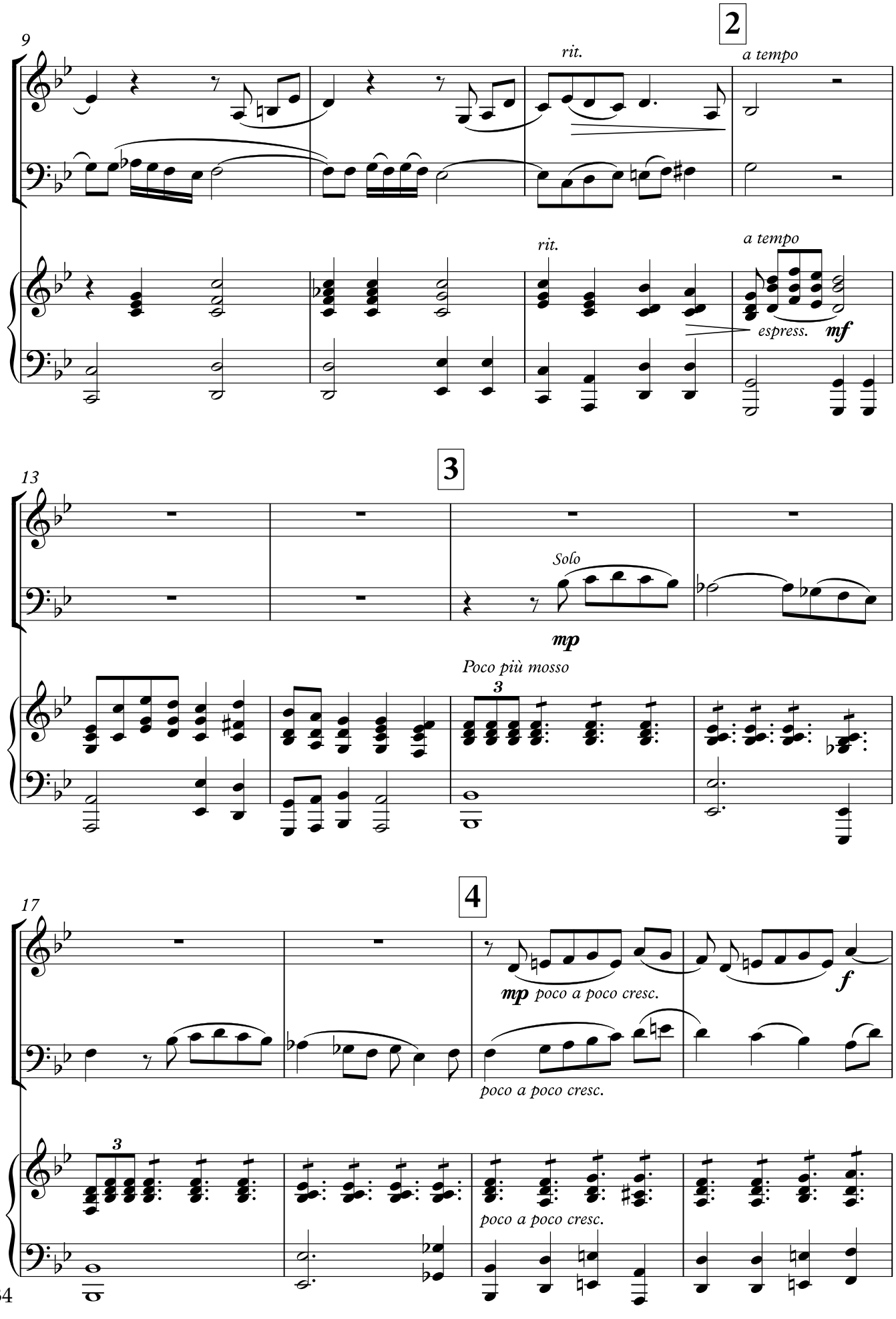
9
2
rit.
a tempo
rit.
a tempo
espress.
mf
13
3
Solo
mp
Poco più mosso
3
17
4
mp poco a poco cresc.
f
poco a poco cresc.
3
poco a poco cresc.

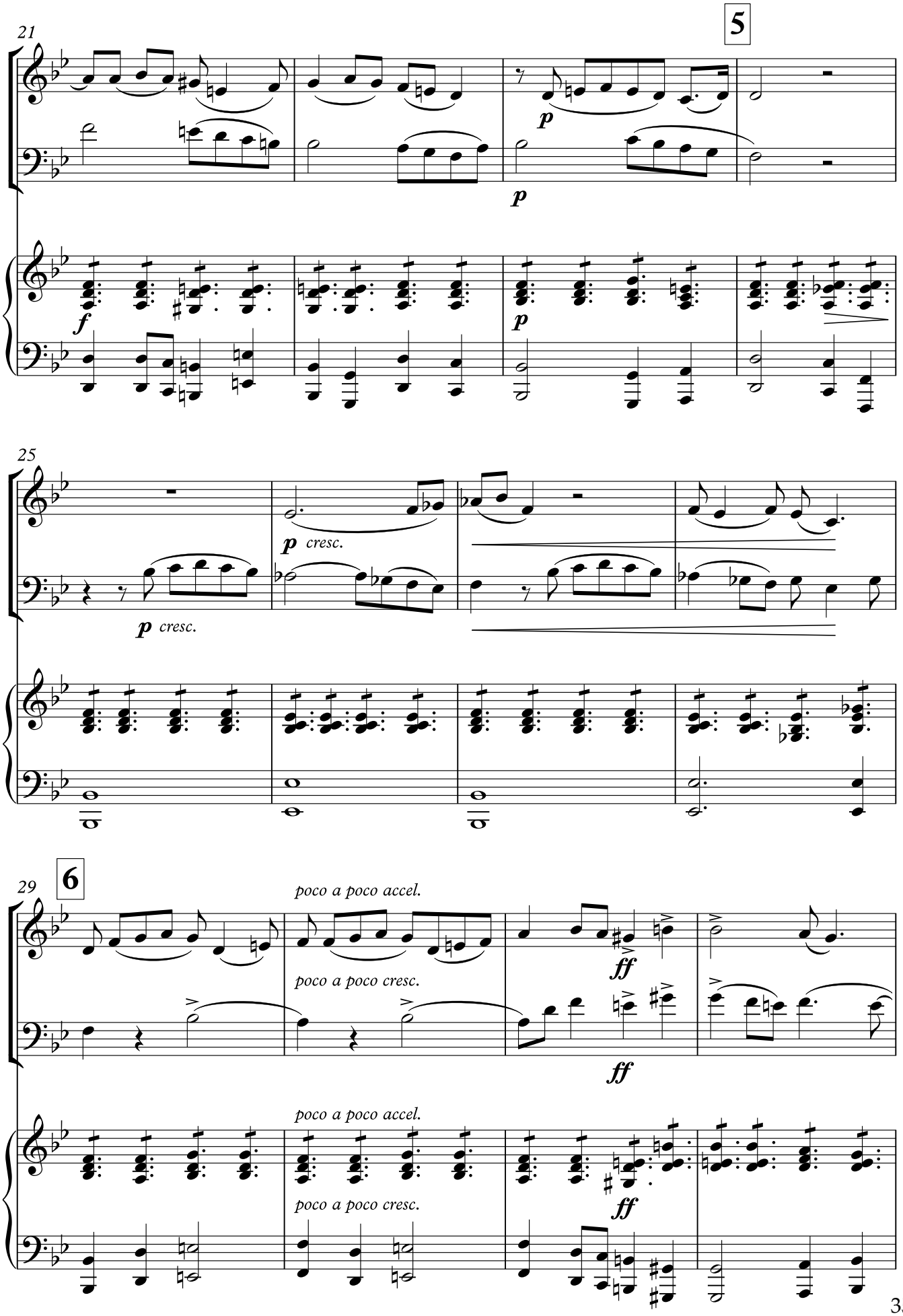
21
5
f
p
p
25
p cresc.
p cresc.
29
6
poco a poco accel.
poco a poco cresc.
ff
ff
poco a poco accel.
poco a poco cresc.
ff

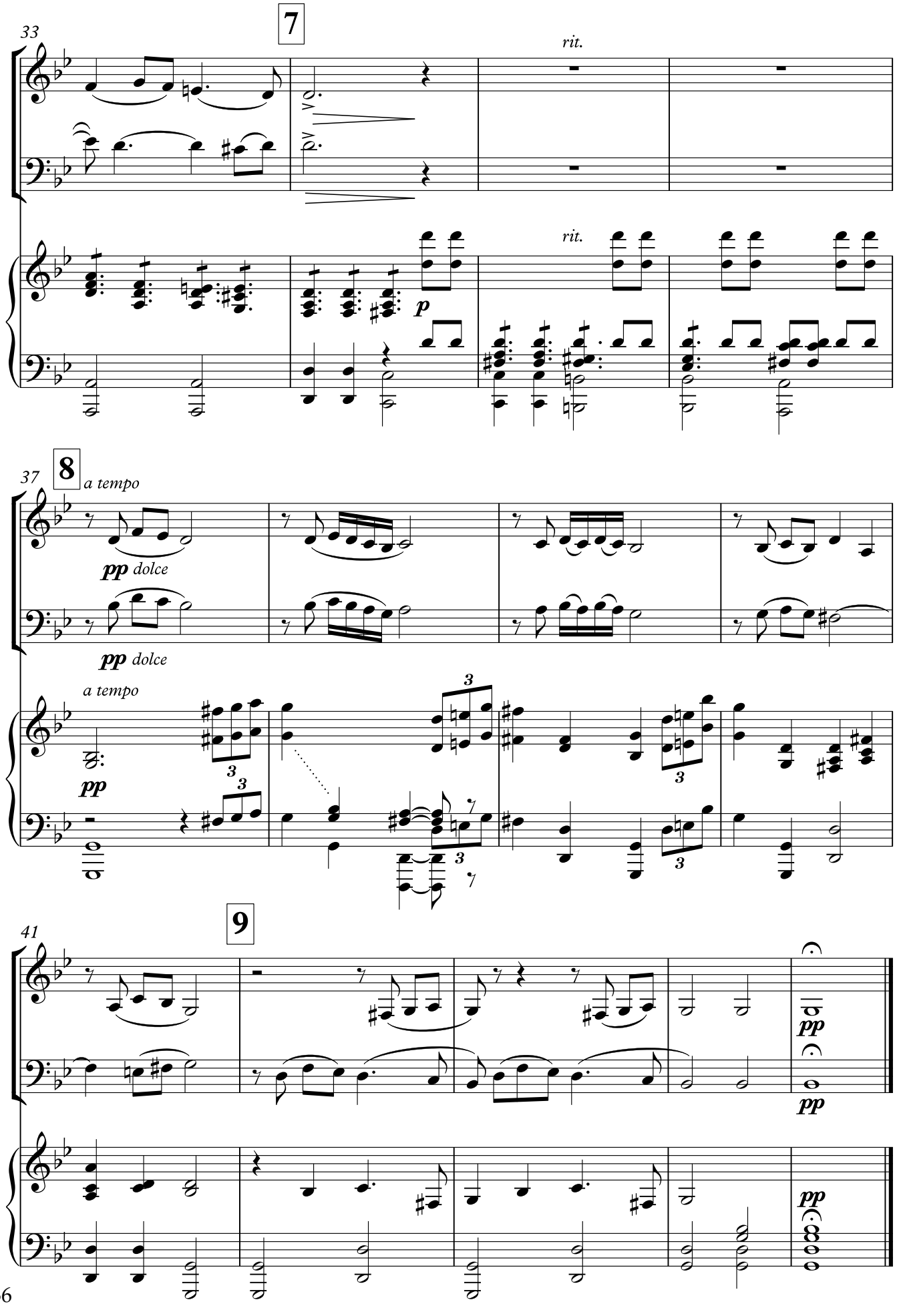
33
7
rit.
rit.
p
37
8
a tempo
pp dolce
pp dolce
a tempo
pp
41
9
pp
pp
pp

Część III

Utwory na 3 głosy

Utwory nr 22–23

Mają zwrócić uwagę na artykulację, jako podstawowy, jednolity i wspólny element muzykowania wszystkich (trzech) muzyków.

Kanony na trzy głosy nr 24–26

W czasie pracy nad kanonami każdy z wykonawców poznaje kolejno wszystkie głosy. Podczas ćwiczenia uczniowie zamieniają się głosami.

Utwory nr 27–30

Tria opracowane przez Henriego Klinga. Ważnym elementem dla właściwego poznania tych utworów jest granie ich w różnych tonacjach. Nauka gry w transpozycji to jeden z podstawowych sposobów przygotowania się do wykonywania w przyszłości zawodu artysty muzyka.

Utwór nr 31

Trio z *III Symfonii* Ludwiga van Beethovena to ukłon kompozytora w stronę dużych możliwości wykonawczych waltorni. Grającym utwór ten daje wiele satysfakcji, dlatego wprowadzenie go do programu muzykowania uważam za bardzo ważne.

Tanecznie

Thomas Reuter

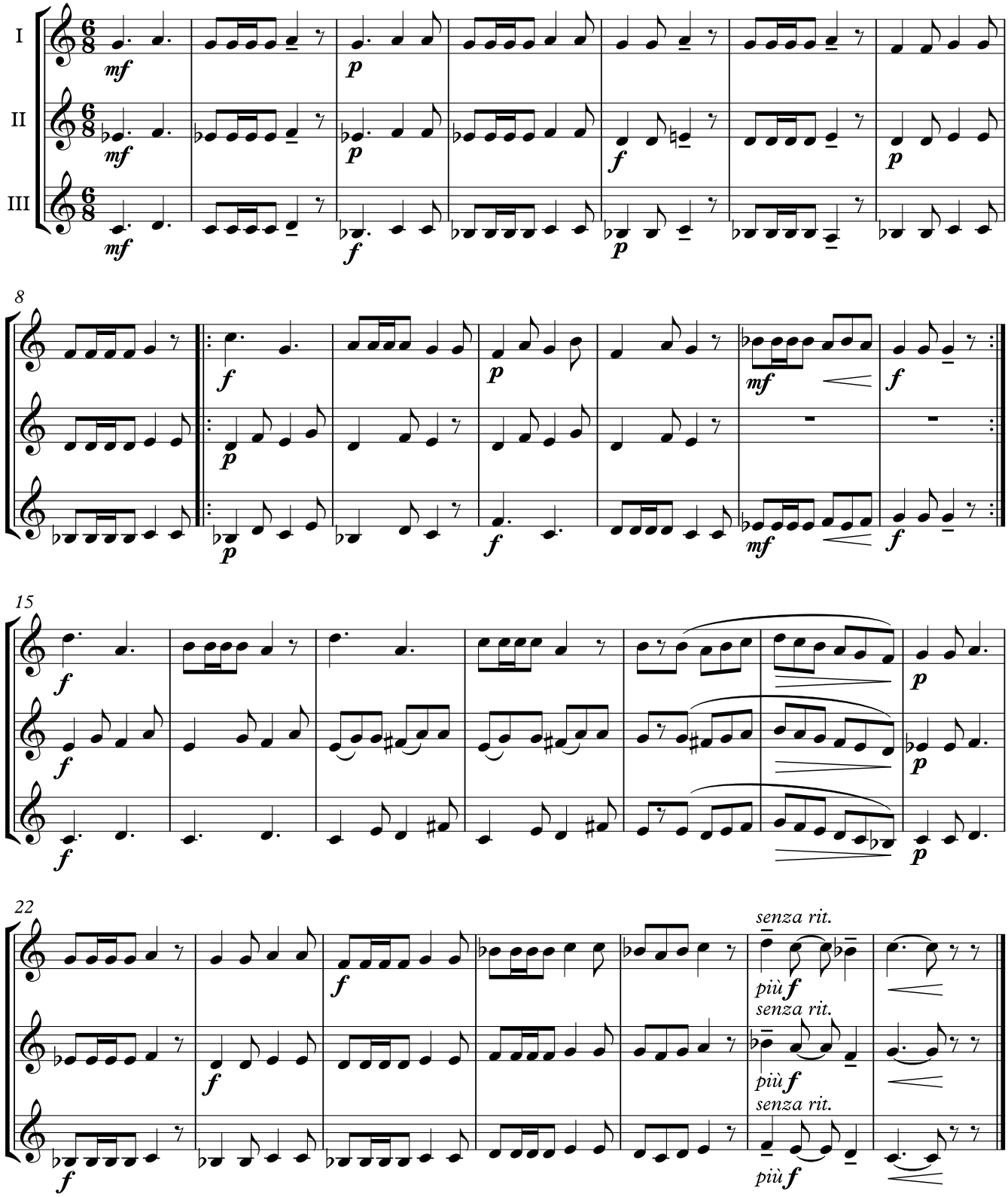

(oprac. Günter Lampe)

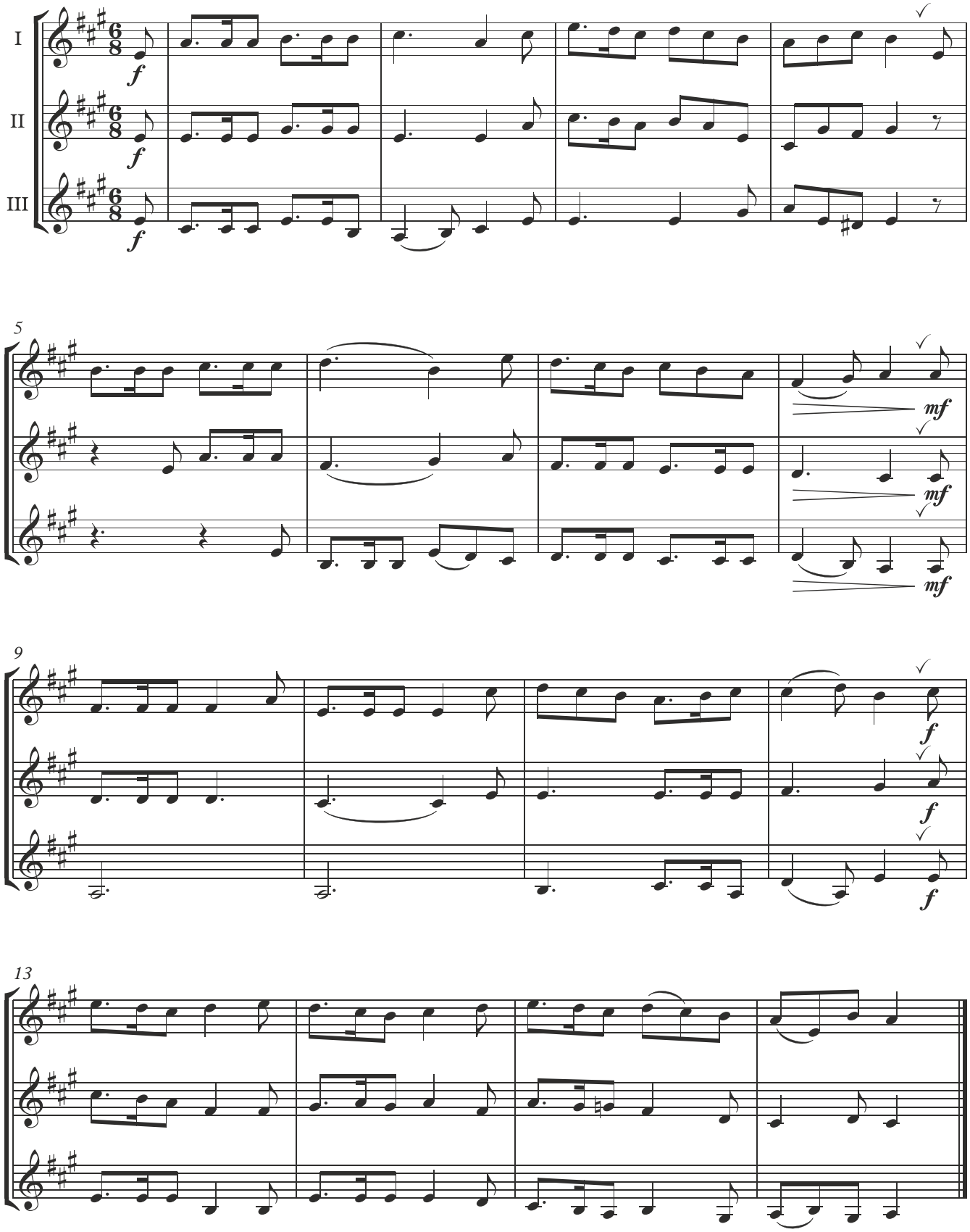

24

Kanon na 3 głosy
(*Goldner Schein*)

Adagio

Franz Schubert

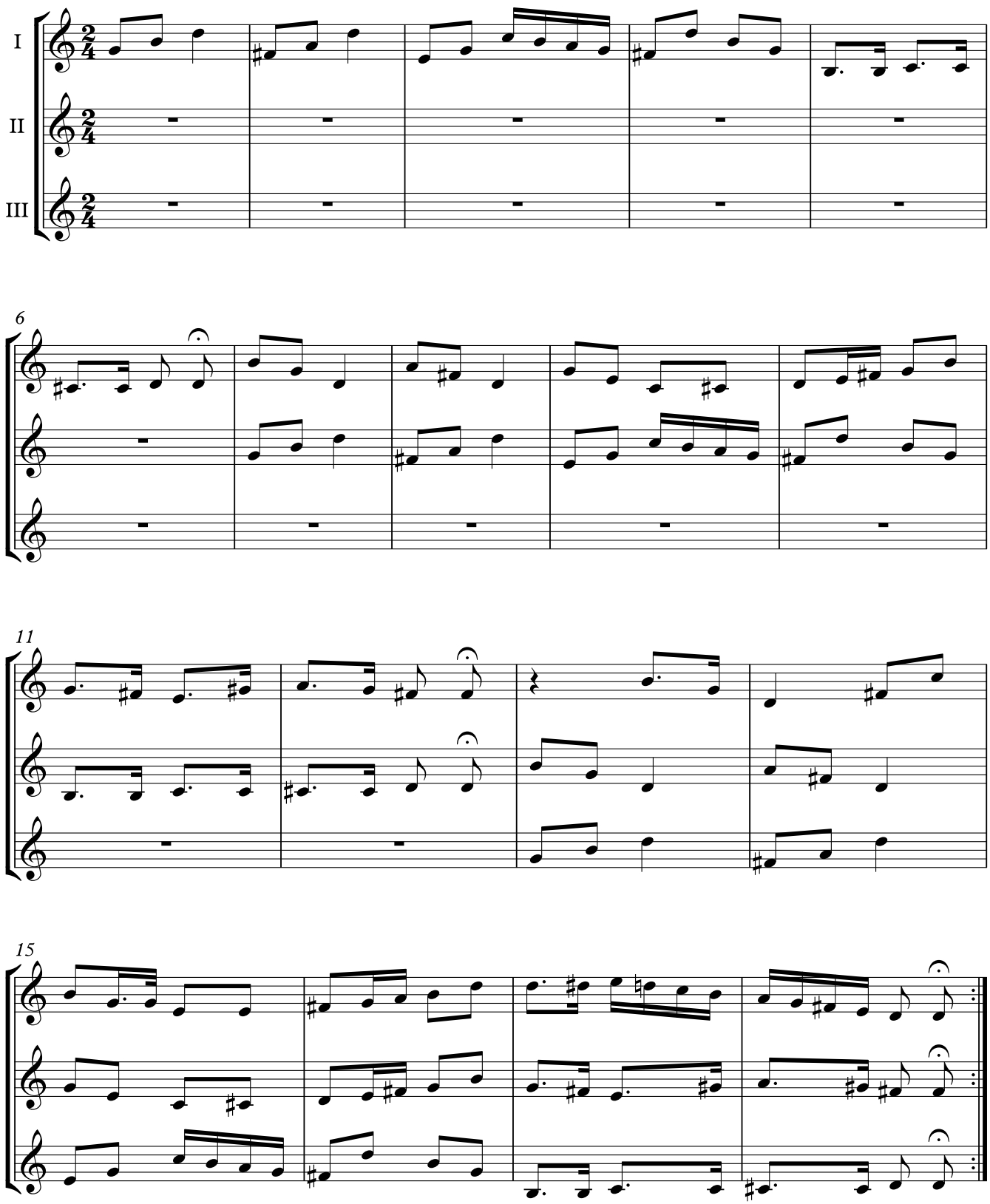

Kanon na 3 głosy
(*Willkommen, lieber schöner Mai*)

Allegretto

Franz Schubert

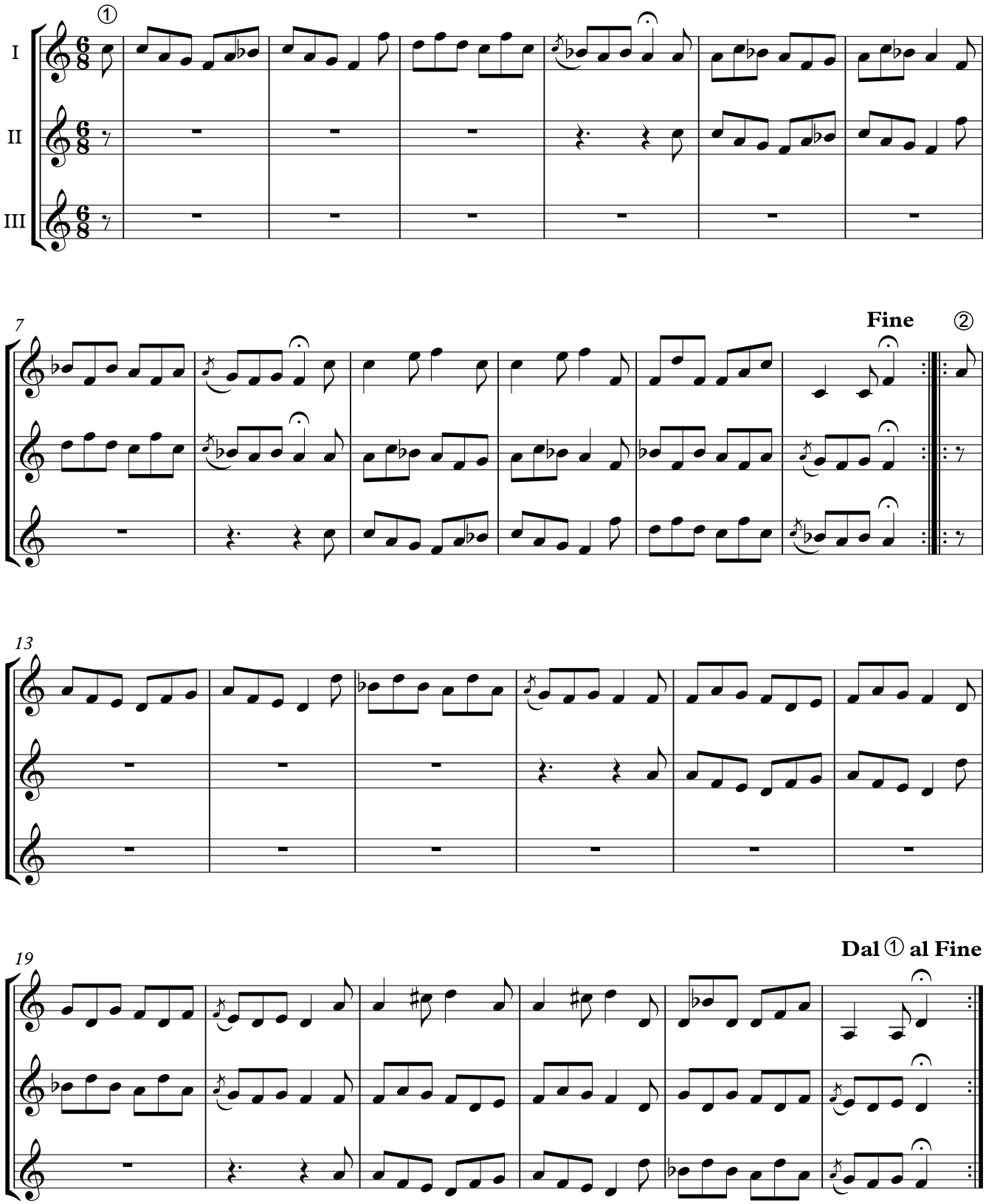

26

Kanon na 3 głosy (*Pleni sunt coeli*)

Giovanni Pierluigi da Palestrina

Moderato

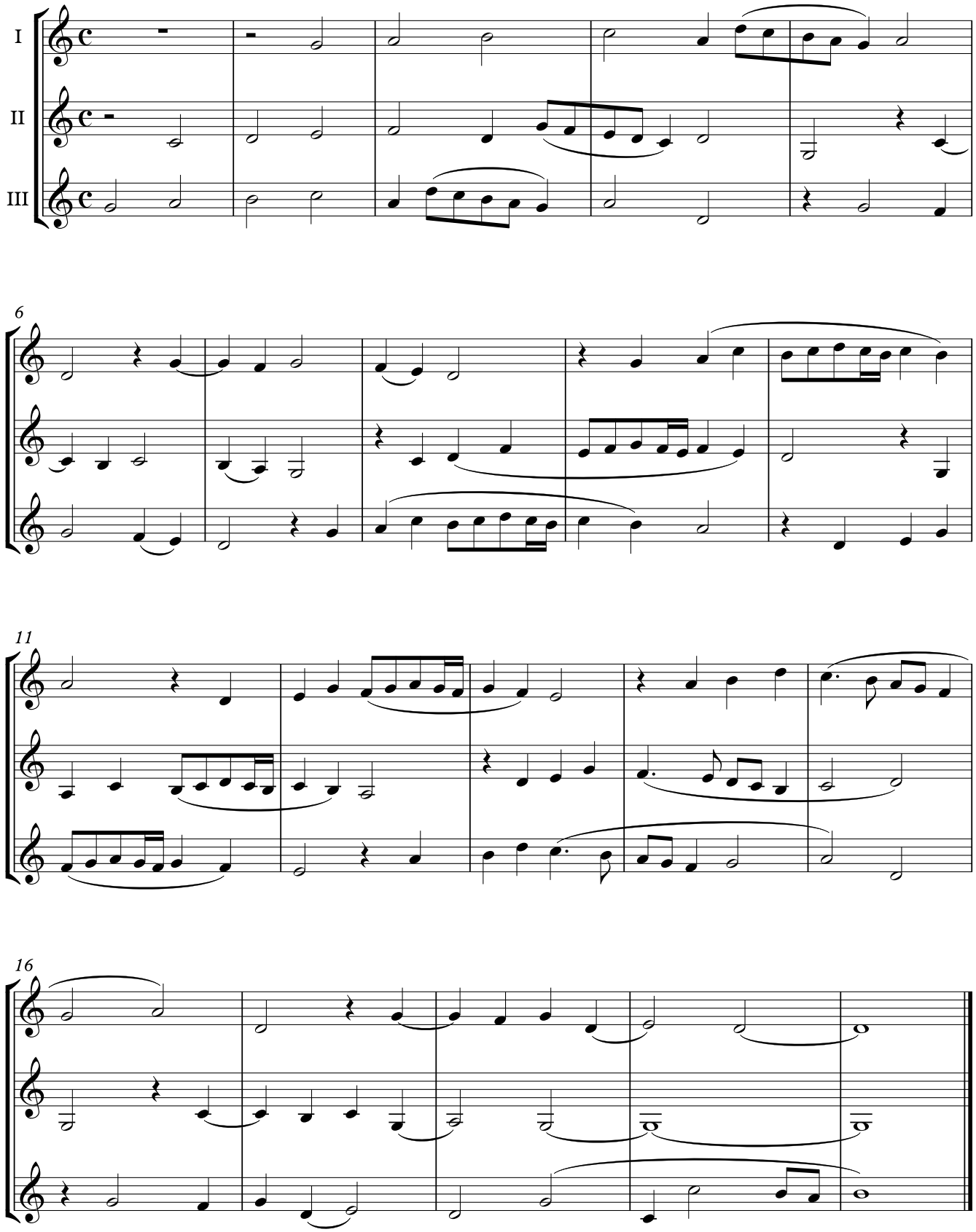

Wolfgang Amadeus Mozart

Larghetto (in D, Es, F)

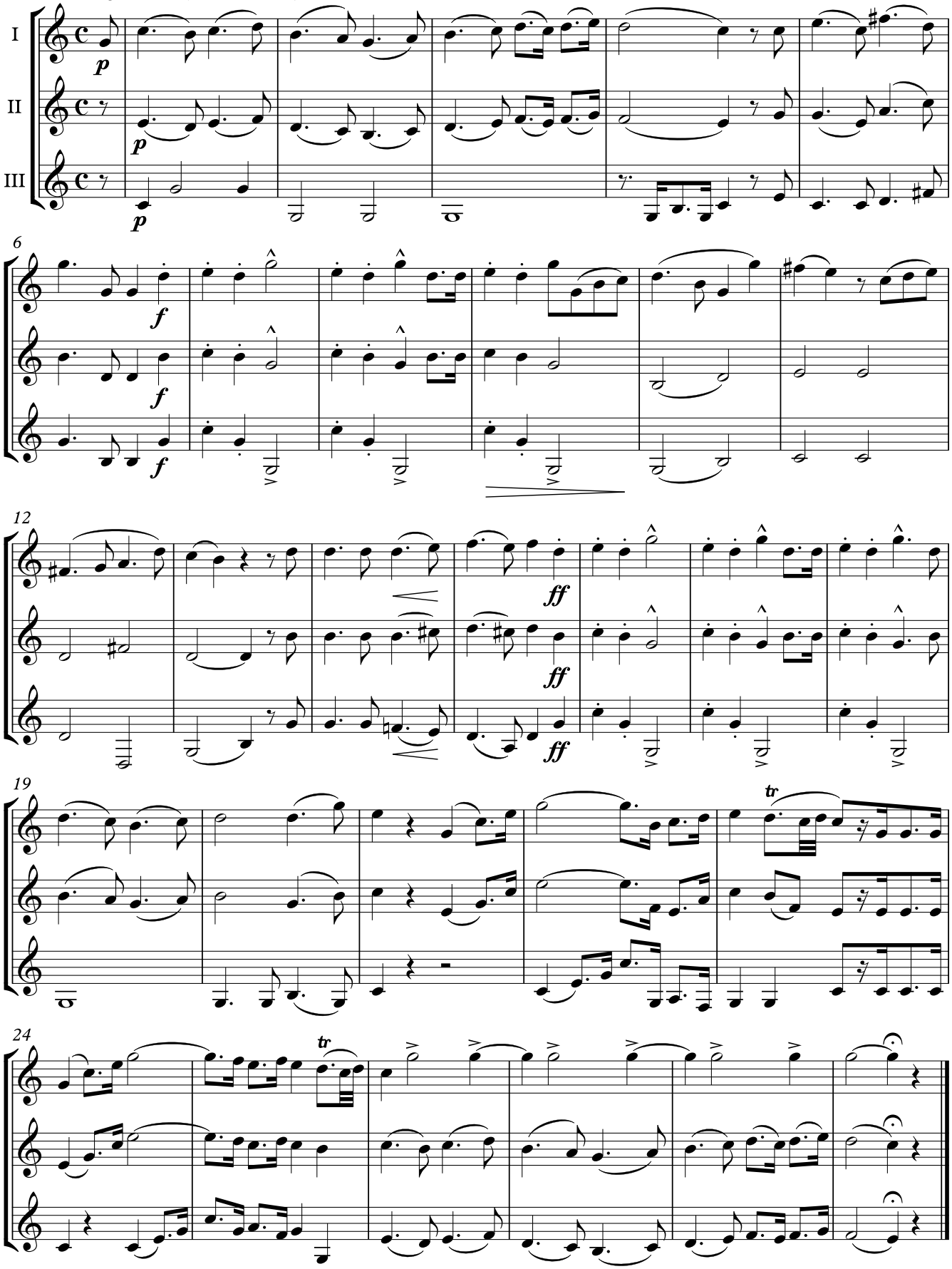

28

Ludwig van Beethoven

Andante (in F, Es)

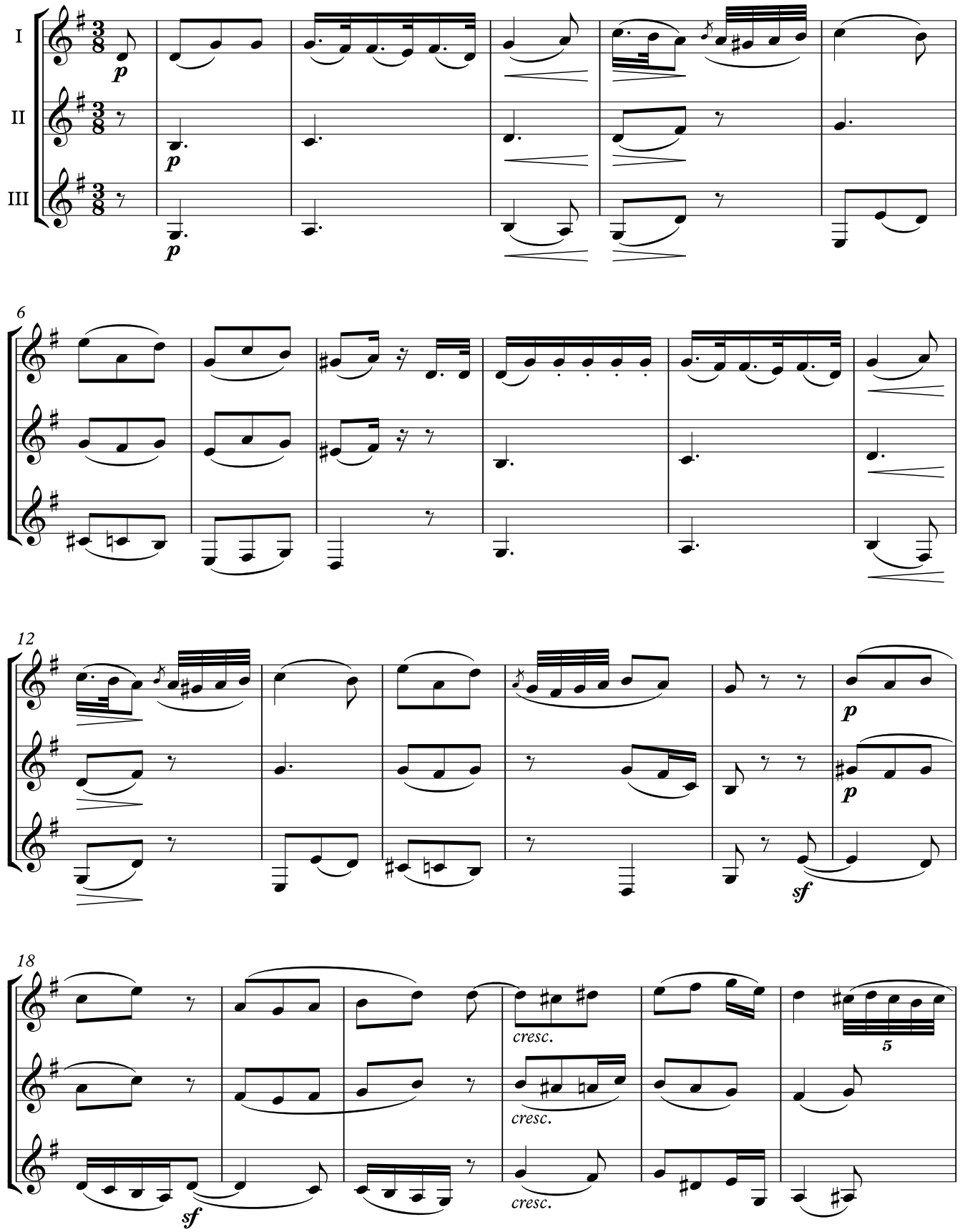

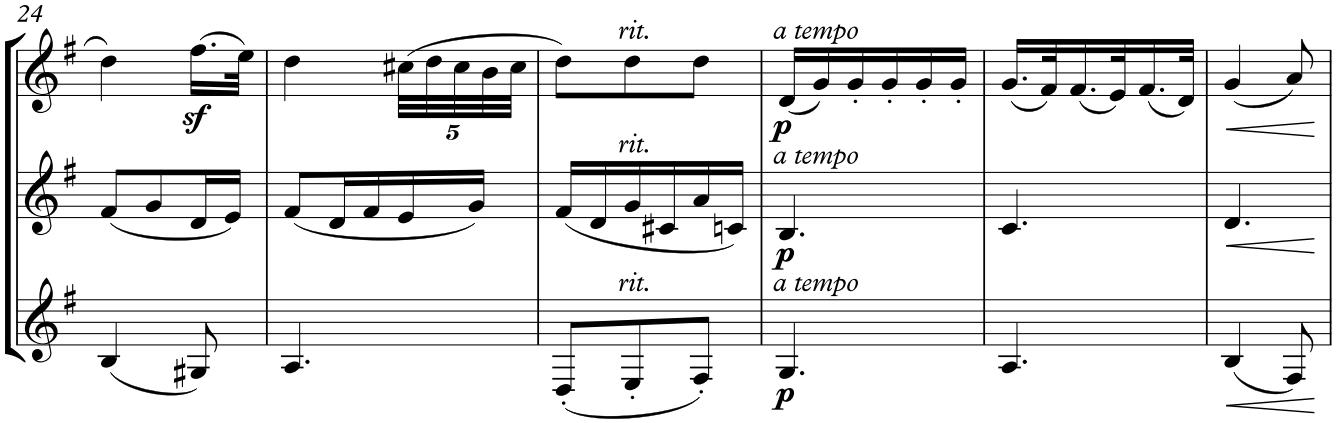

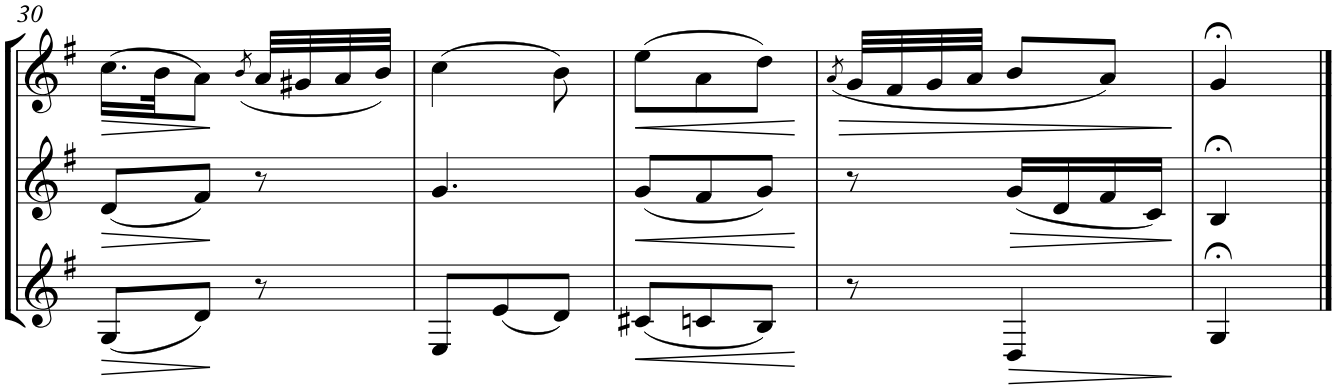

29

Carl Maria von Weber

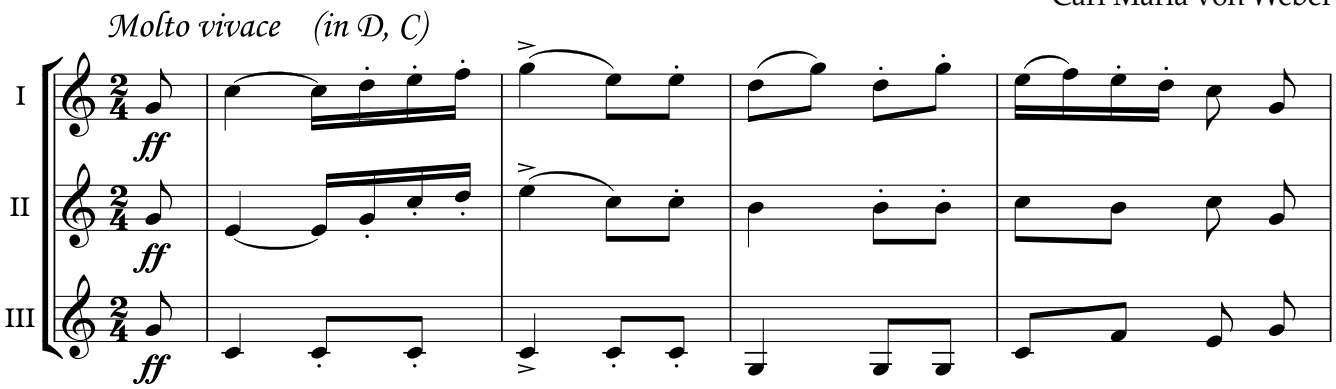

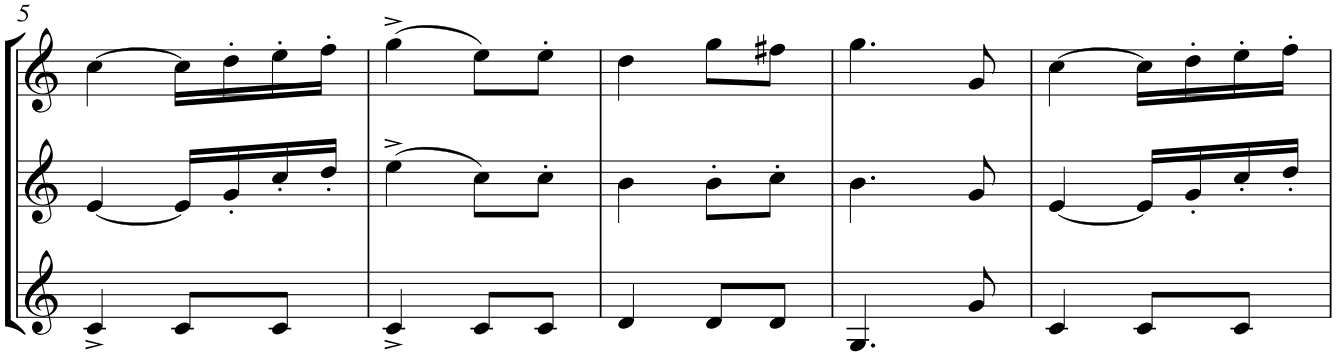

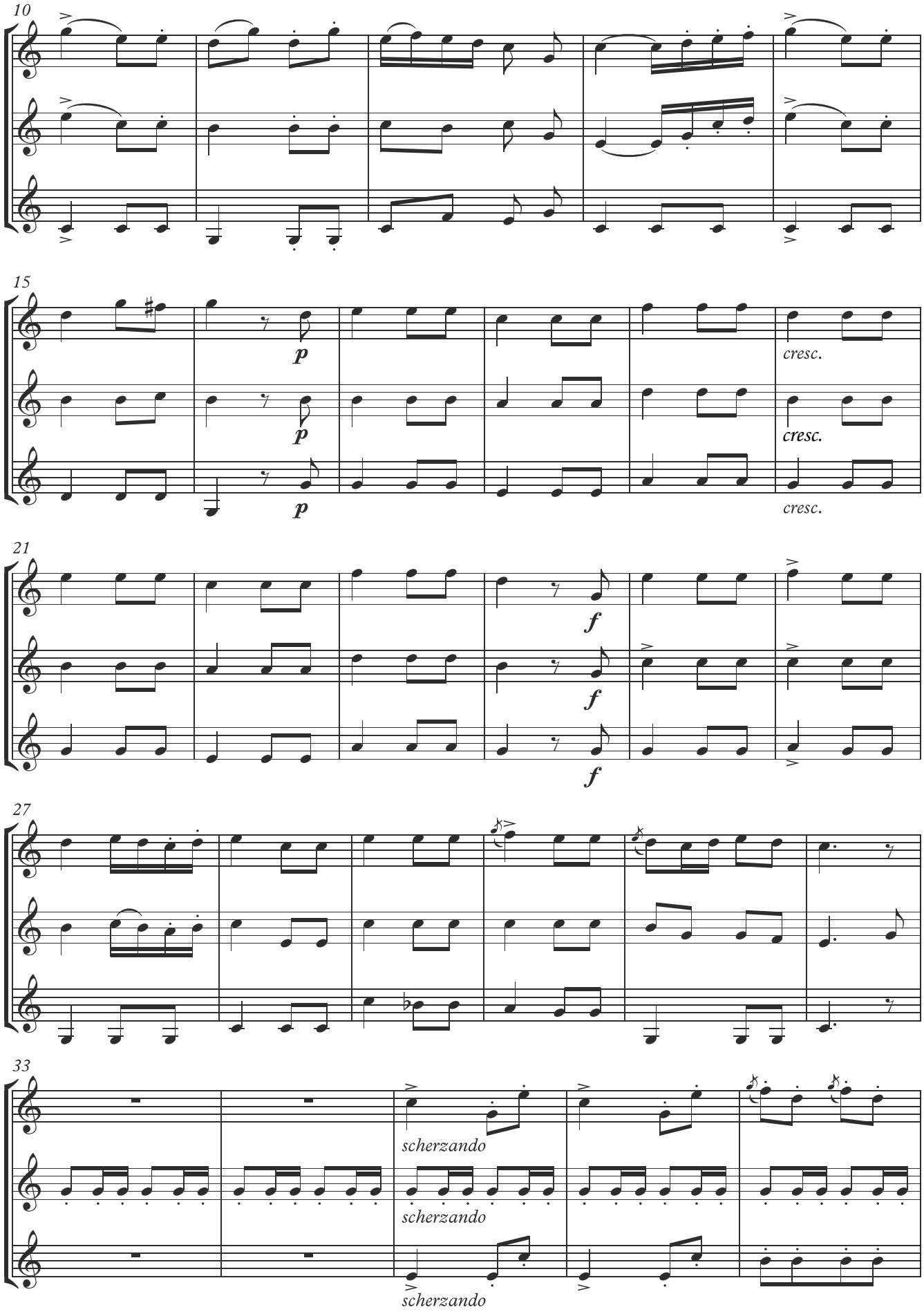
10
15
p
p
p
cresc.
cresc.
cresc.
21
f
f
f
27
33
scherzando
scherzando
scherzando

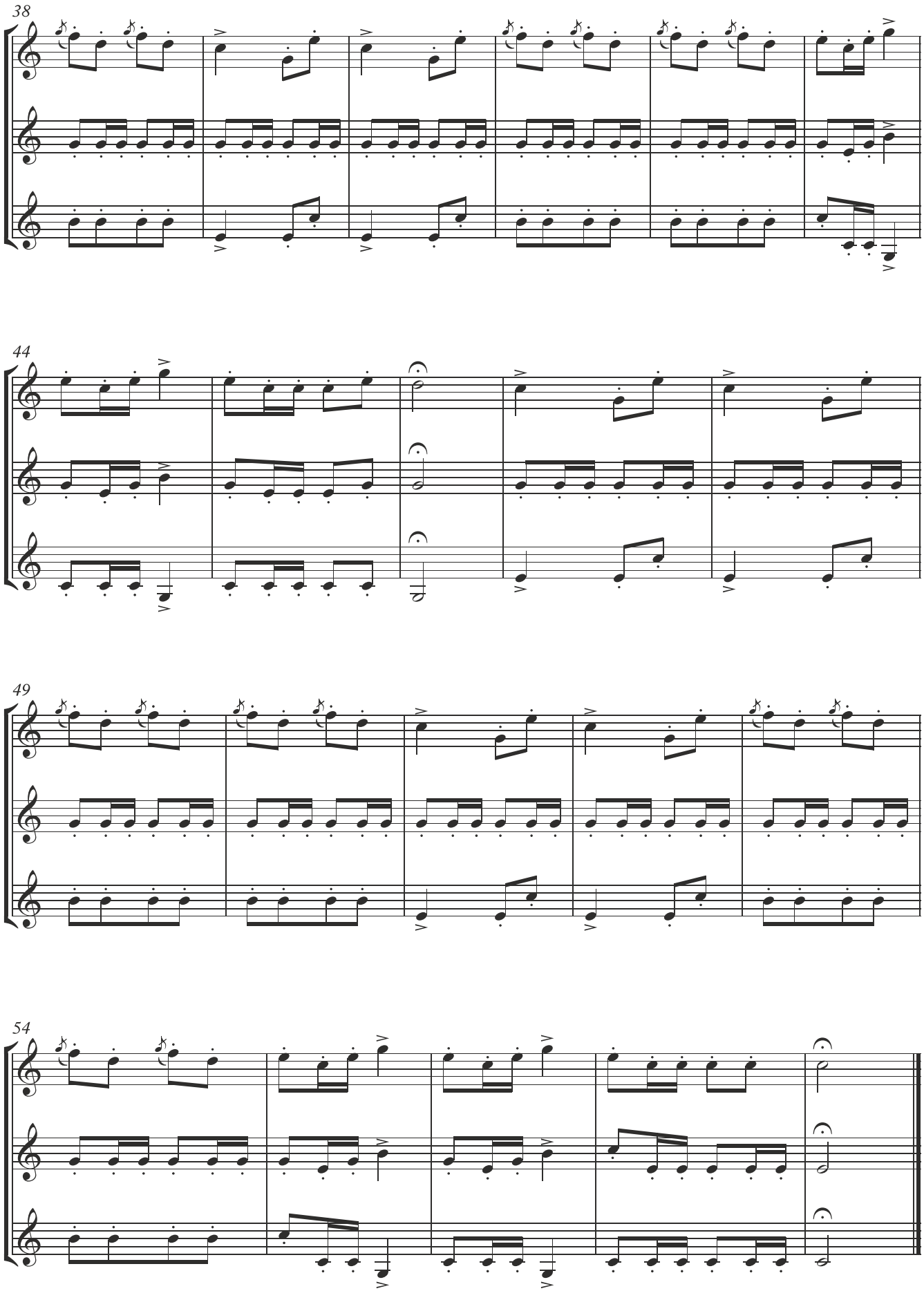
38
44
49
54

30

Allegro vivo *(in Es, D, C)* Winter

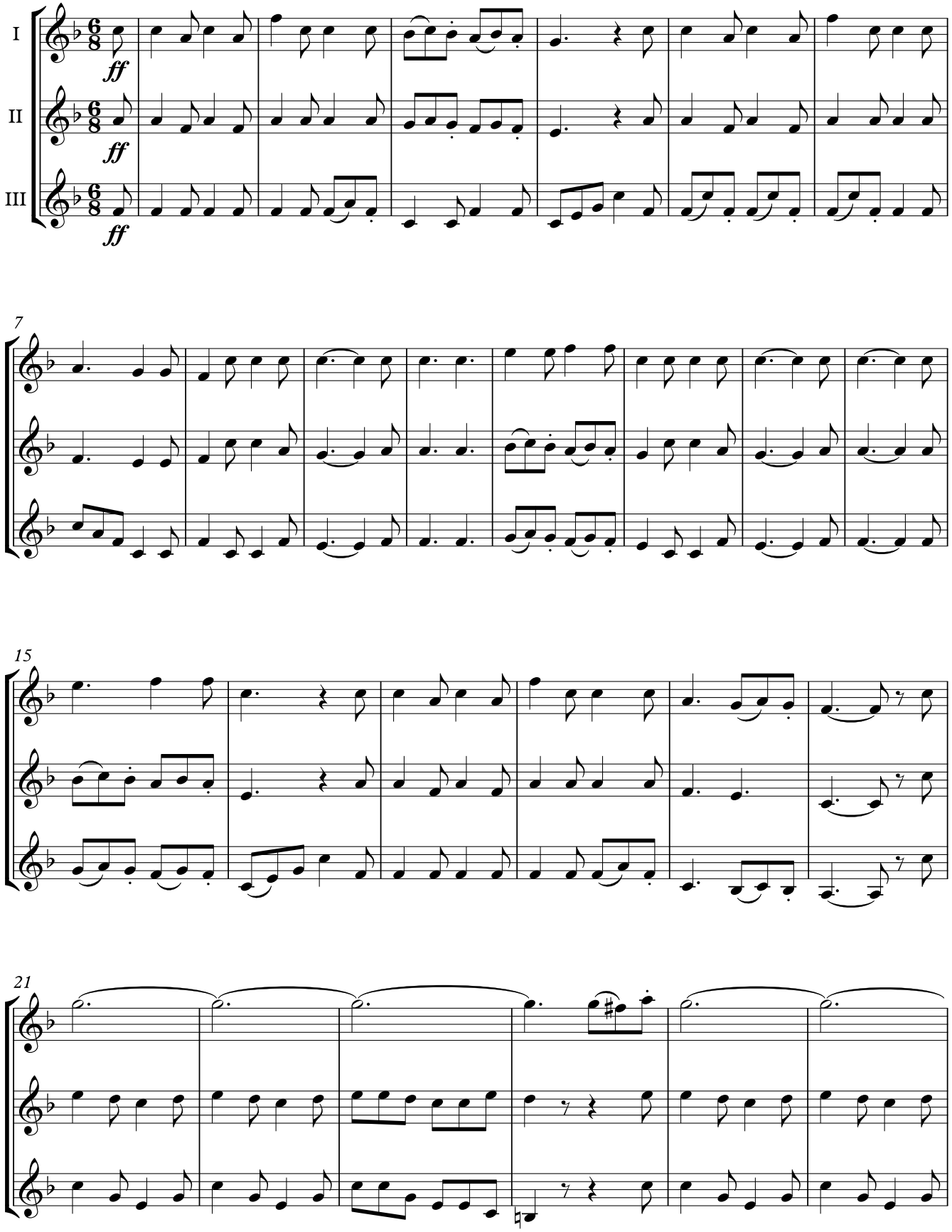

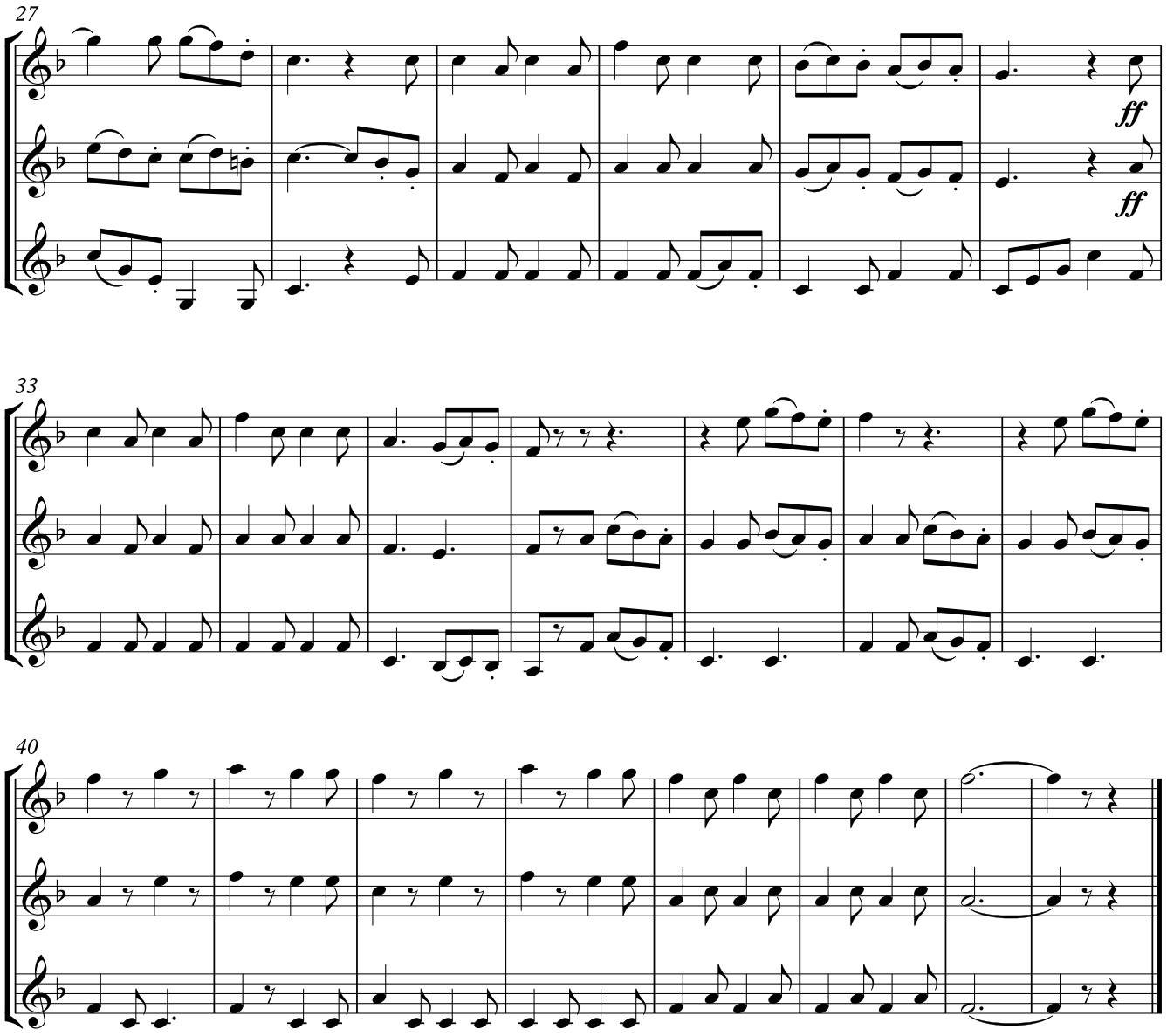

Scherzo-Trio in Es *z III Symfonii* op. 55

31

Allegro vivace

Ludwig van Beethoven

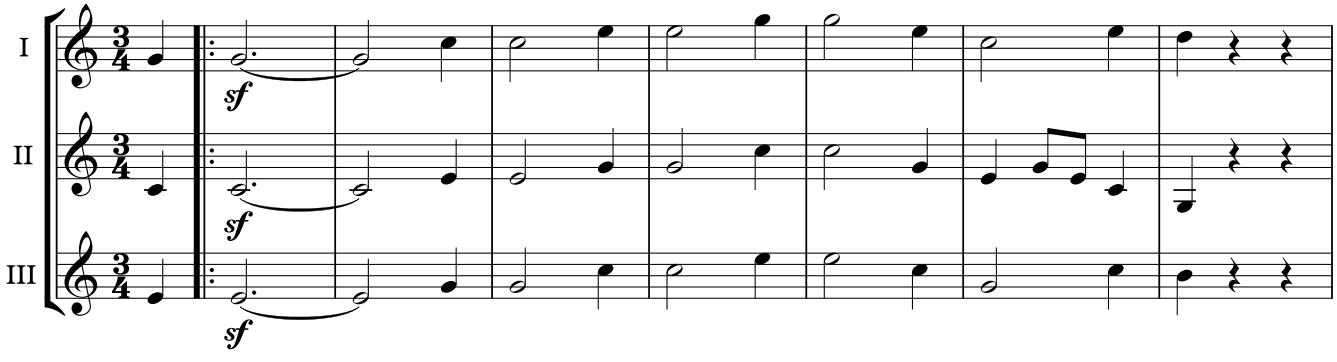

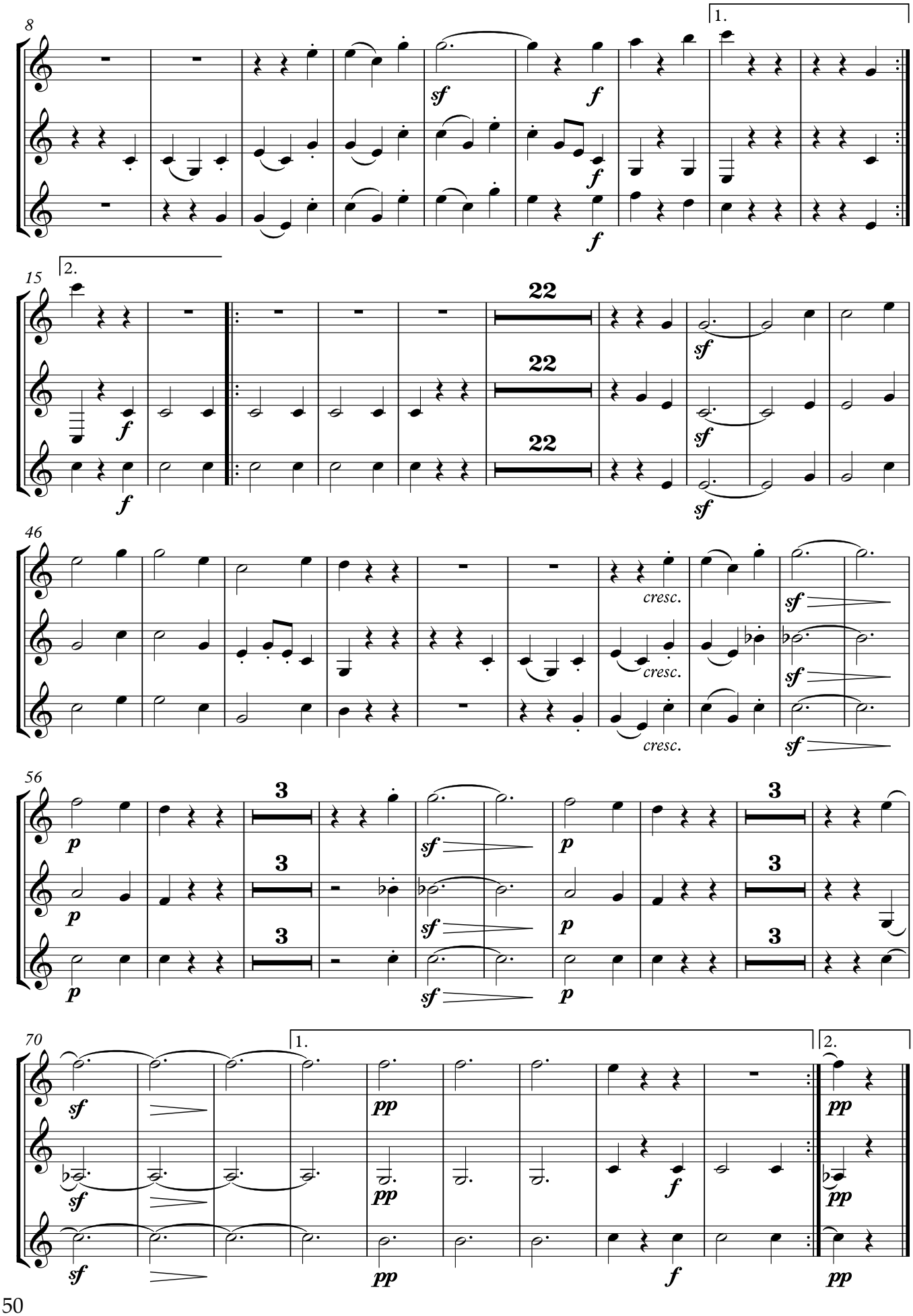
8
1.
sf
f
f
f
15
2.
22
22
22
f
f
sf
sf
sf
46
cresc.
cresc.
cresc.
sf
sf
sf
56
3
3
3
3
3
3
p
p
p
sf
sf
sf
p
p
p
70
1.
2.
sf
sf
sf
pp
pp
pp
f
f
pp
pp
pp

Część IV

Muzykowanie zespołowe dla 4 waltorni

Utwory wybrane do wspólnego muzykowania dla czterech waltornistów są bardzo różnorodne i bardzo piękne. Możliwość poznania muzyki epoki baroku, fragmentów muzyki symfonicznej, a także znanych utworów na cztery waltornie, da młodym uczniom wiele przyjemności ze wspólnego ich grania. *Wariacje na 4 rogi* Feliksa Rybickiego to wspaniała kompozycja, napisana specjalnie dla czterech waltornistów. Każda jej część ma swoją zamkniętą formę i zdradza doskonałe „wyczucie" charakteru instrumentu przez kompozytora.

Utwór nr 32

Suita na kwartet waltorniowy Johanna Hermanna Scheina:

Allemande I (z *Suity* nr 19 ze zbioru *Banchetto musicale*)

Padovana (nr 22 ze zbioru *Banchetto musicale*)

Allemande II (z *Suity* nr 15 ze zbioru *Banchetto musicale*)

Utwory nr 33–34

Kanony wybrane ze zbioru opracowanego przez Włodzimierza Sołtysika.

Utwory nr 35–38

Fragmenty utworów symfonicznych, w których cztery waltornie odgrywają czołową rolę.

Utwory nr 39–42

Pochodzą ze zbioru *French Horn Finesse 1* Dorothy E. Kemp, a są to opracowane przez autorkę na 4 waltornie:

nr 39 – *Pieśń Torreadora* (*The Torreador Song*) z opery *Carmen* Georges'a Bizeta,

nr 40 – *Wróć do Sorrento* (*Come back to Sorrento*) Ernesto de Curtisa,

nr 41 – *Intermezzo* z opery *Rycerskość wieśniacza* (*Cavalleria rusticana*) Pietro Mascagniego,

nr 42 – *Foster Medley* Stephena C. Fostera.

Utwór nr 43

Wariacje na 4 rogi Feliksa Rybickiego.

32

Suita na kwartet waltorniowy (in F)

Allemande I

Johann Hermann Schein
(oprac. Günther Opitz)

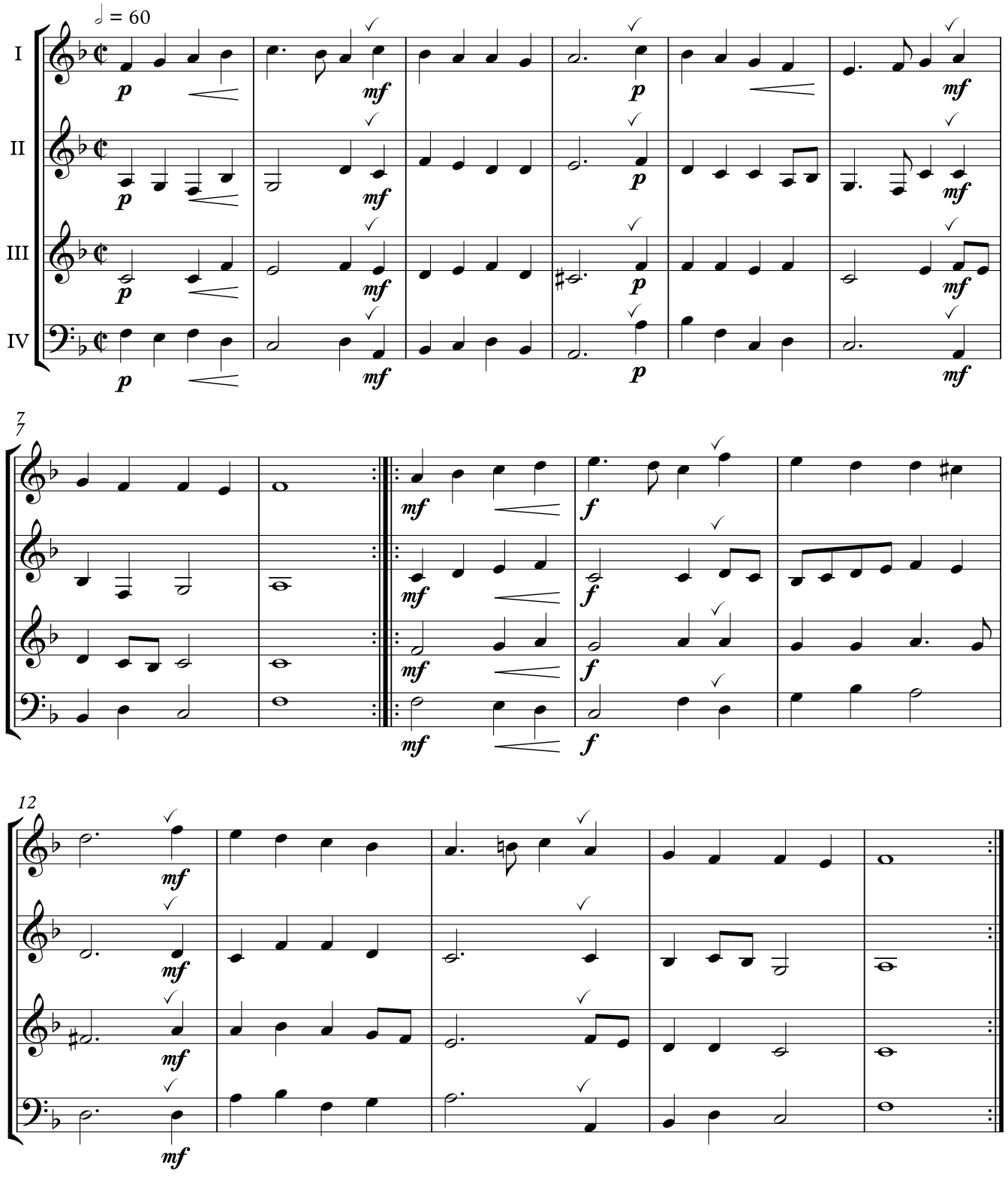

Padovana

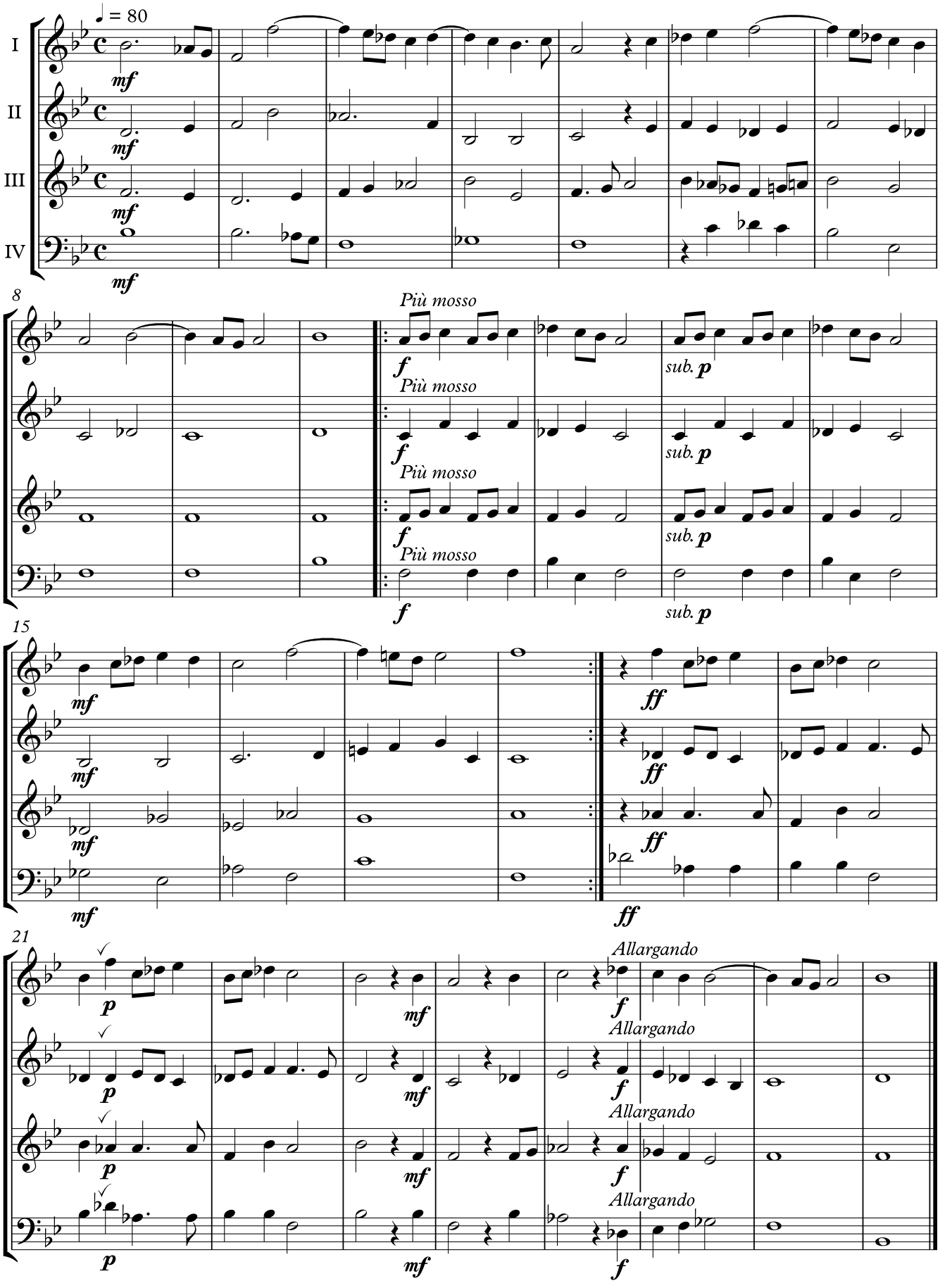

Allemande II

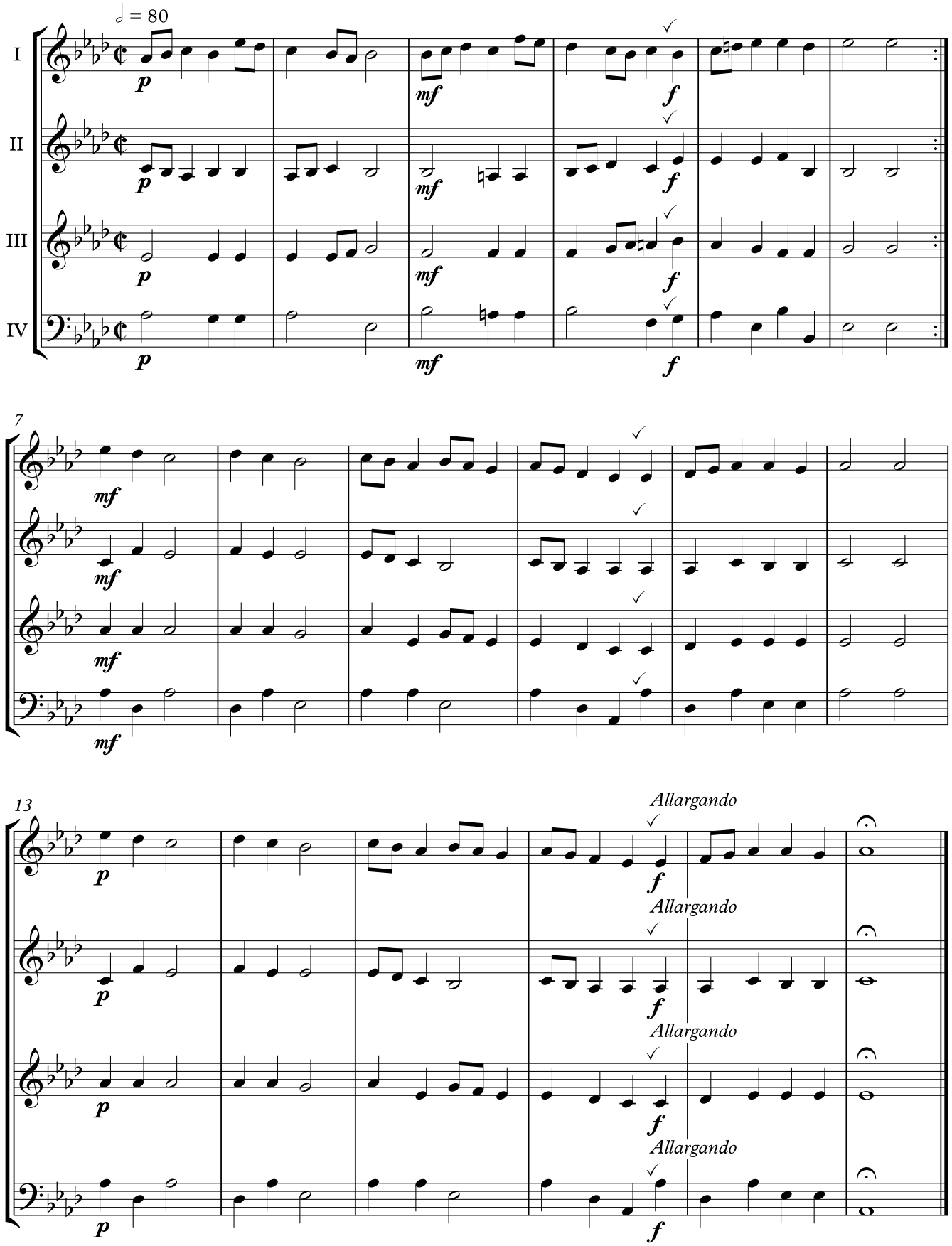

Kanon na 4 głosy (*Lacrimoso son io* KV 555)

33

Wolfgang Amadeus Mozart

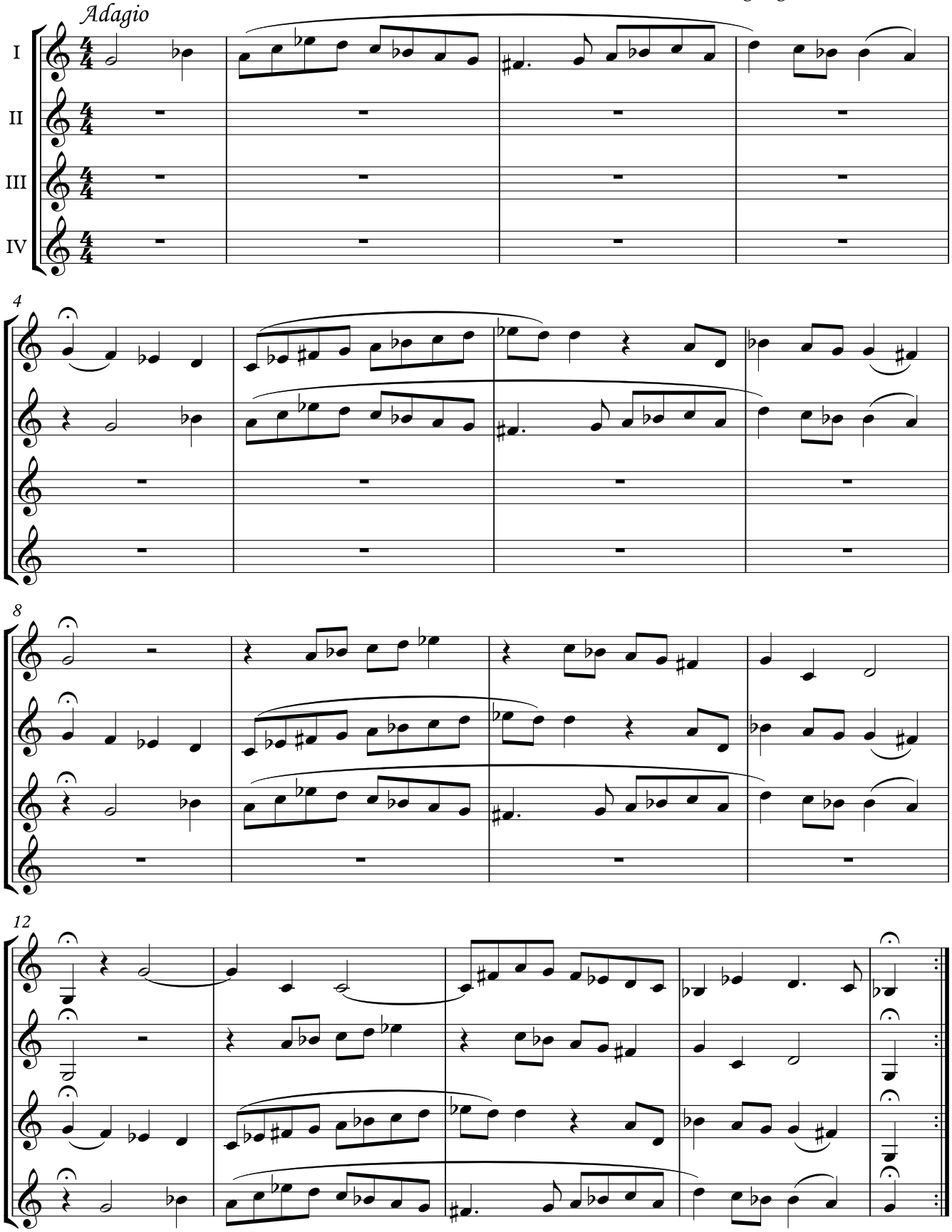

34

Kanon na 4 głosy
(*Krakowskie wesele*)

Feliks Nowowiejski

Allegro

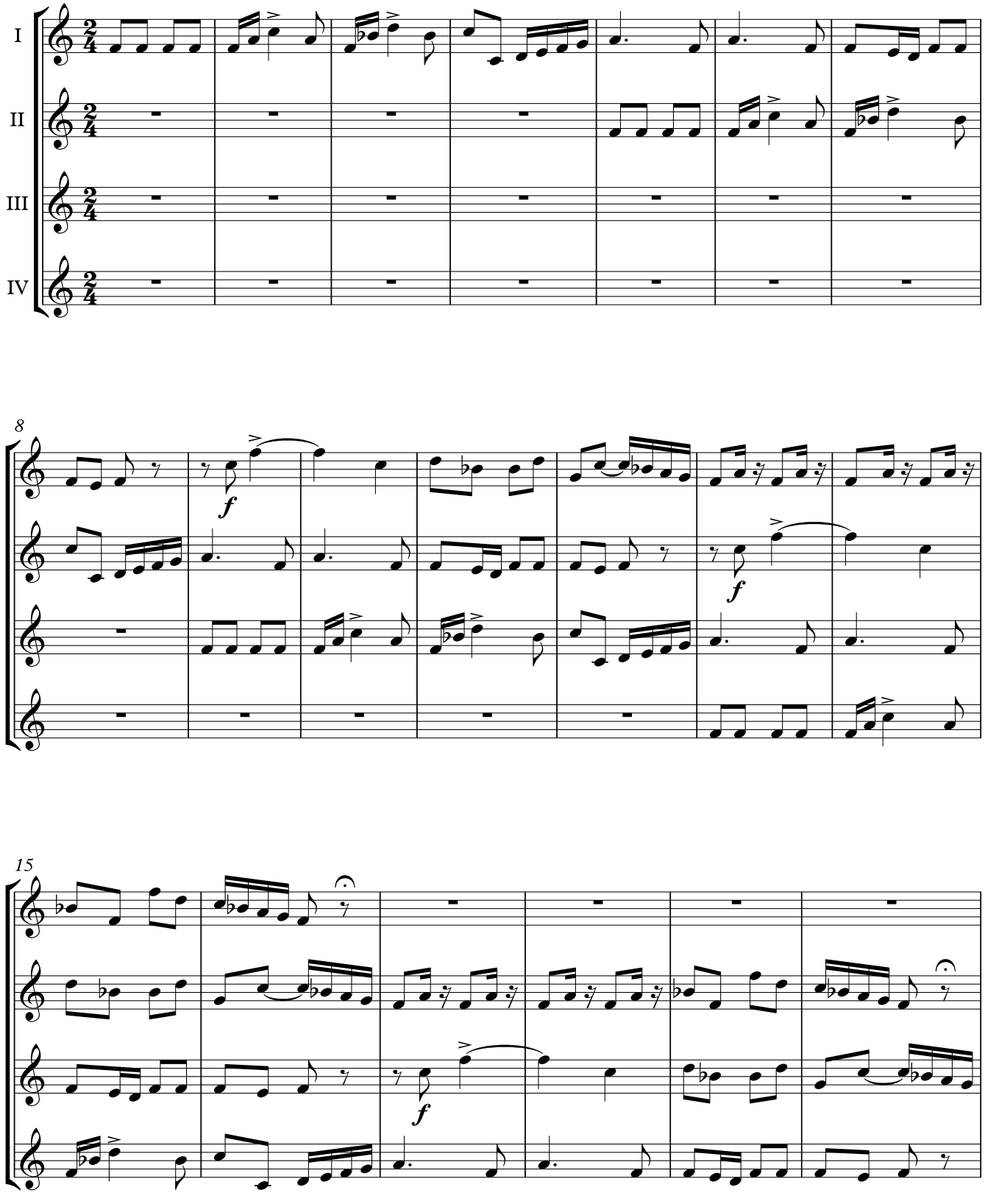

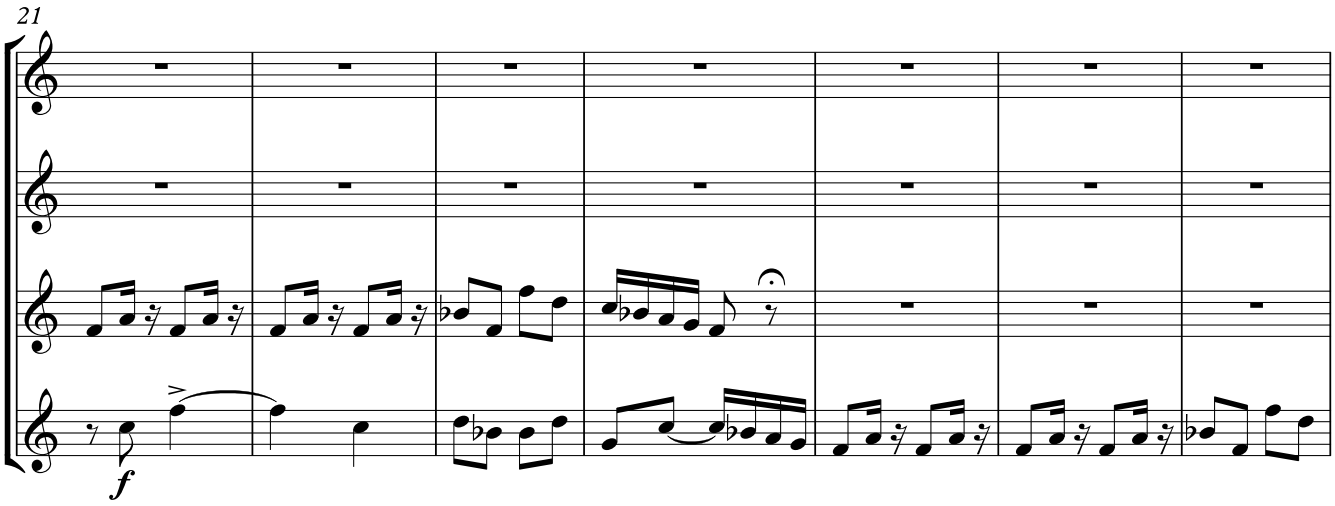
21
f

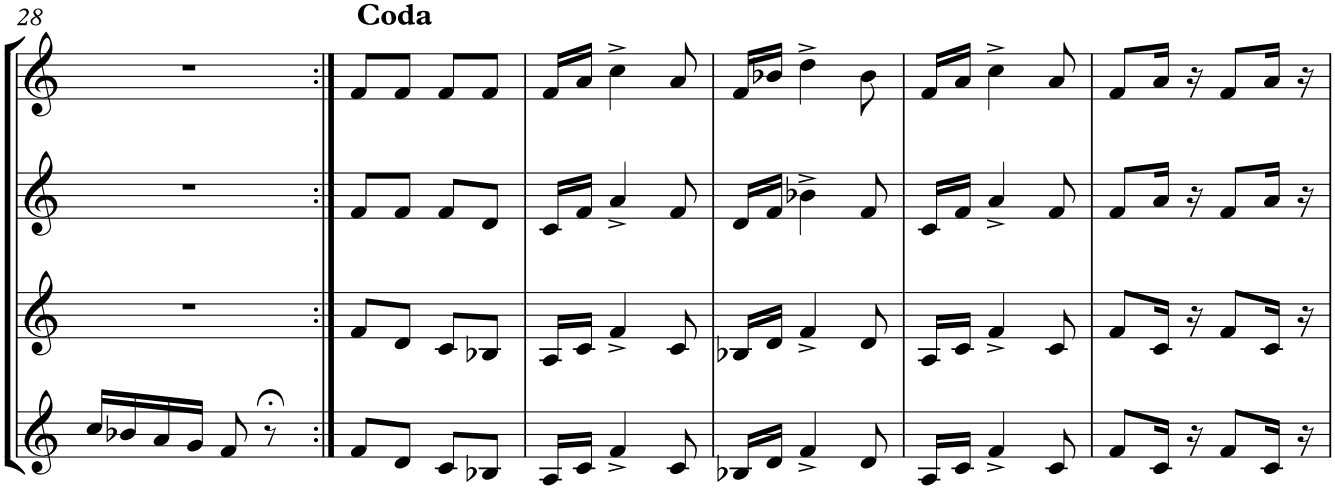
28
Coda

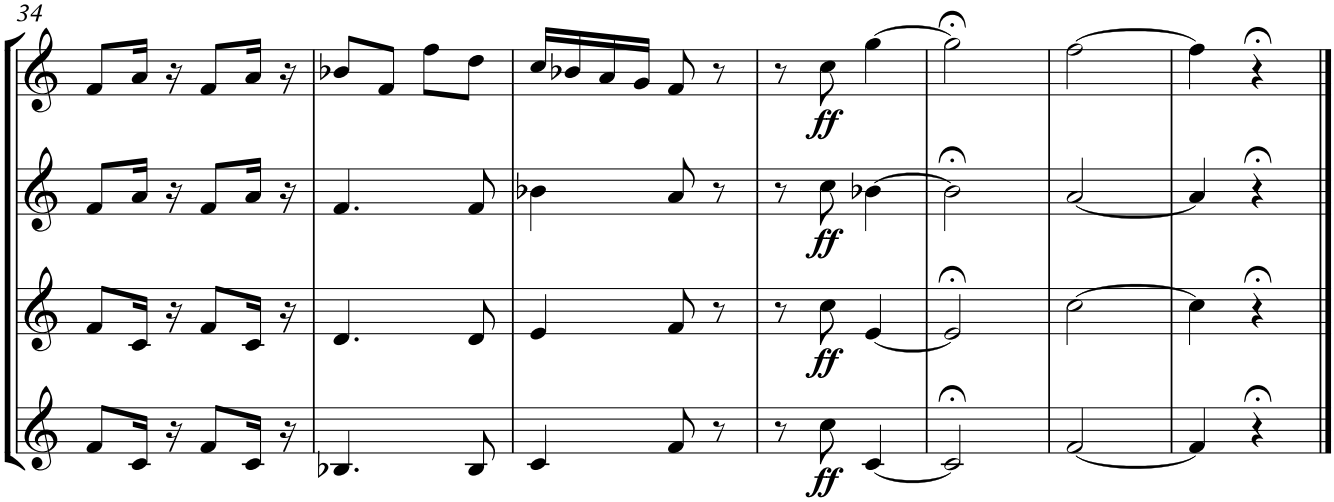
34
ff
ff
ff
ff

35

Uwertura do opery *Wolny strzelec*

Carl Maria von Weber

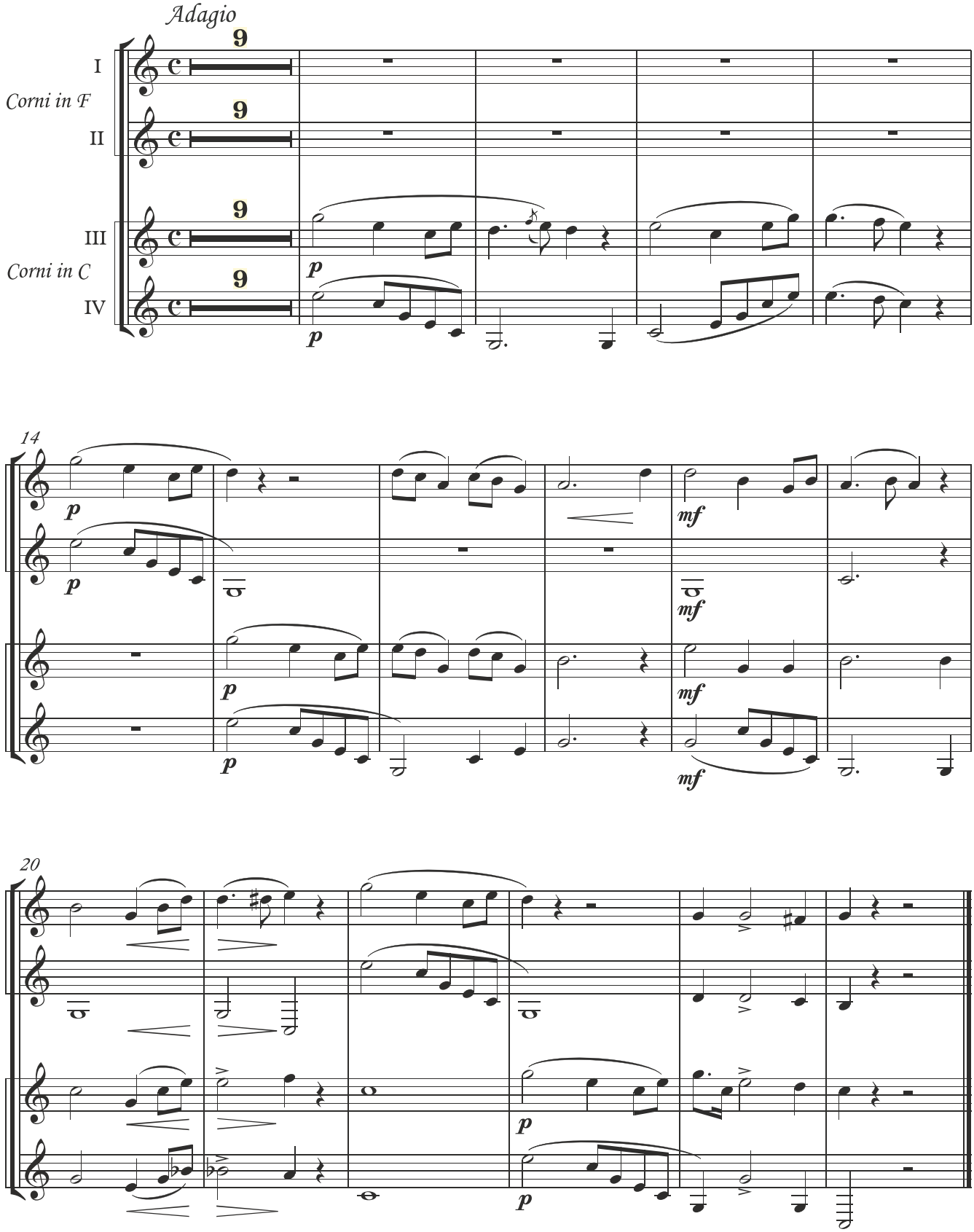

Fragment (in E/C) z poematu symfonicznego *Preludia* 36

Franz Liszt

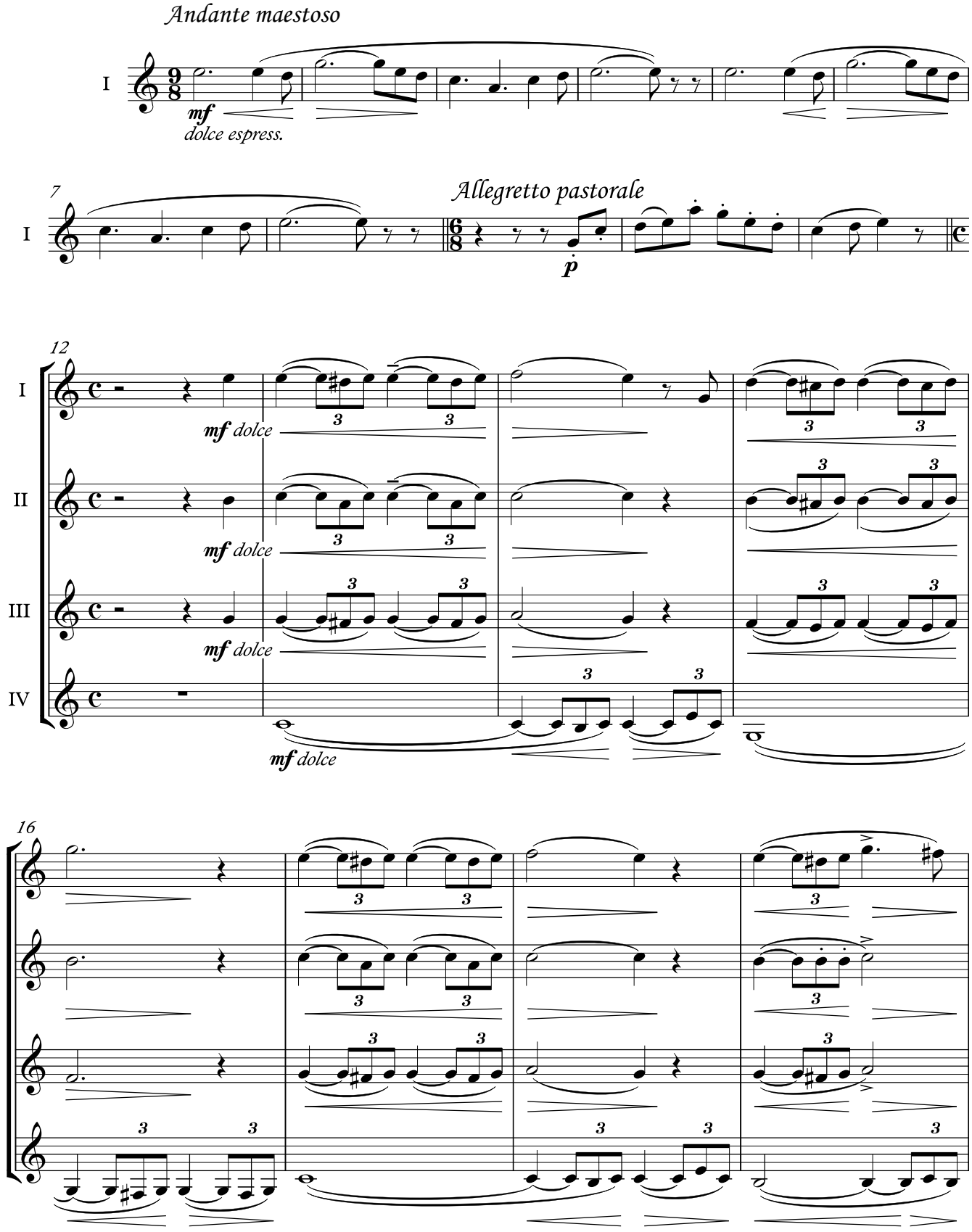

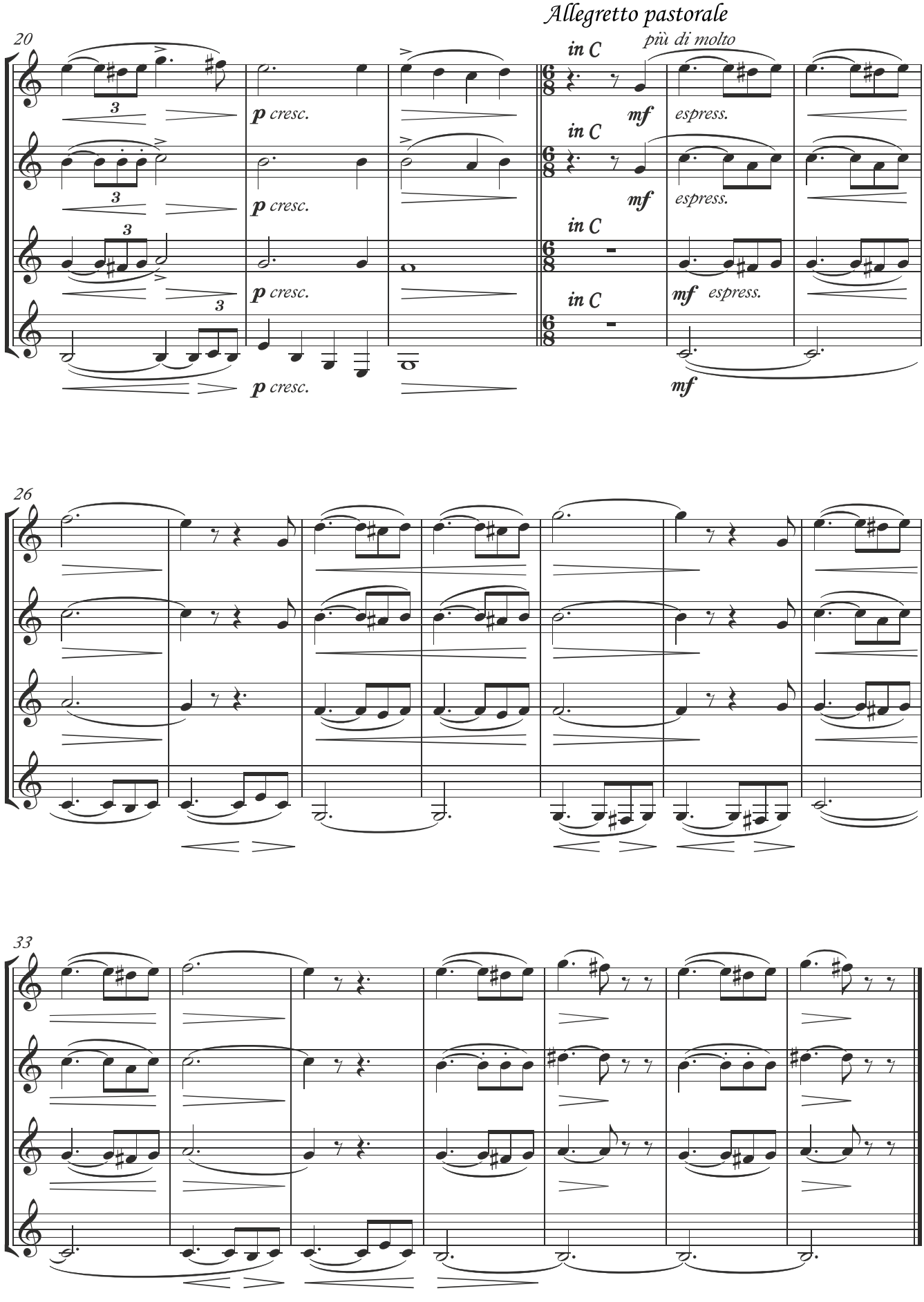
Allegretto pastorale
20
in C
più di molto
p cresc.
mf espress.
26
33

Fragment cz. I z *IV Symfonii* op. 98

Johannes Brahms

Allegro non troppo

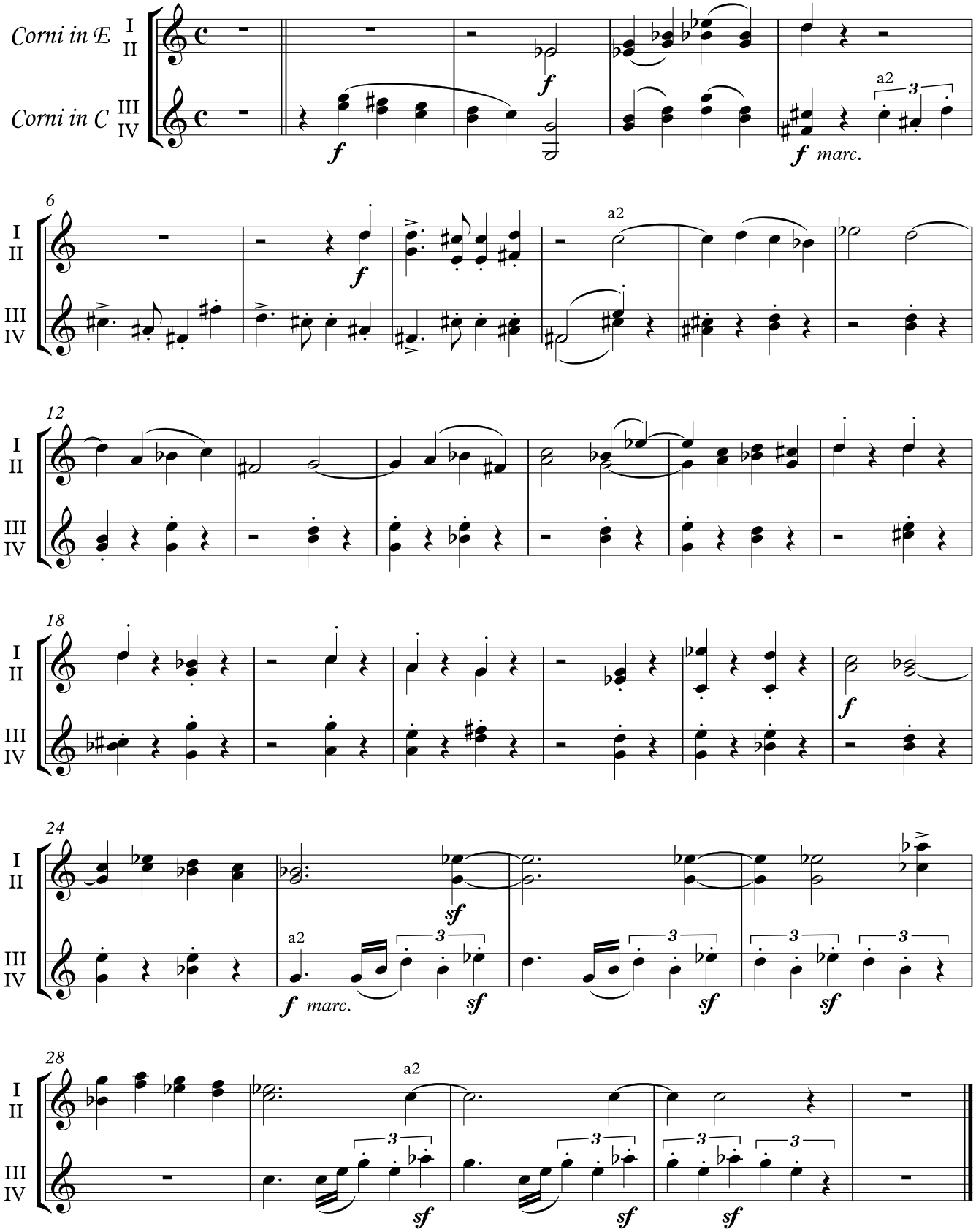

38

VI Wariacja z *Wariacji na temat Haydna* op. 56a

Johannes Brahms

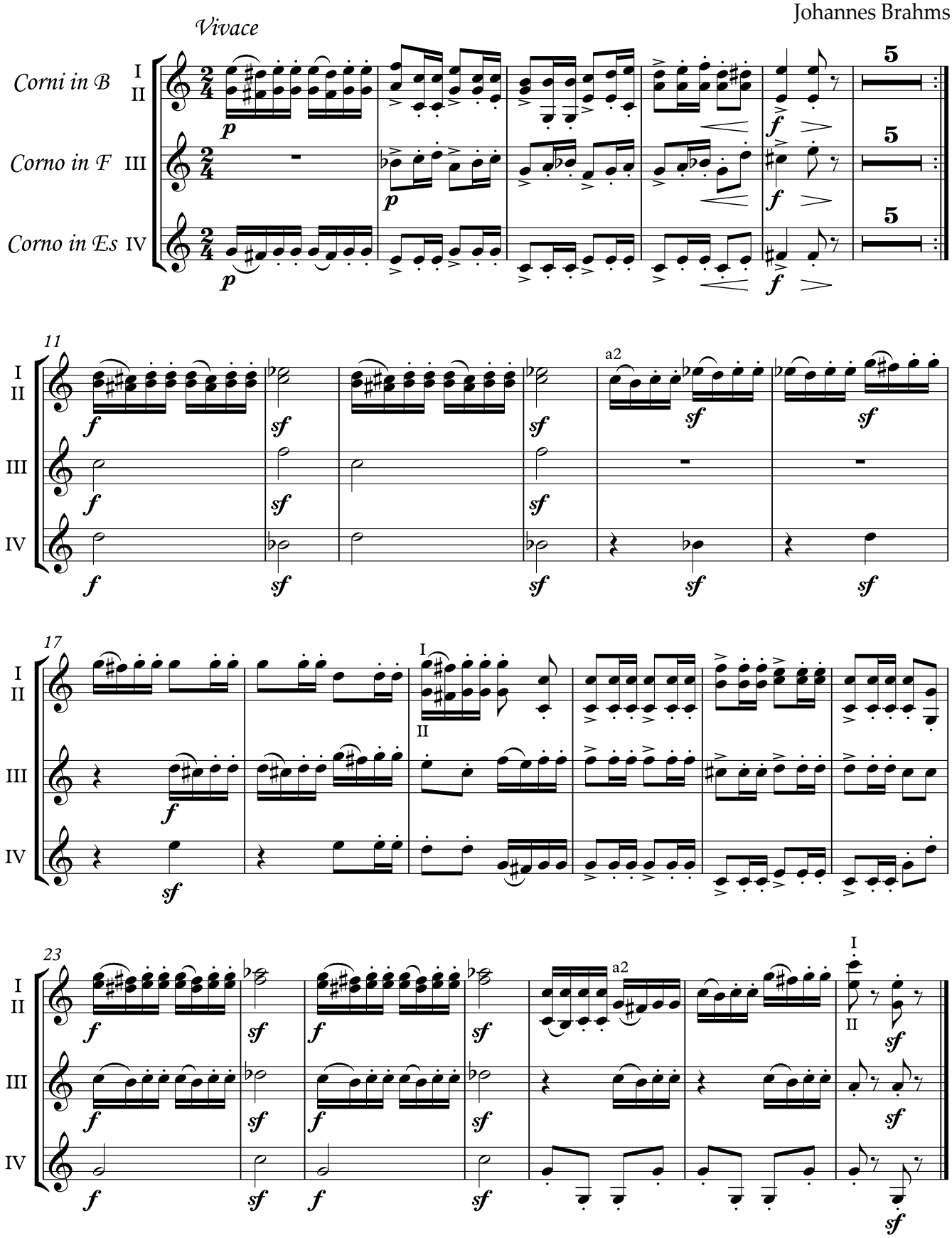

Pieśń Torreadora (in F)

39

Georges Bizet
(oprac. Dorothy E. Kemp)

Allegro moderato con bravura

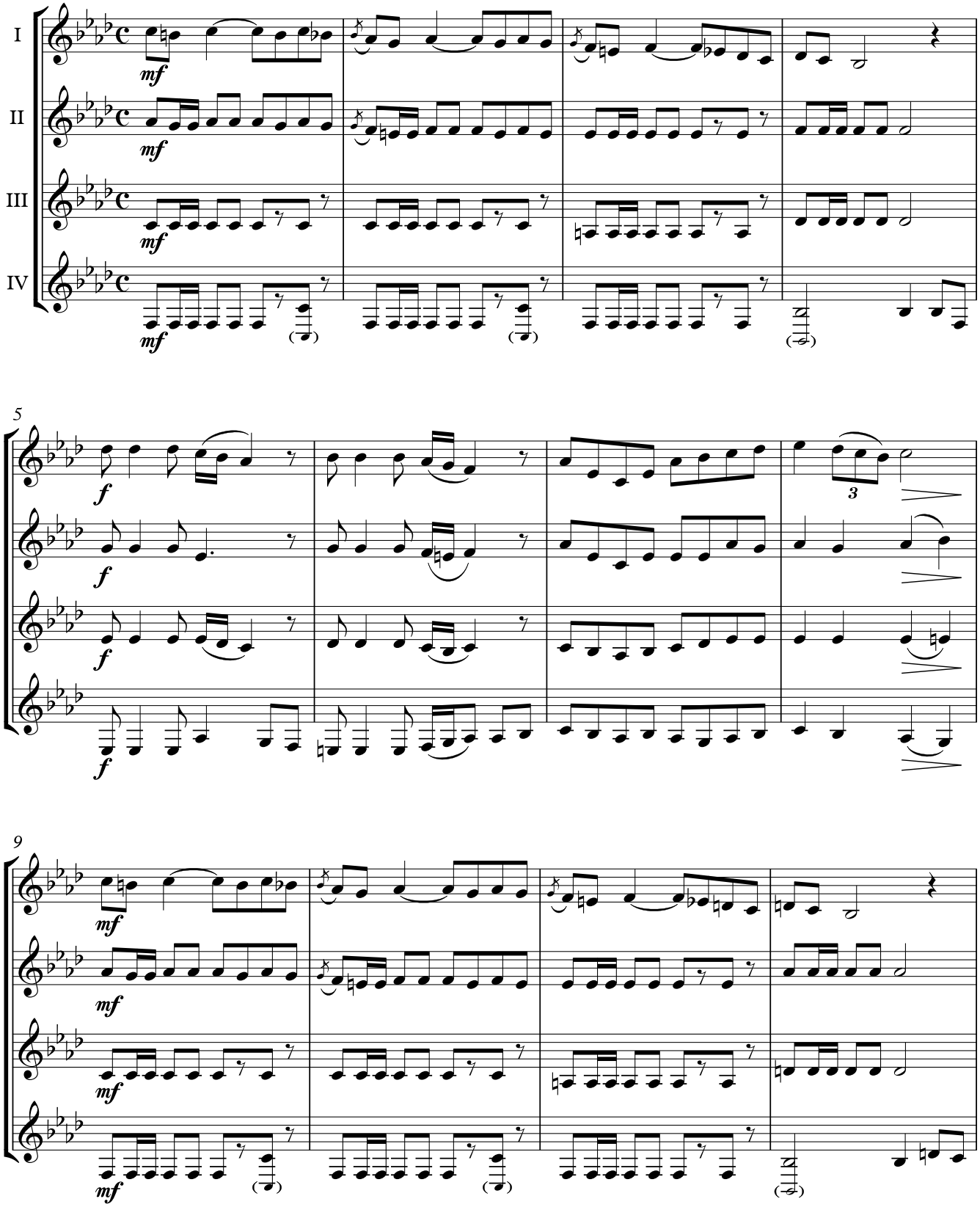

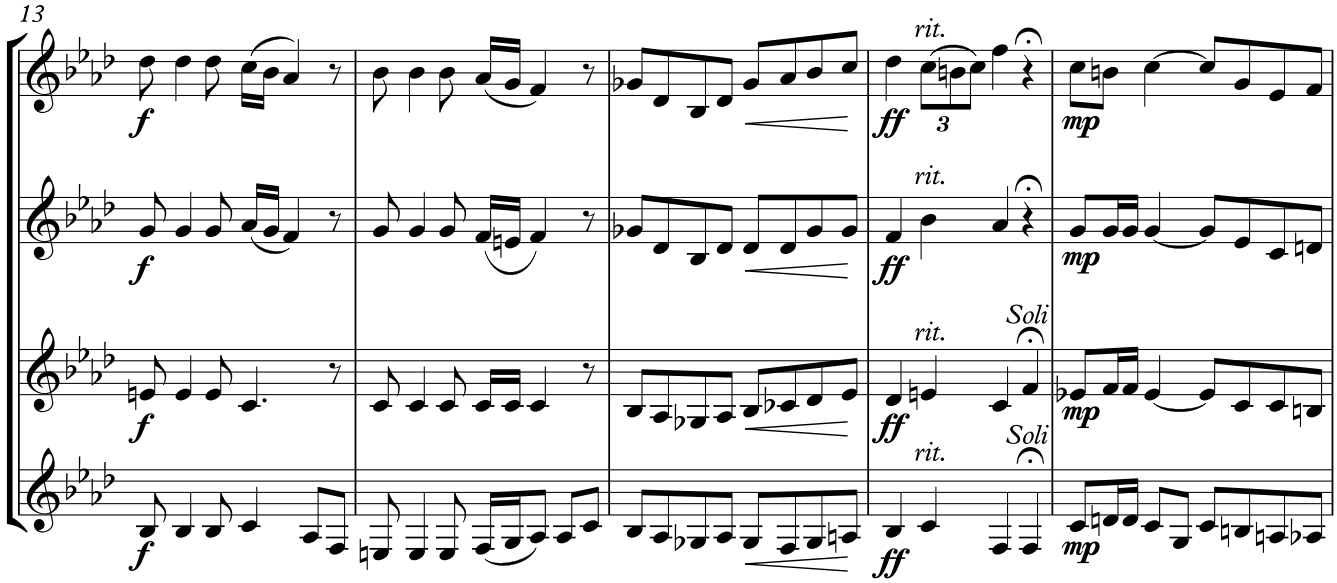
13
rit.
rit.
rit.
Soli
rit.
Soli

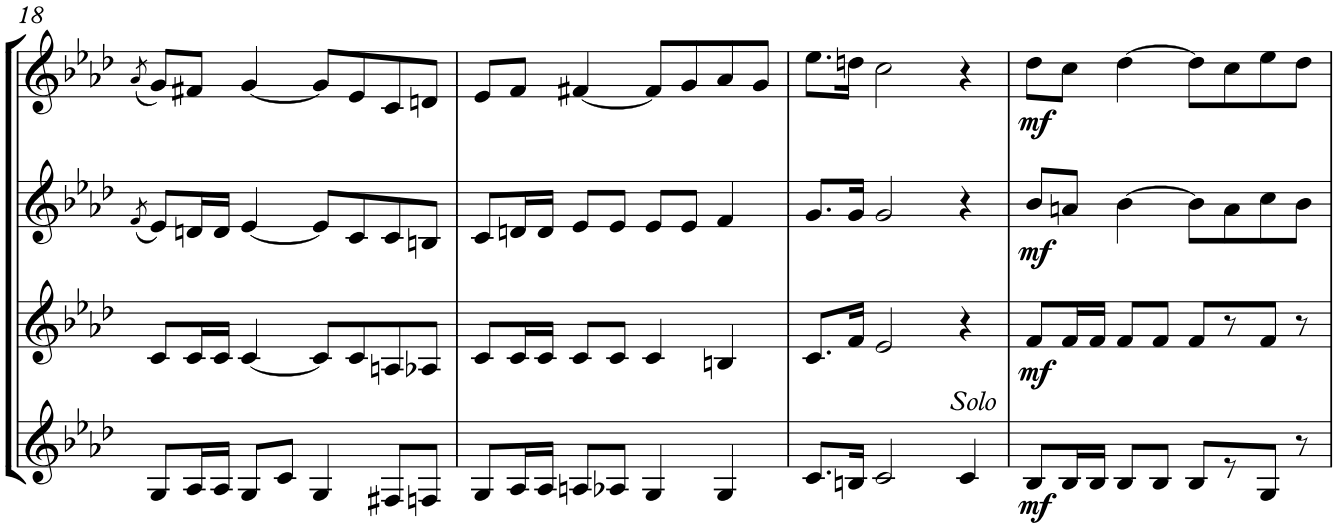
18
Solo

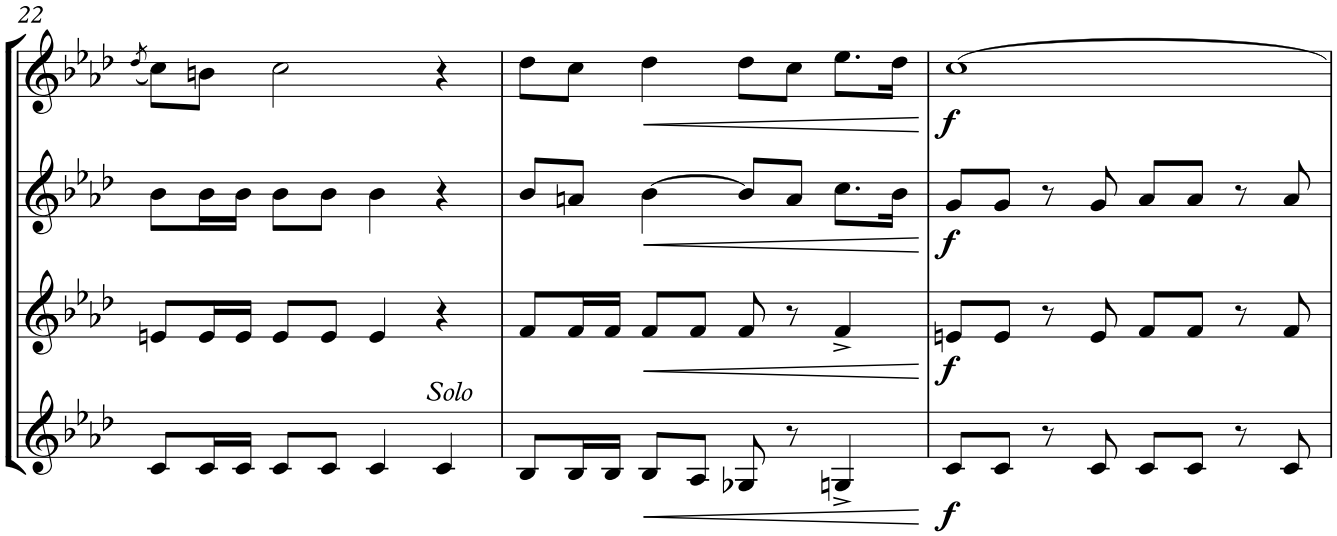
22
Solo

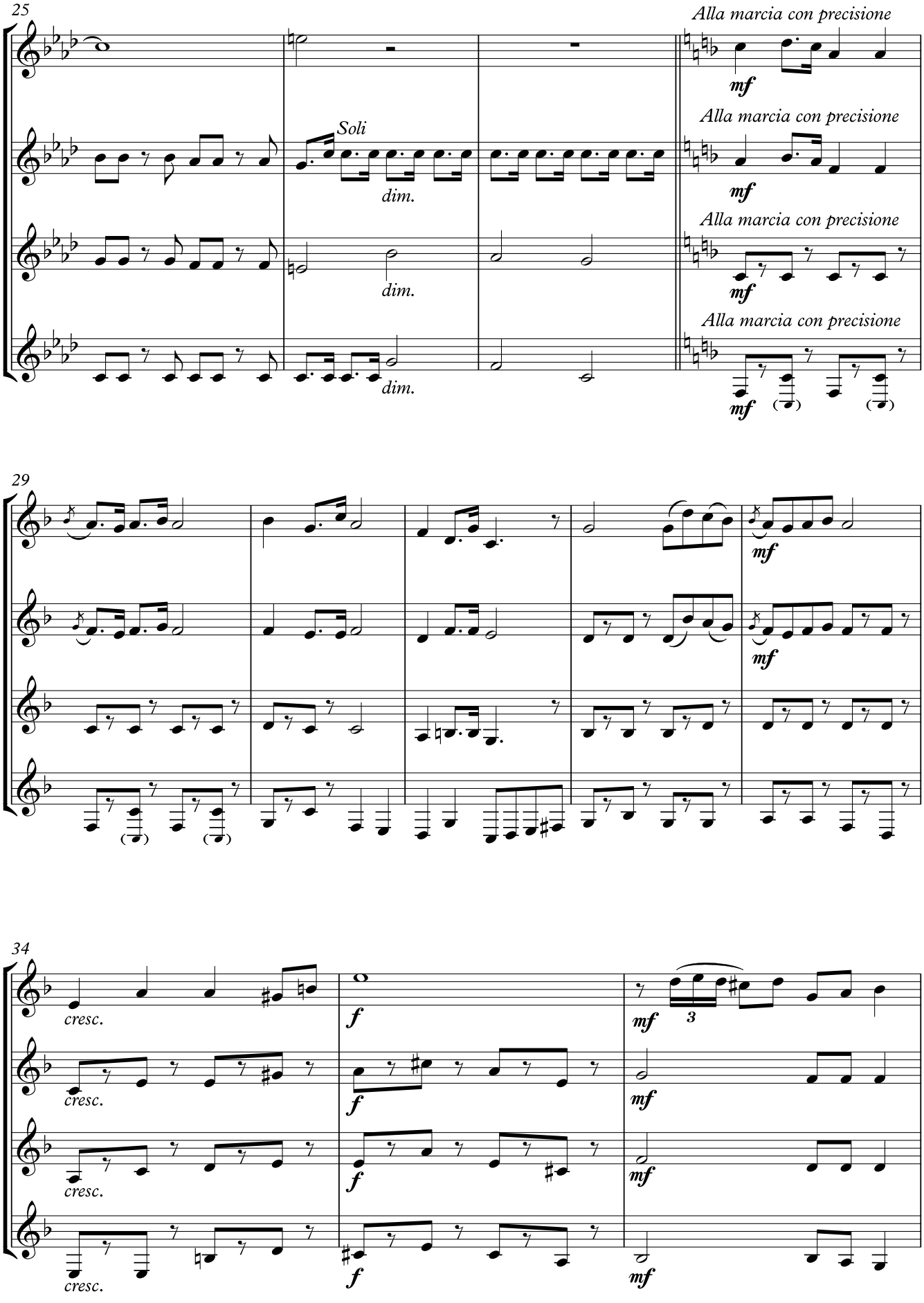
25
Alla marcia con precisione
Soli
dim.
mf
29
34
cresc.
f
3

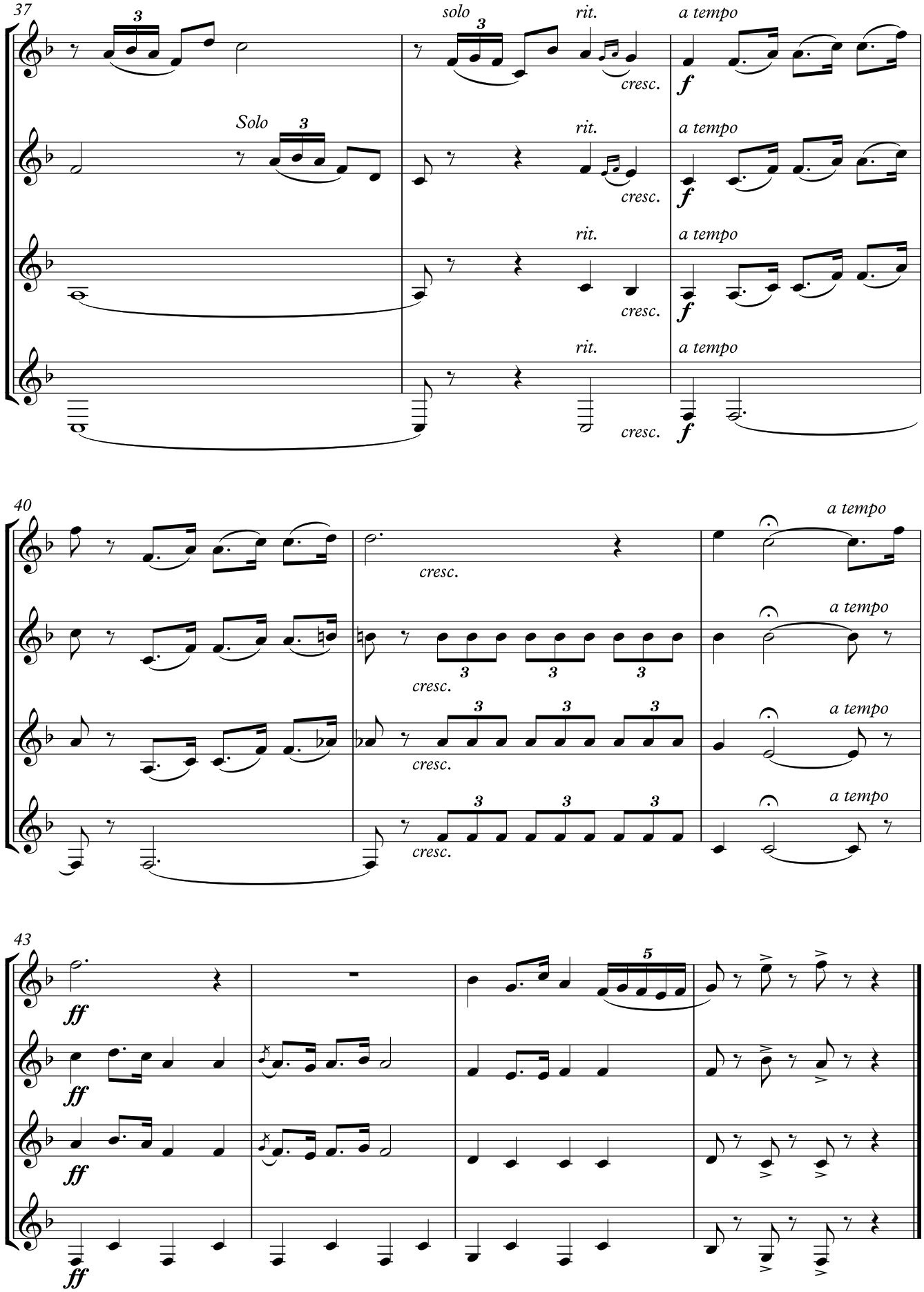
37
solo
rit.
a tempo
Solo
cresc.
f
40
43
ff

Wróć do Sorrento (in F)

Ernesto de Curtis
(oprac. Dorothy E. Kemp)

Moderato con espressione e poco rubato

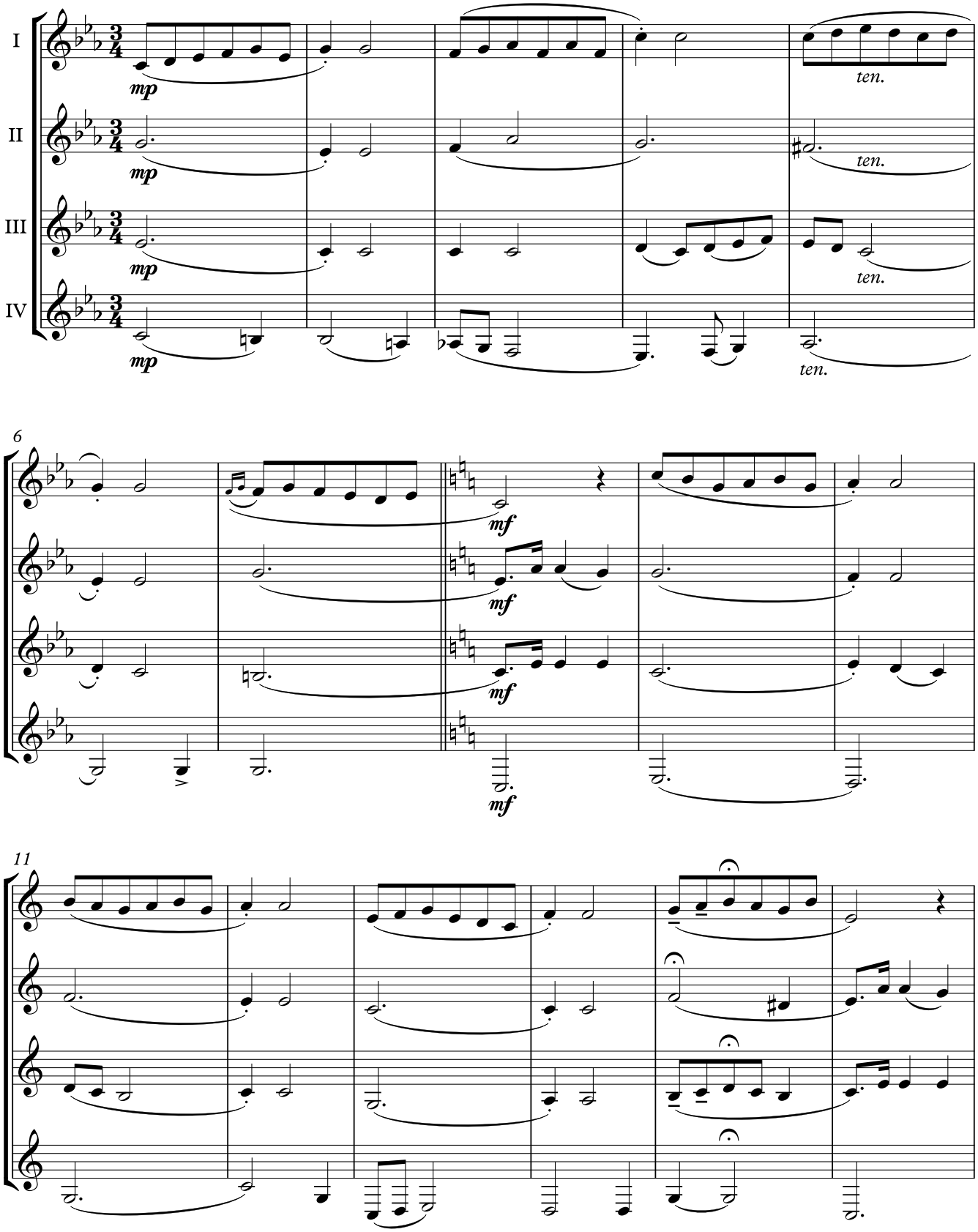

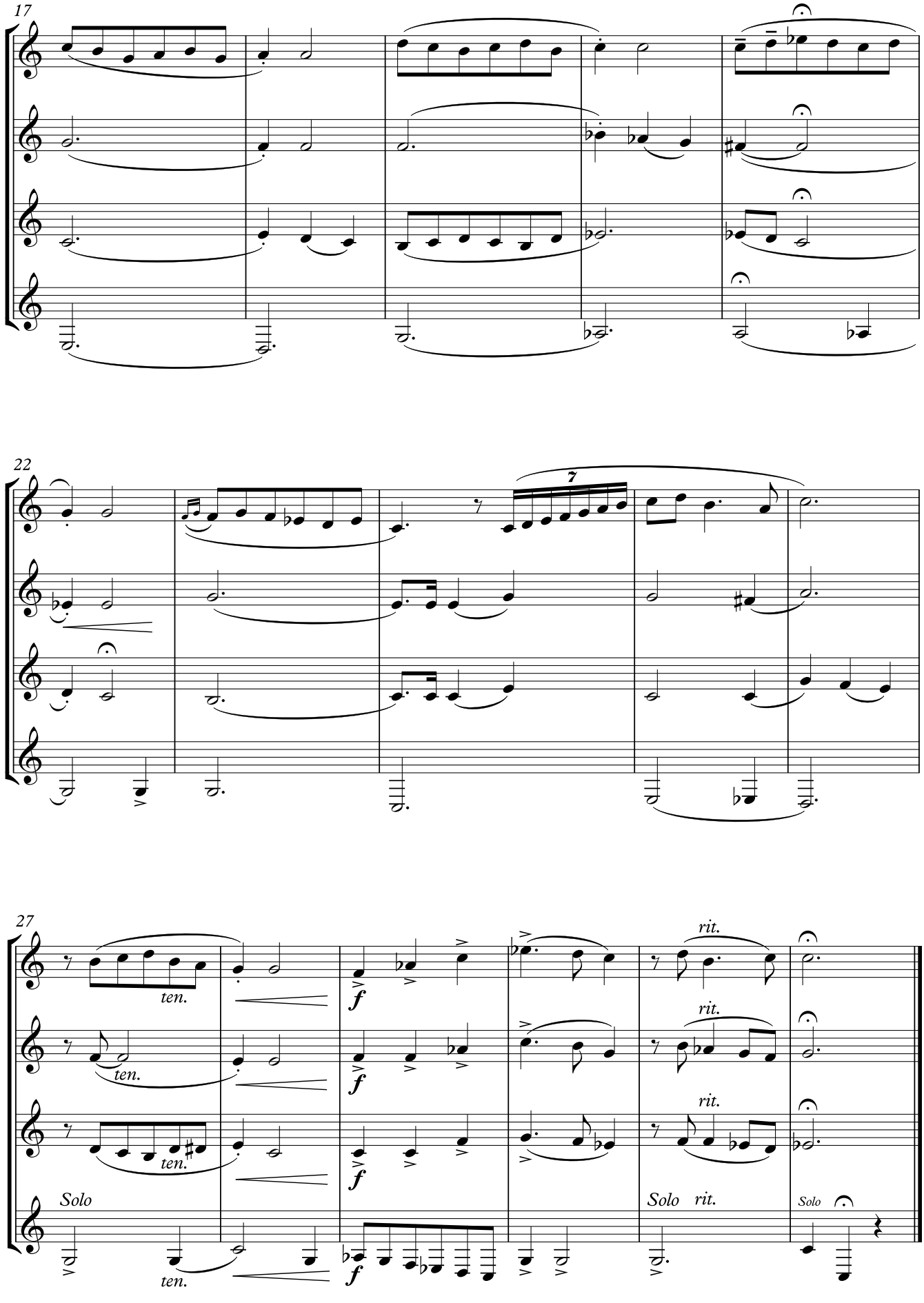
17
22
7
27
ten.
ten.
ten.
ten.
f
f
f
f
rit.
rit.
rit.
Solo
Solo rit.
Solo

Intermezzo (in F)

Pietro Mascagni
(oprac. Dorothy E. Kemp)

Andante sostenuto

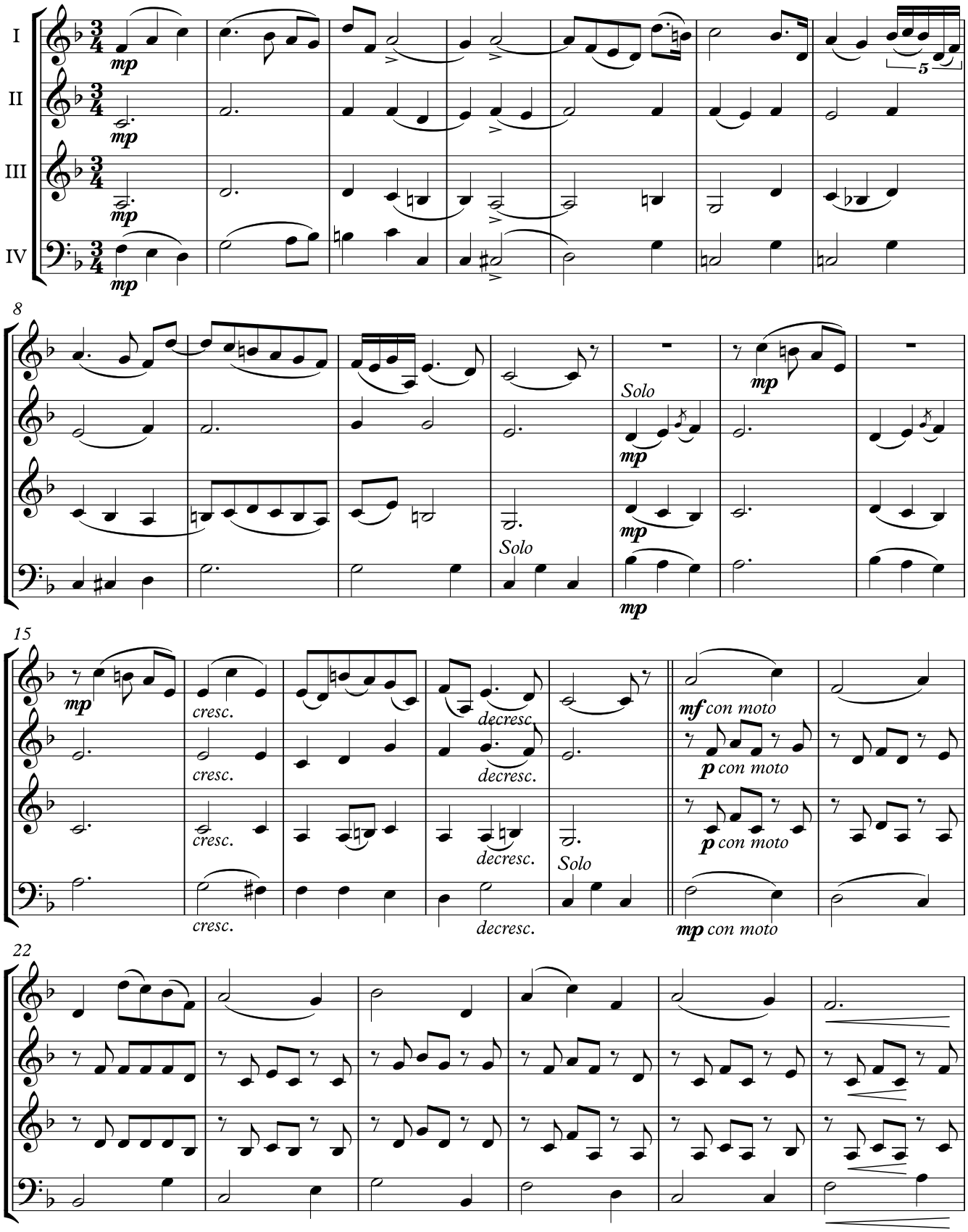

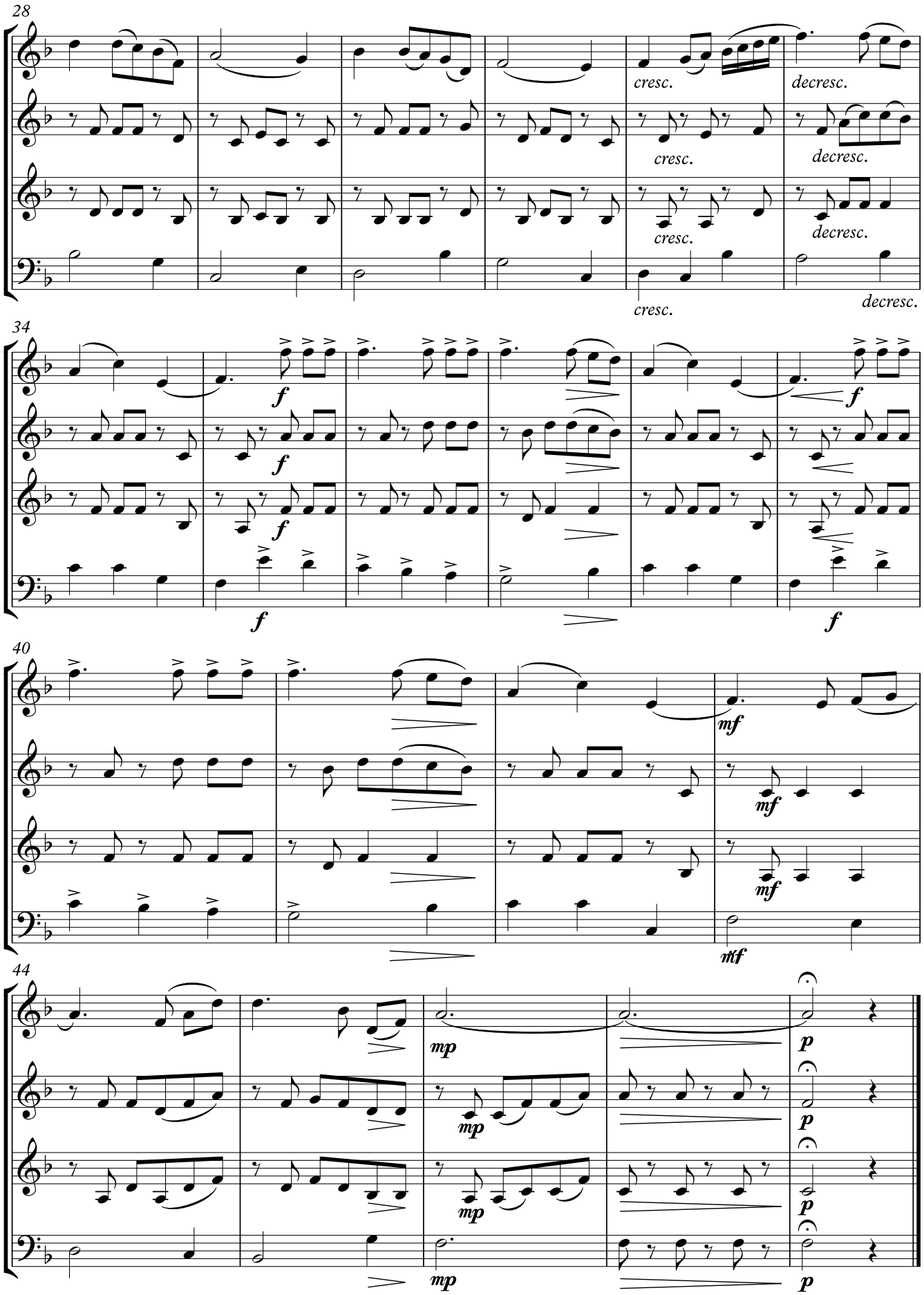
28
cresc.
decresc.
34
40
mf
44
mp
p

Foster Medley (in F)

Stephen C. Foster
(oprac. Dorothy E. Kemp)

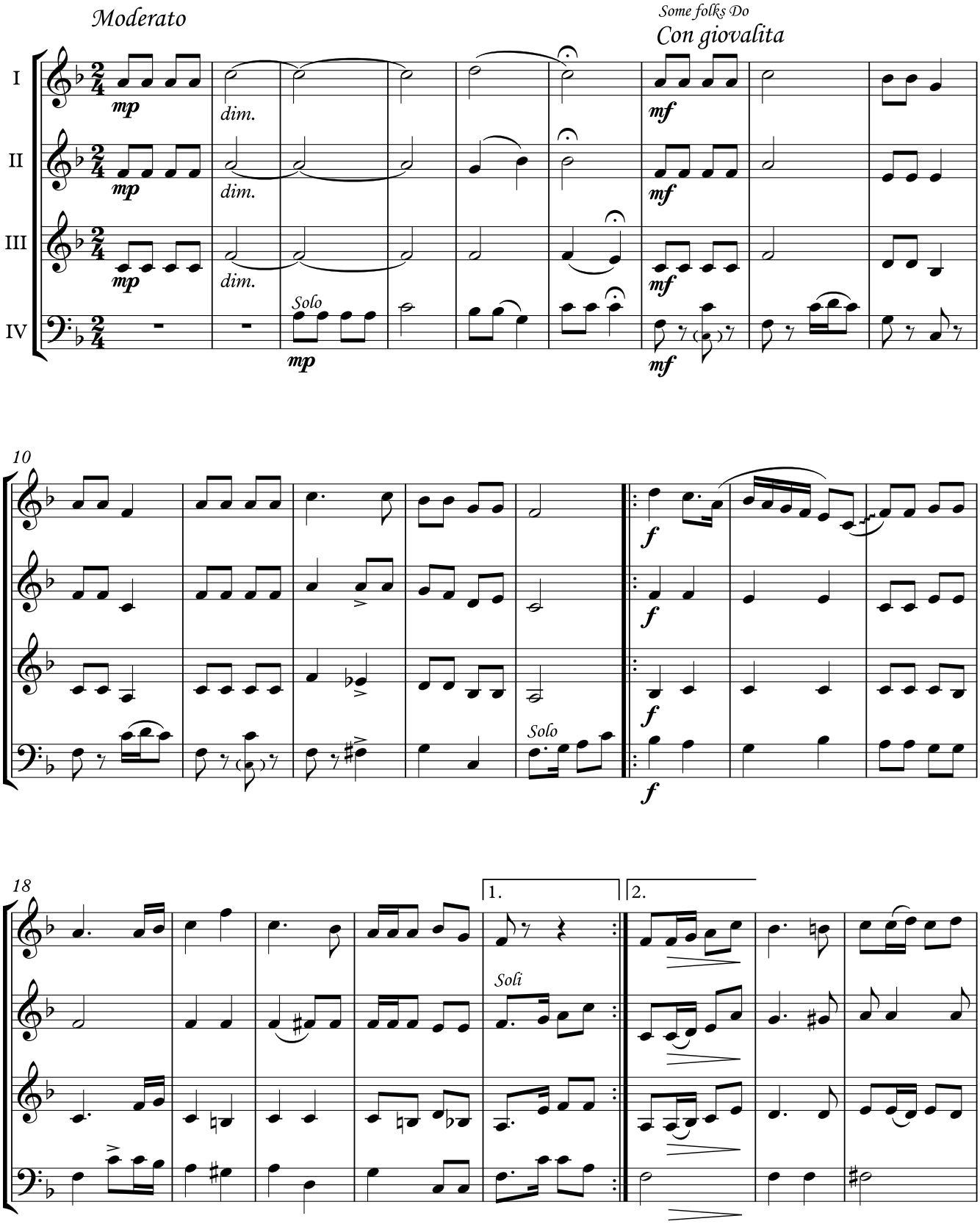

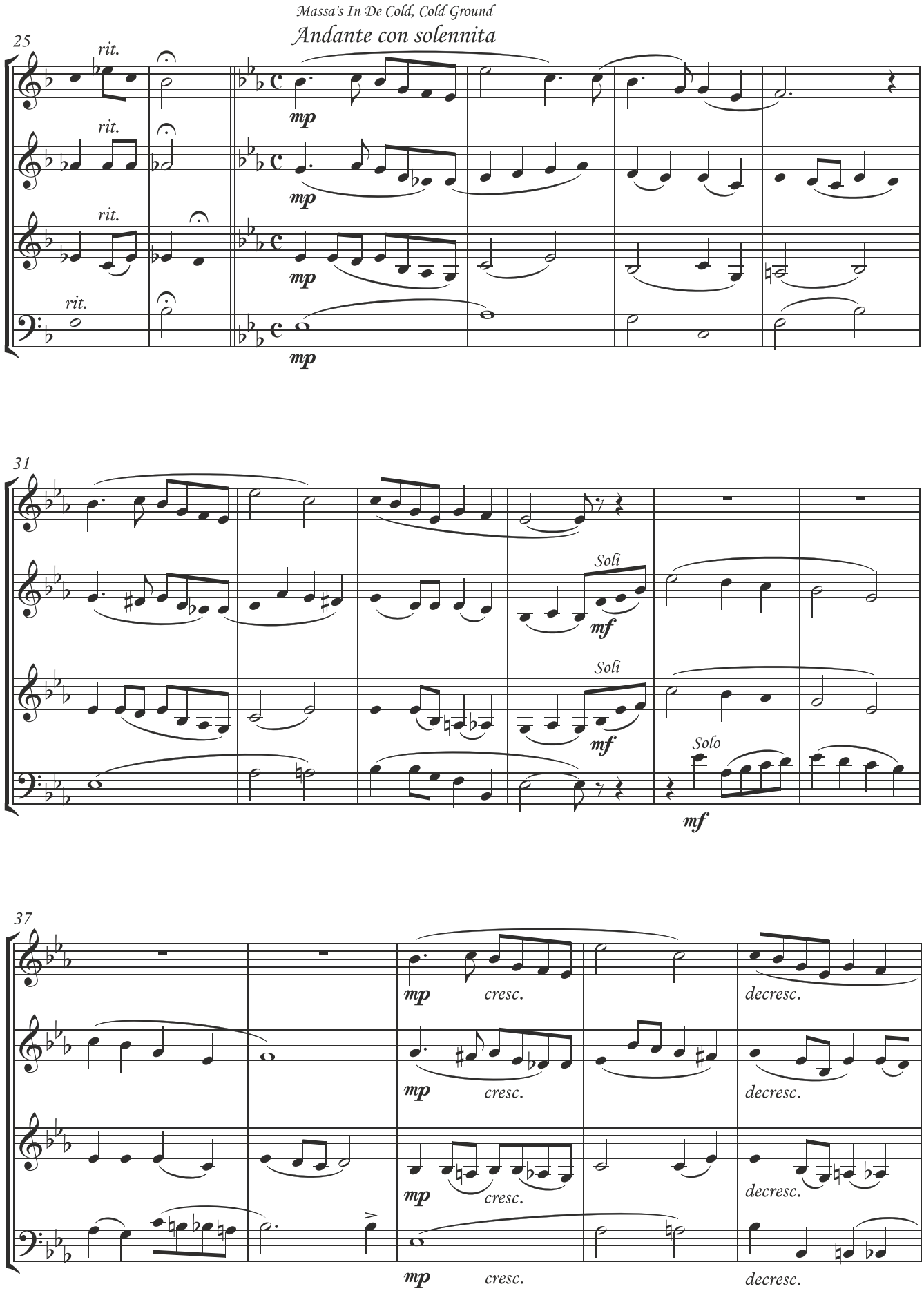
Andante con solennita
25
rit.
rit.
rit.
rit.
mp
mp
mp
mp
31
Soli
mf
Soli
mf
Solo
mf
37
mp
cresc.
decresc.
mp
cresc.
decresc.
mp
cresc.
decresc.
mp
cresc.
decresc.

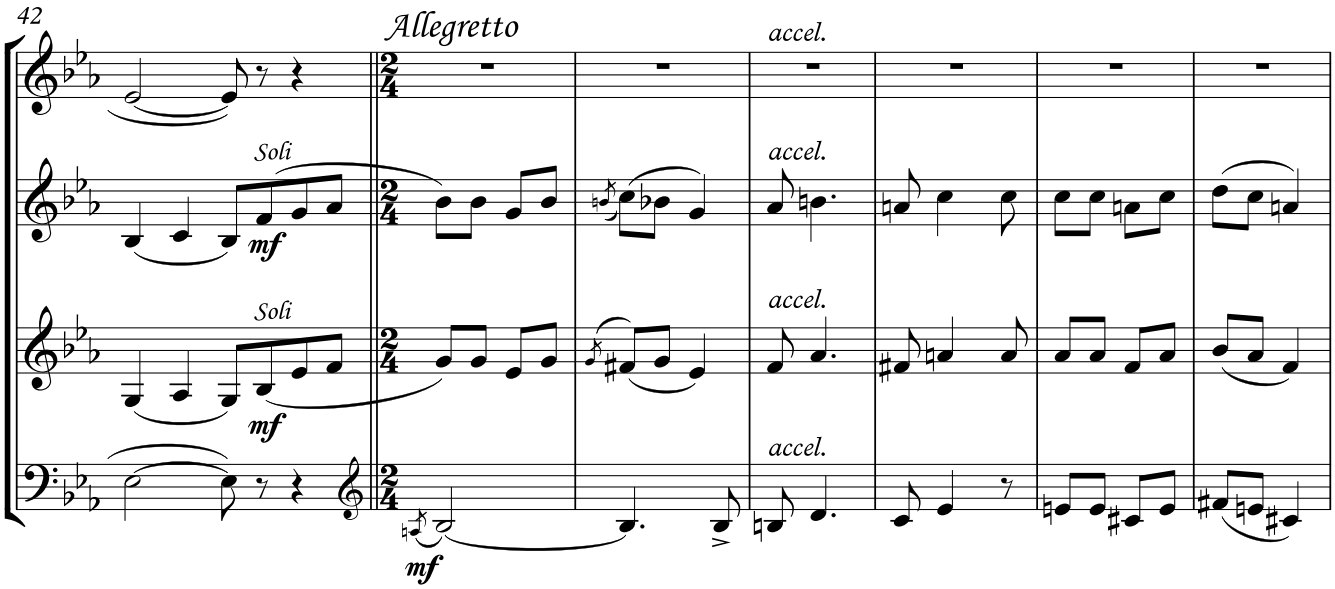
42
Allegretto
accel.
Soli
mf
Soli
mf
accel.
accel.
accel.
mf

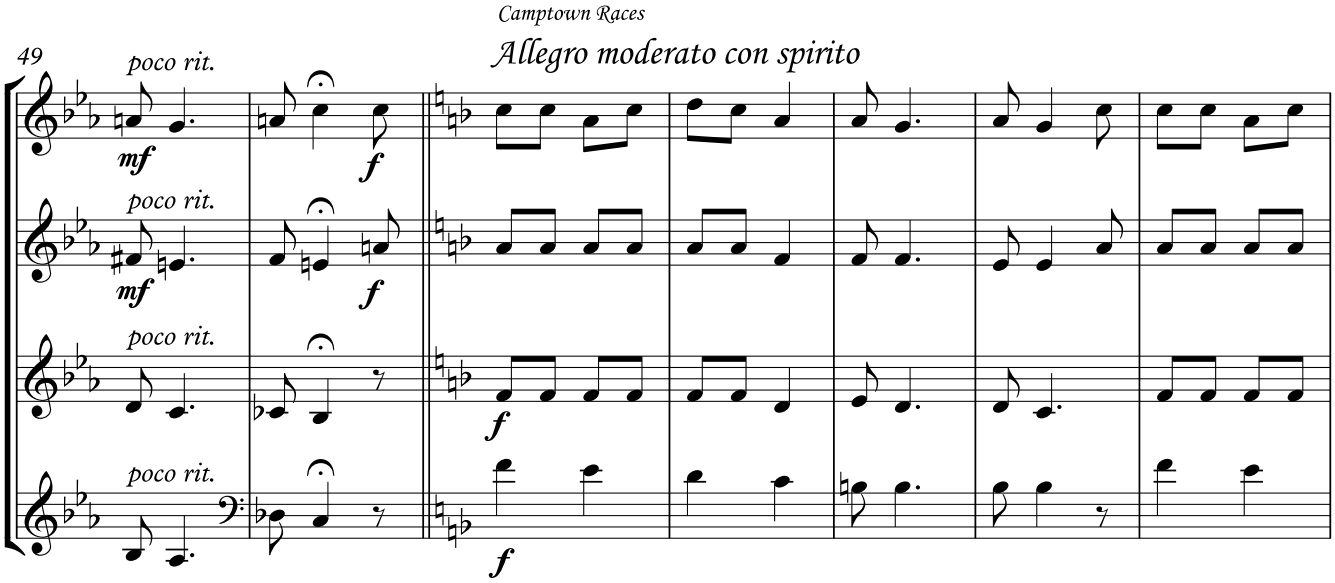
Camptown Races
Allegro moderato con spirito
49
poco rit.
mf
f
poco rit.
mf
f
poco rit.
f
poco rit.
f

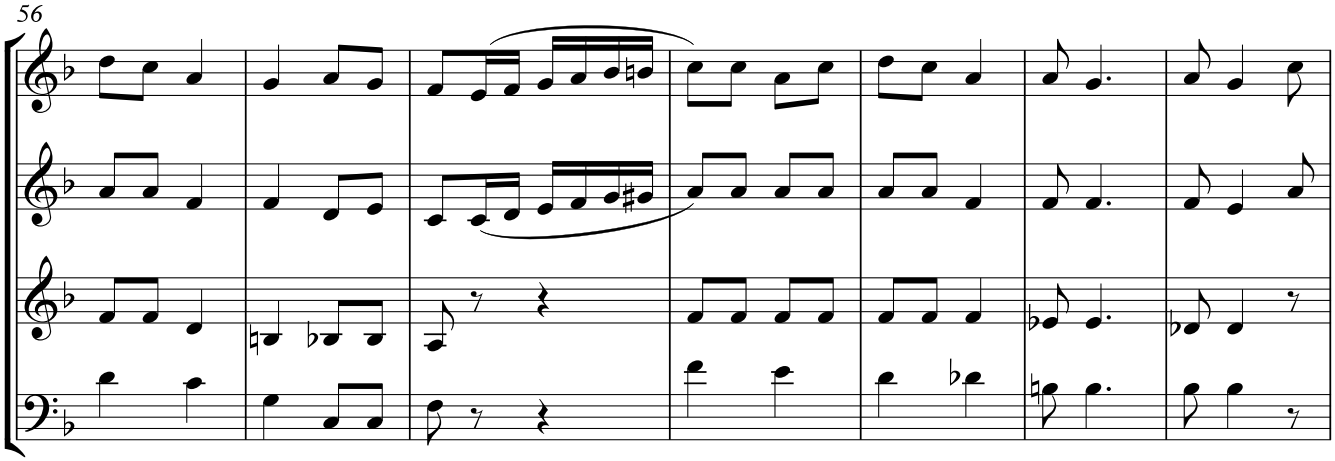
56

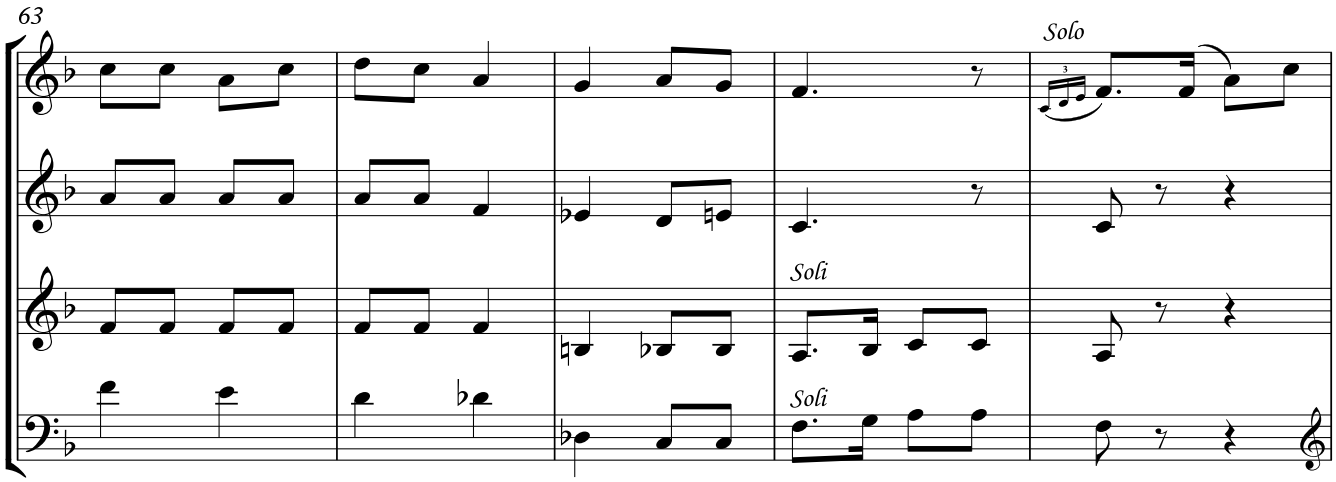
63
Solo
Soli
Soli

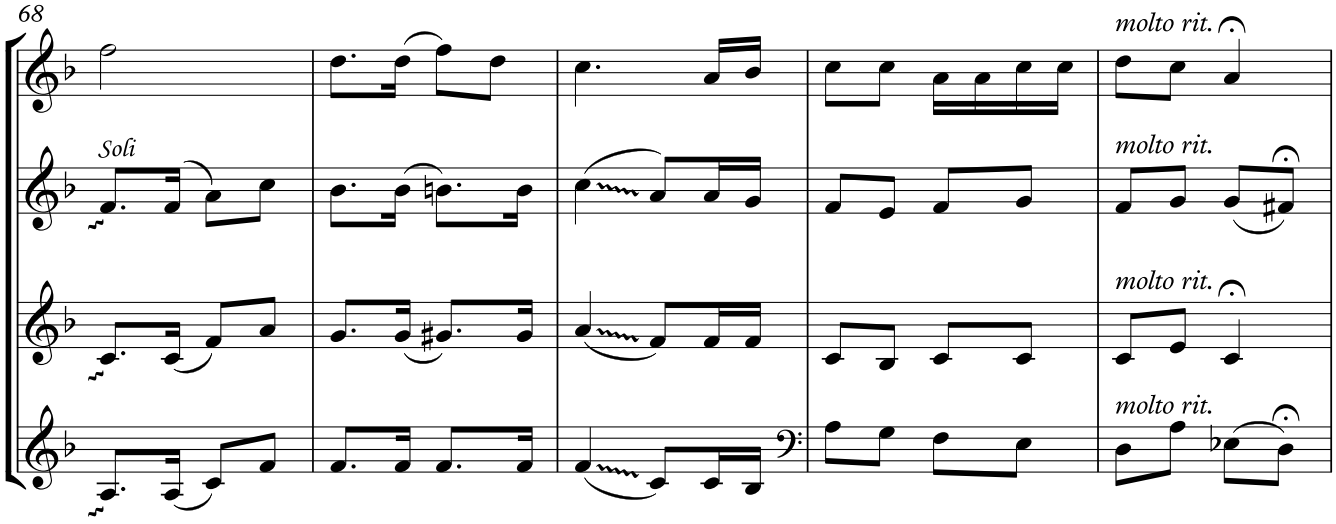
68
molto rit.
Soli
molto rit.
molto rit.
molto rit.

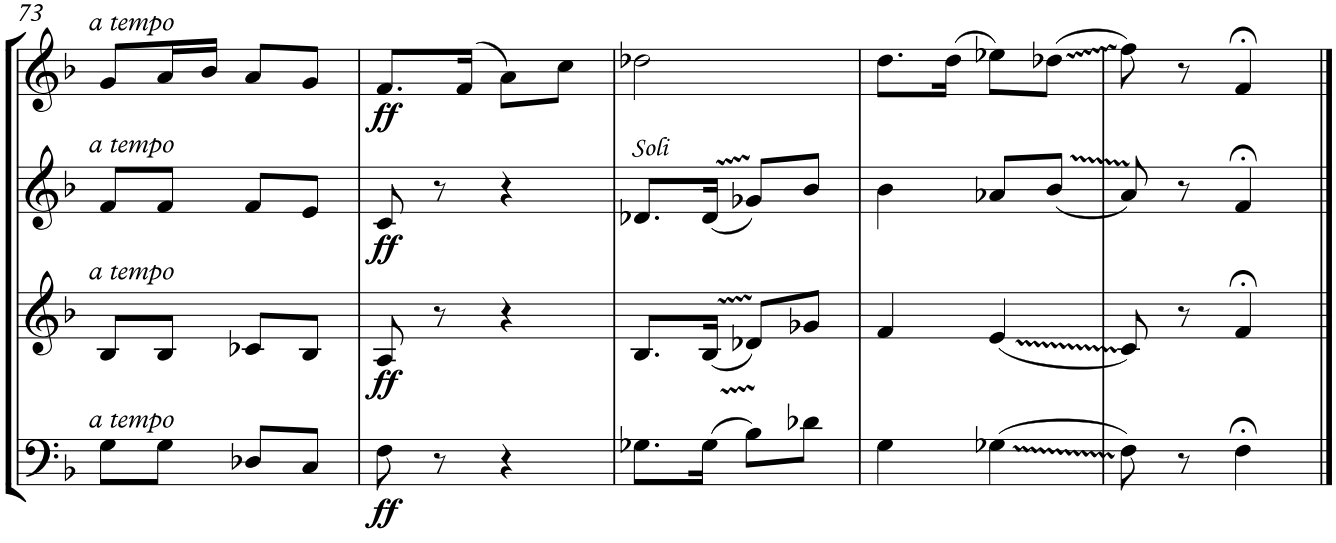
73
a tempo
ff
a tempo
Soli
ff
a tempo
ff
a tempo
ff

Wariacje na 4 rogi (in F)

Feliks Rybicki

Wstęp

Andante (maestoso)

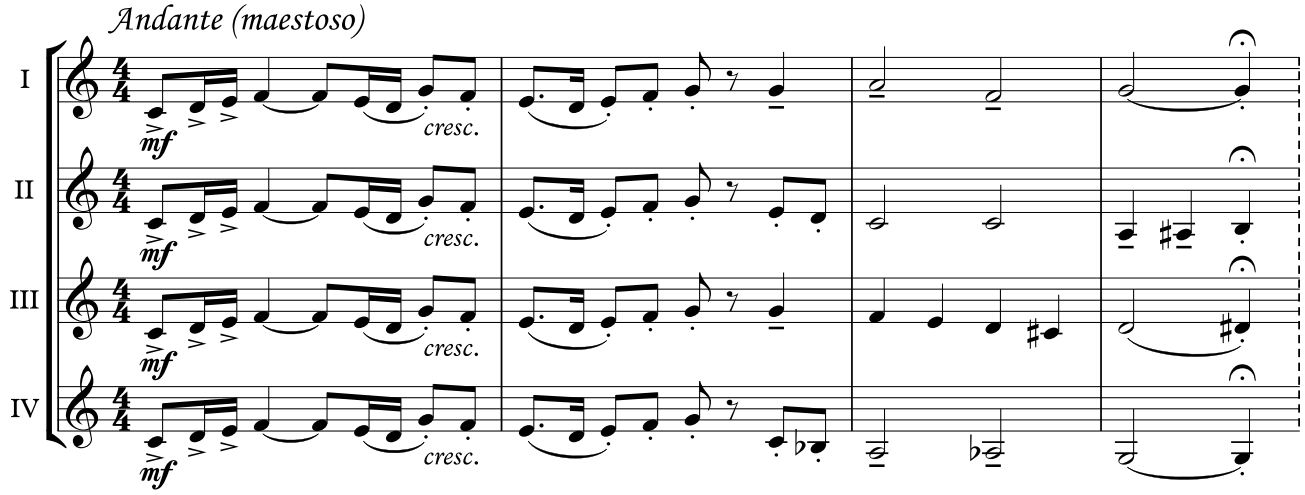

Temat (wg Händla)

Andante

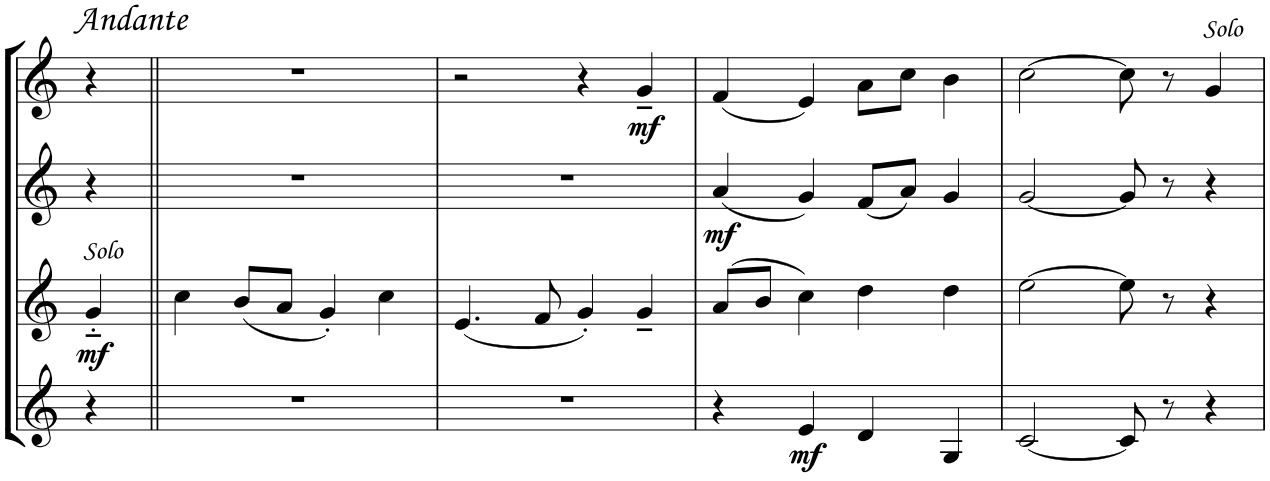

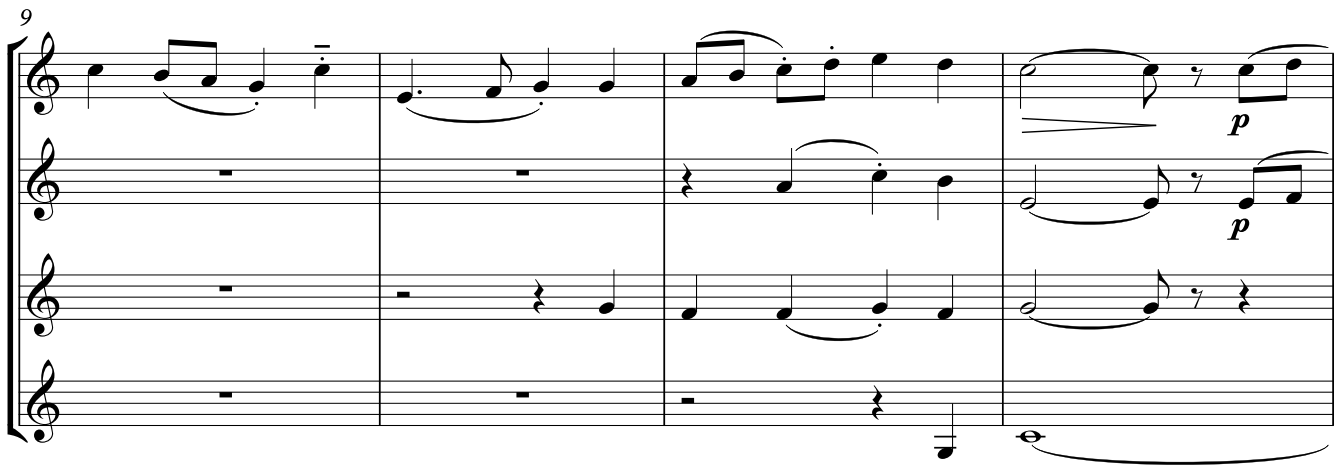

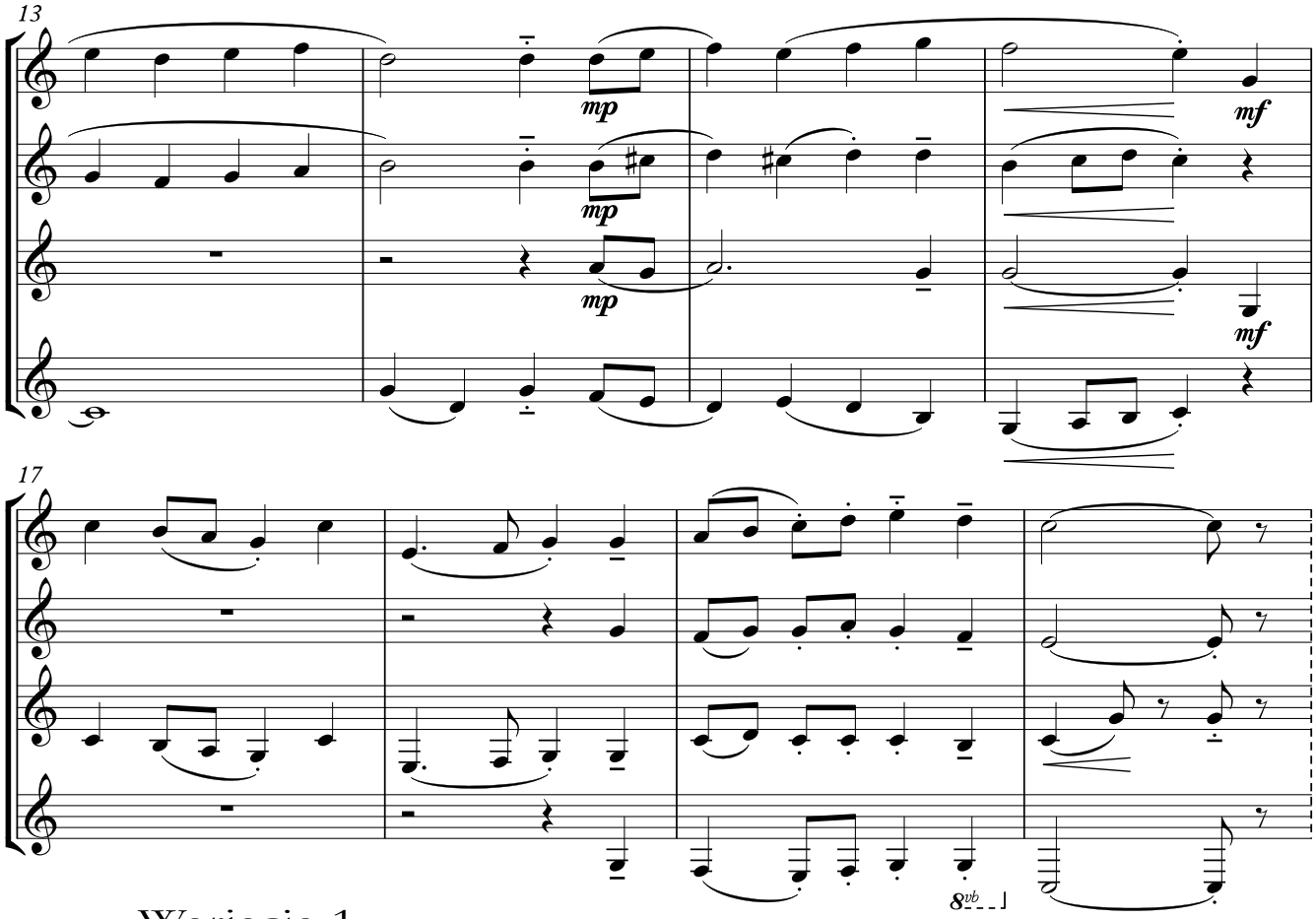

Wariacja 1.

Allegretto poco scherzando

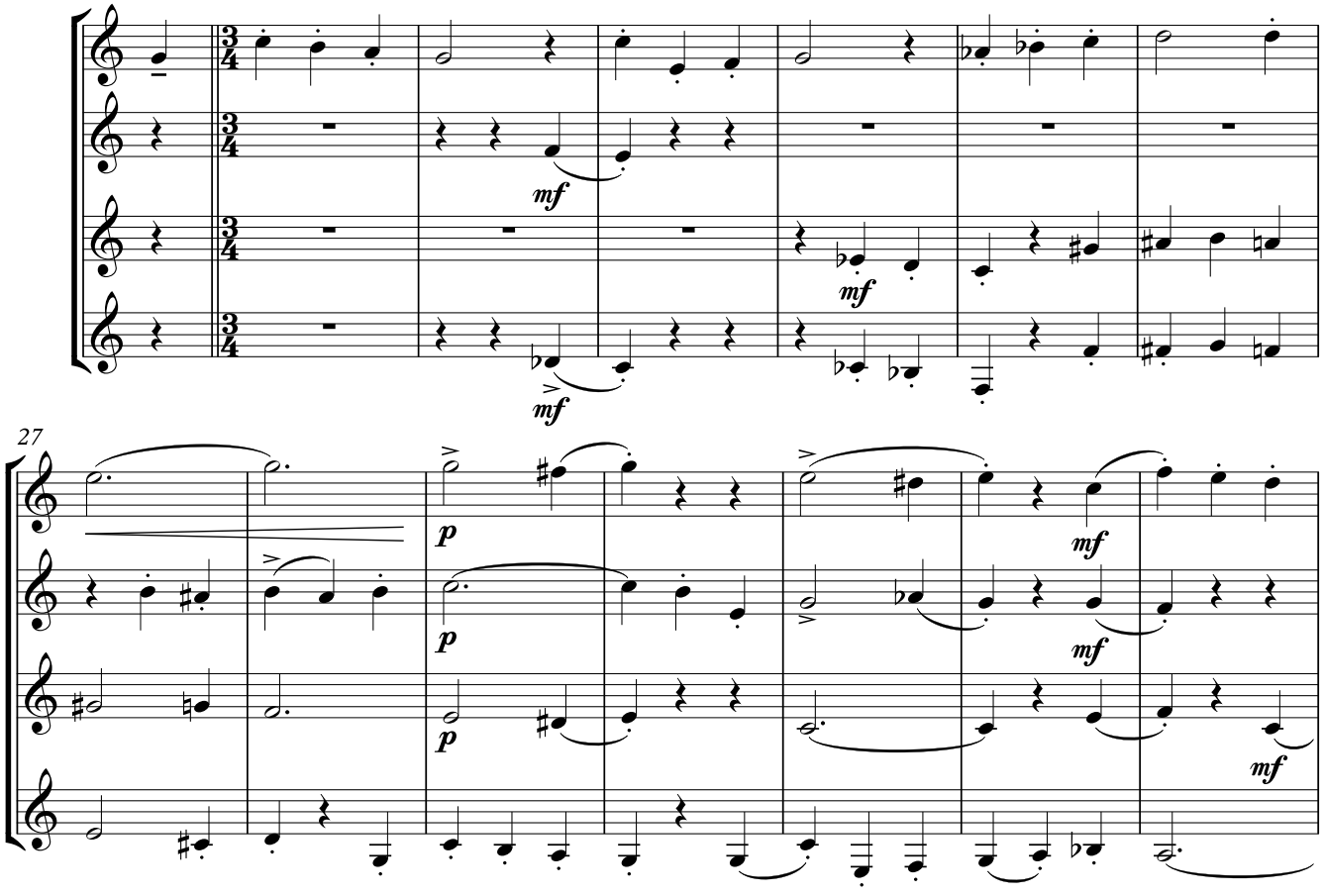

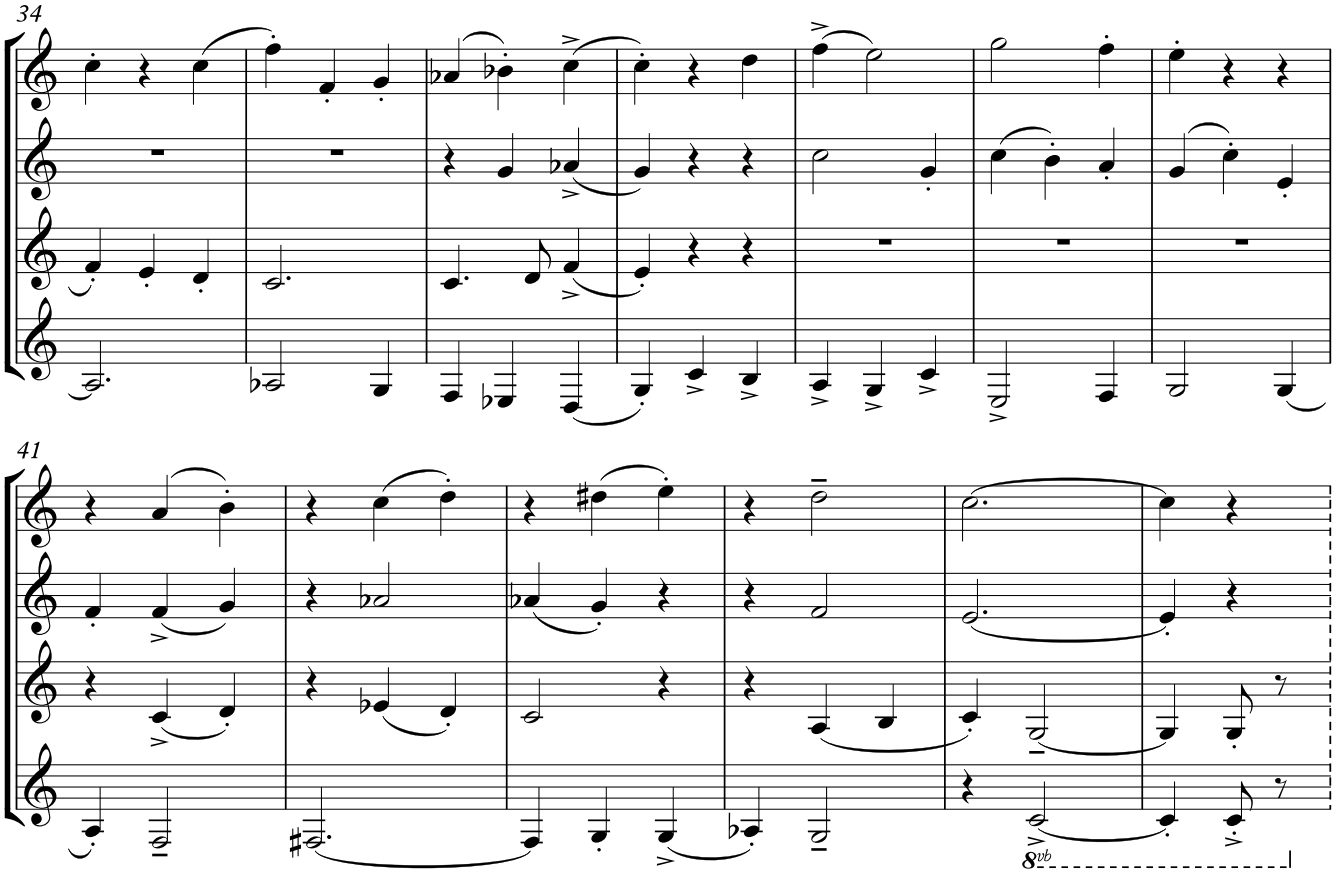

Wariacja 2.

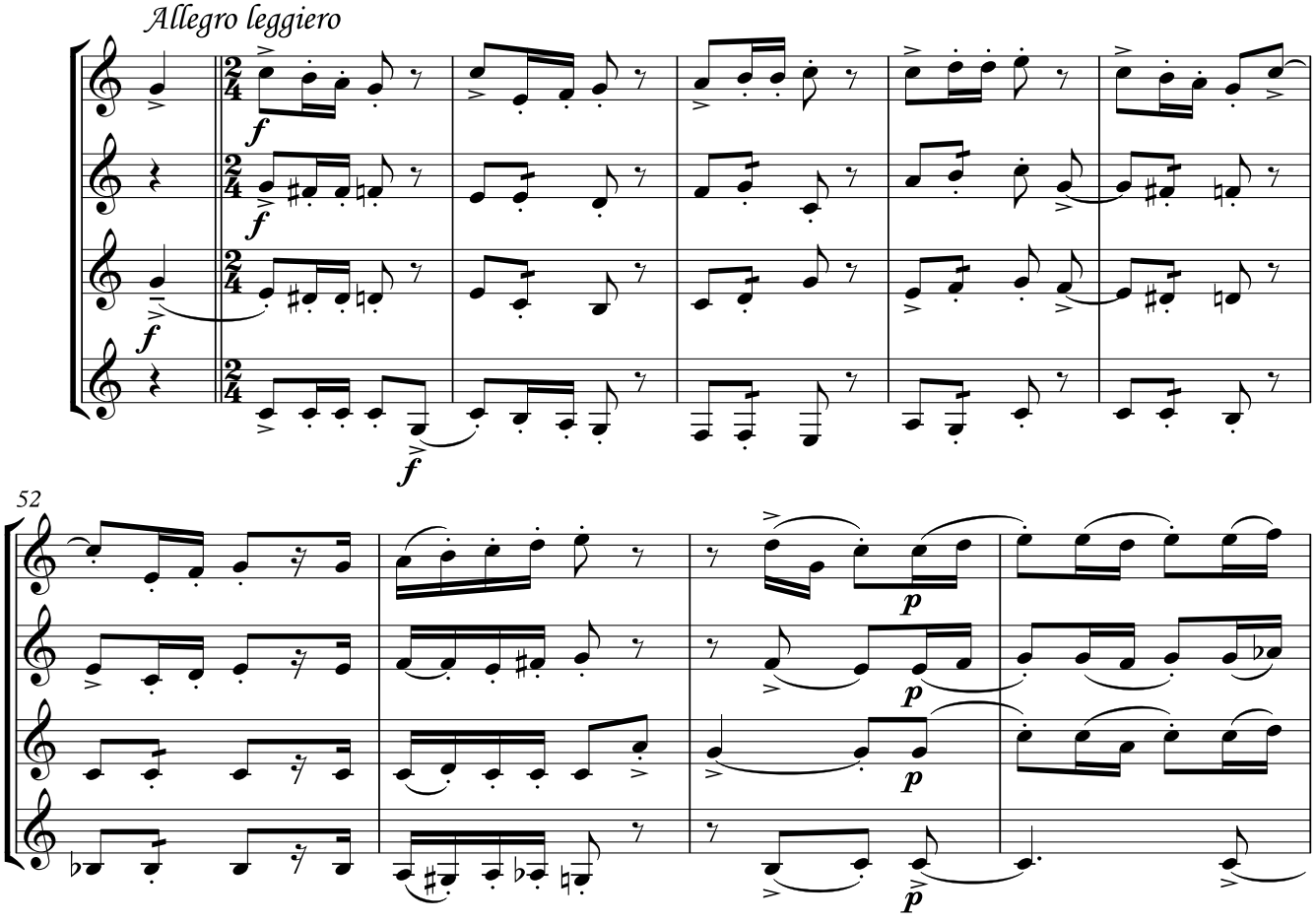

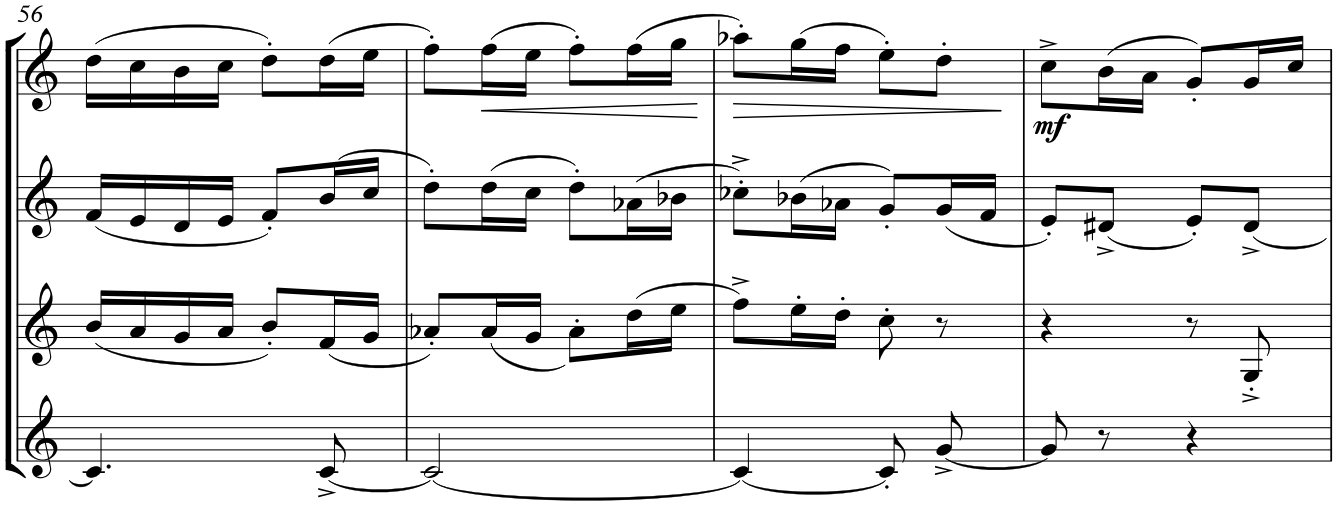

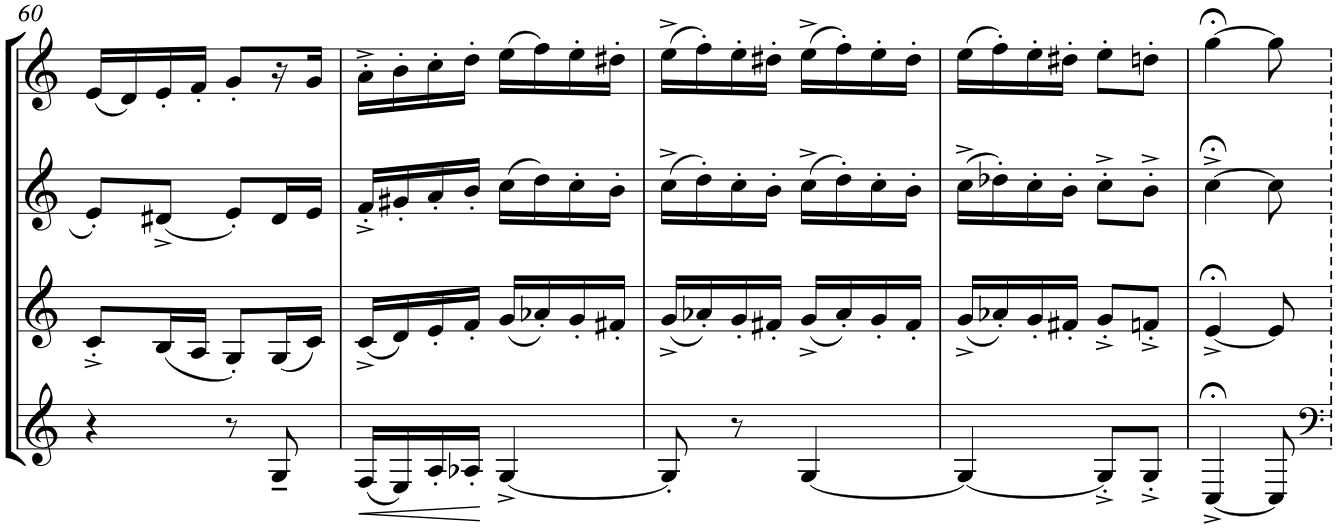

Wariacja 3.

Andante cantabile

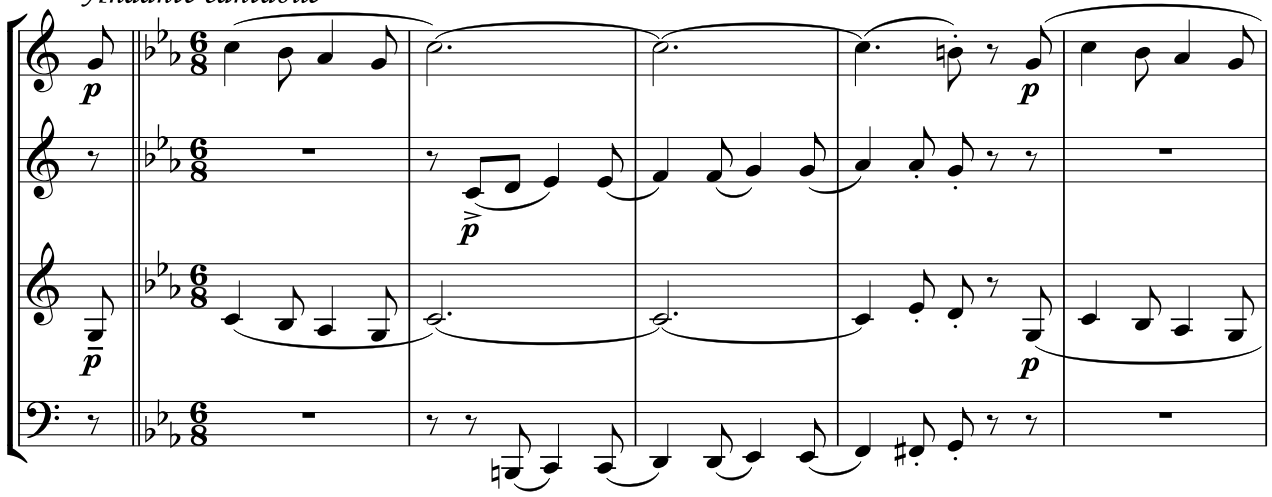

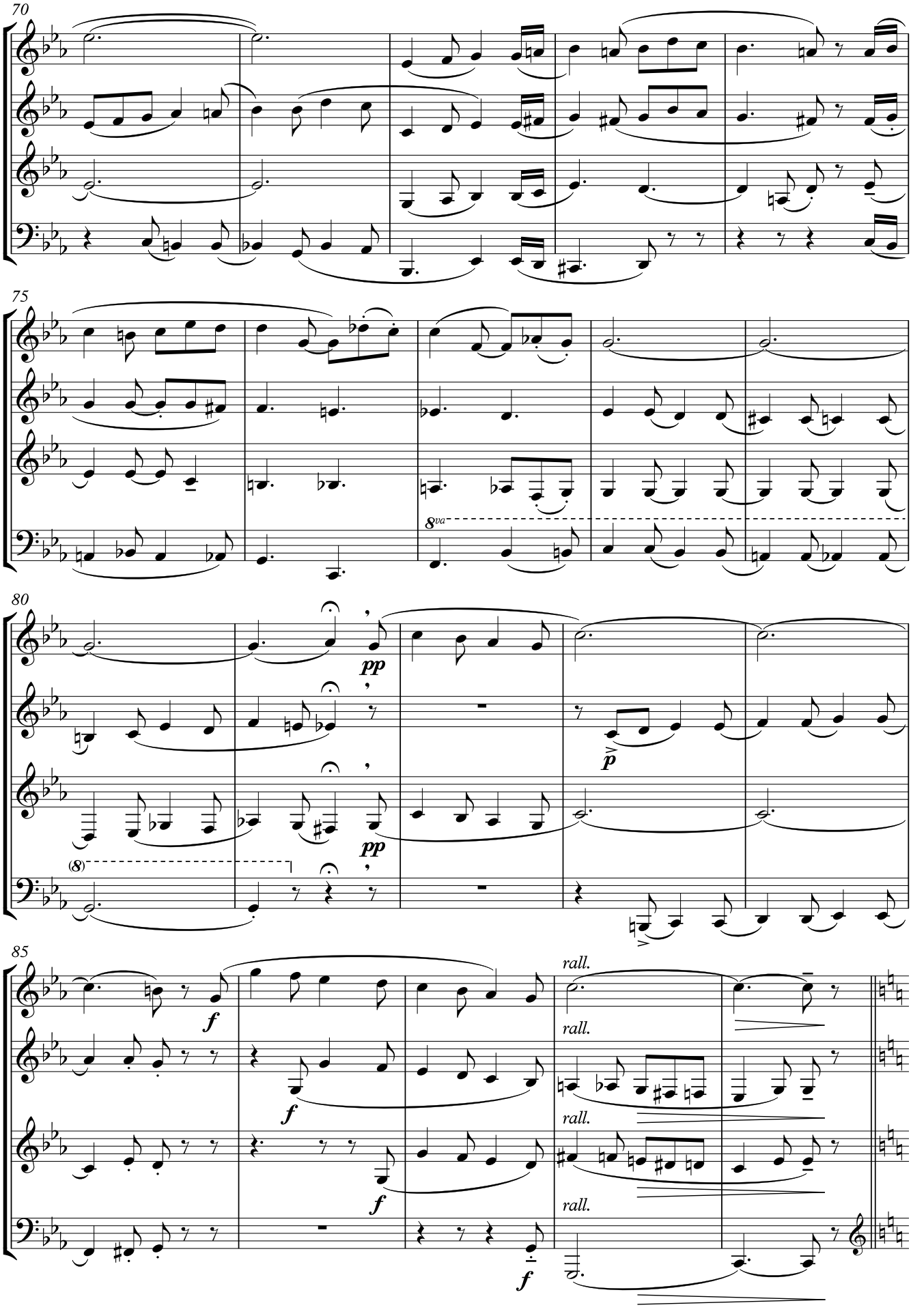
70
75
8va
80
pp
pp
(8)
85
f
f
f
f
rall.
rall.
rall.
rall.

Wariacja 4.

Vivace

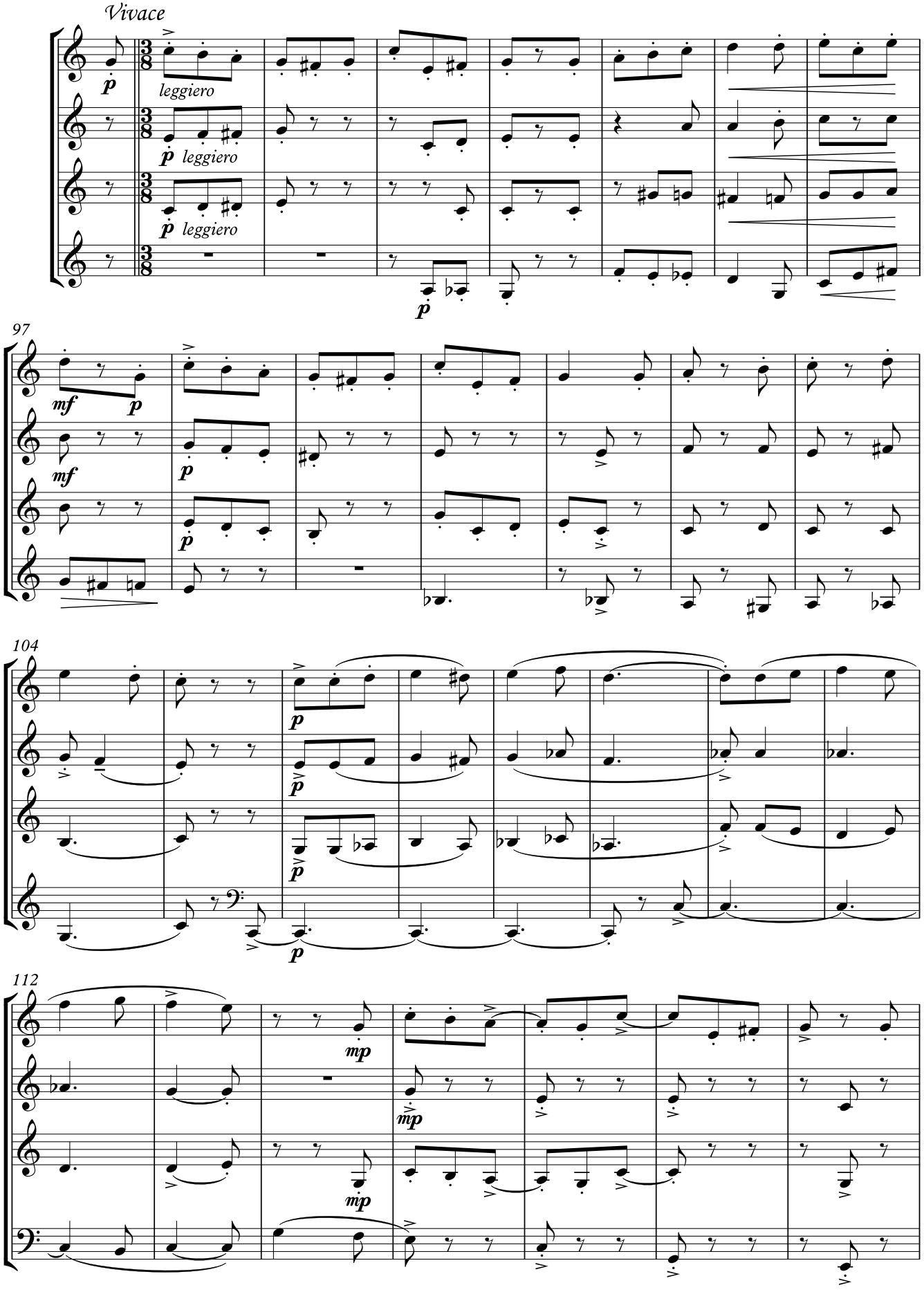

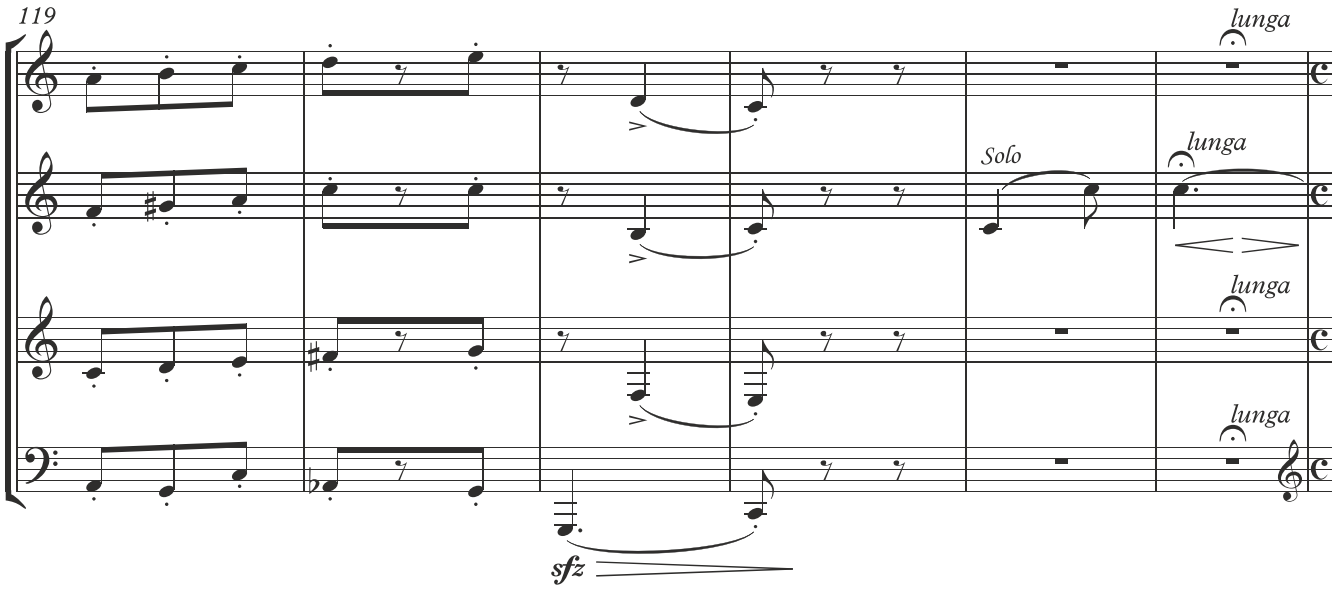

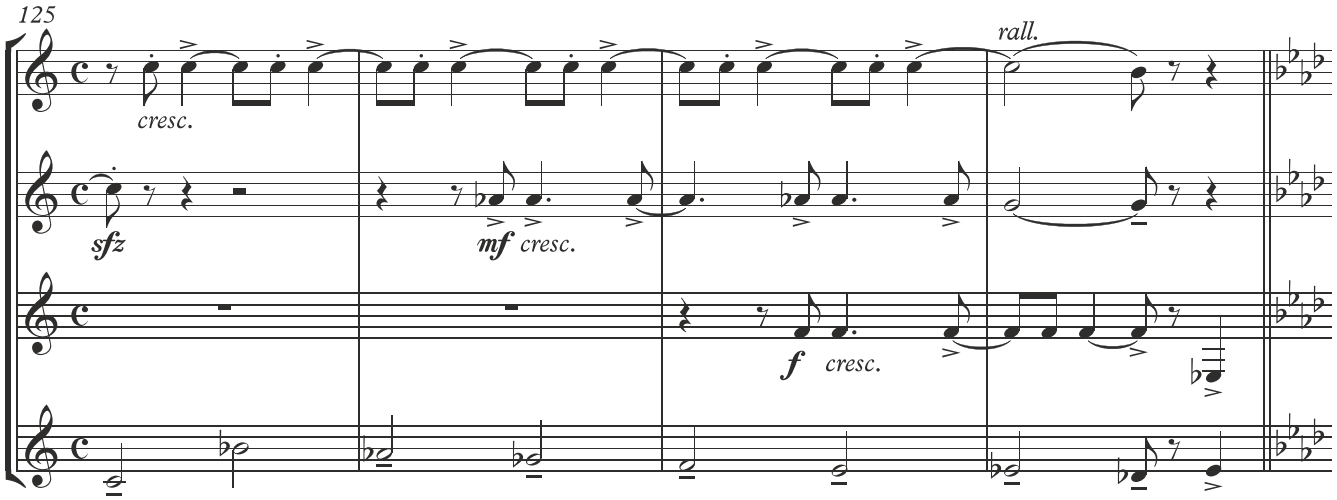

Wariacja 5.

Allegro marciale

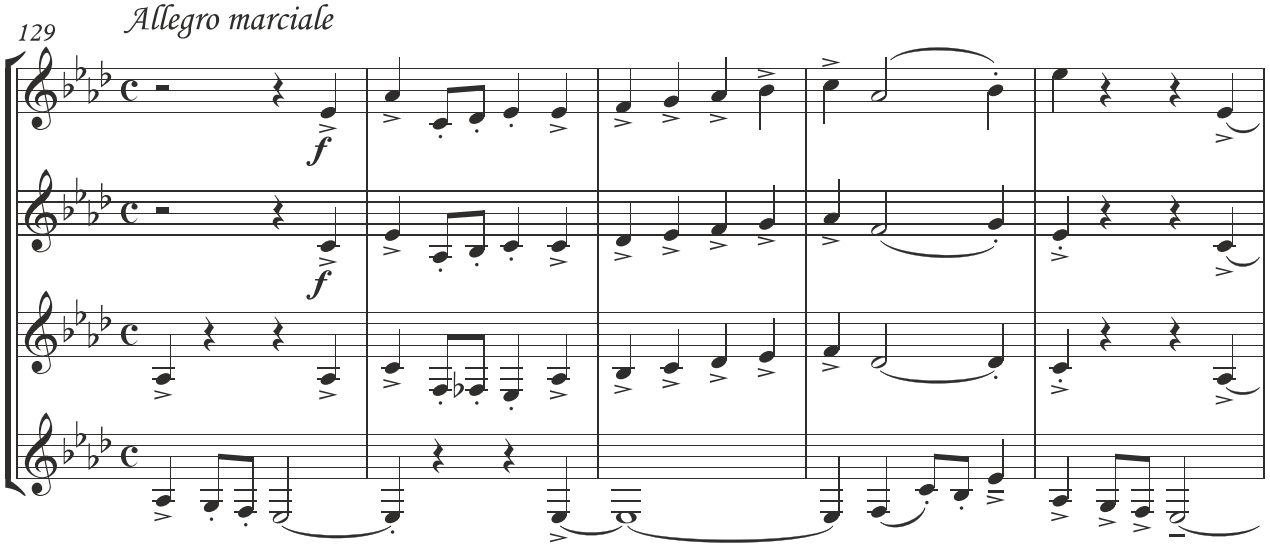

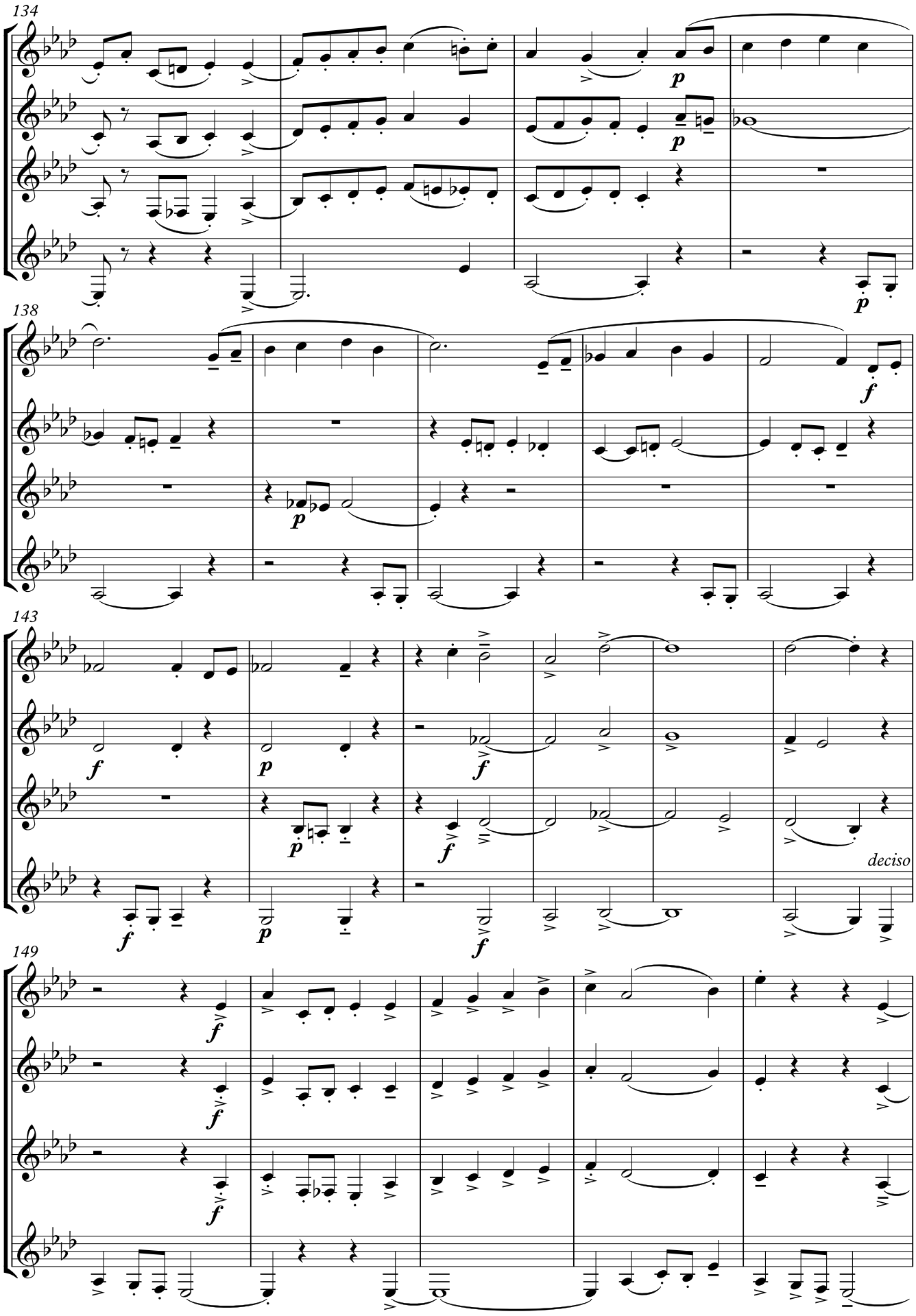
134
138
143
deciso
149

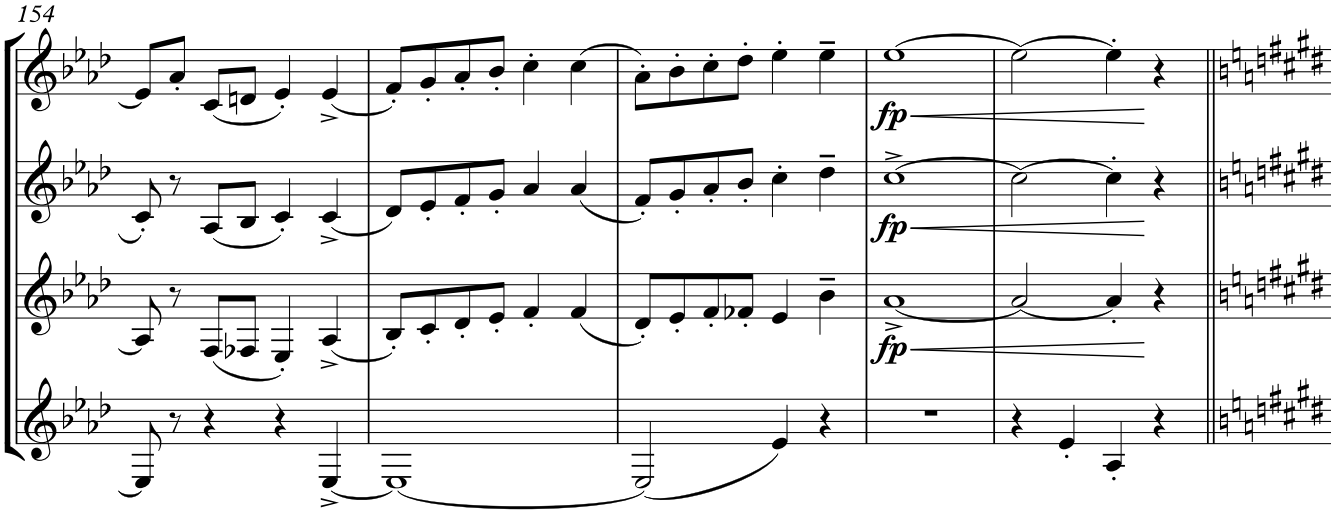

Wariacja 6.

Andante e molto cantabile

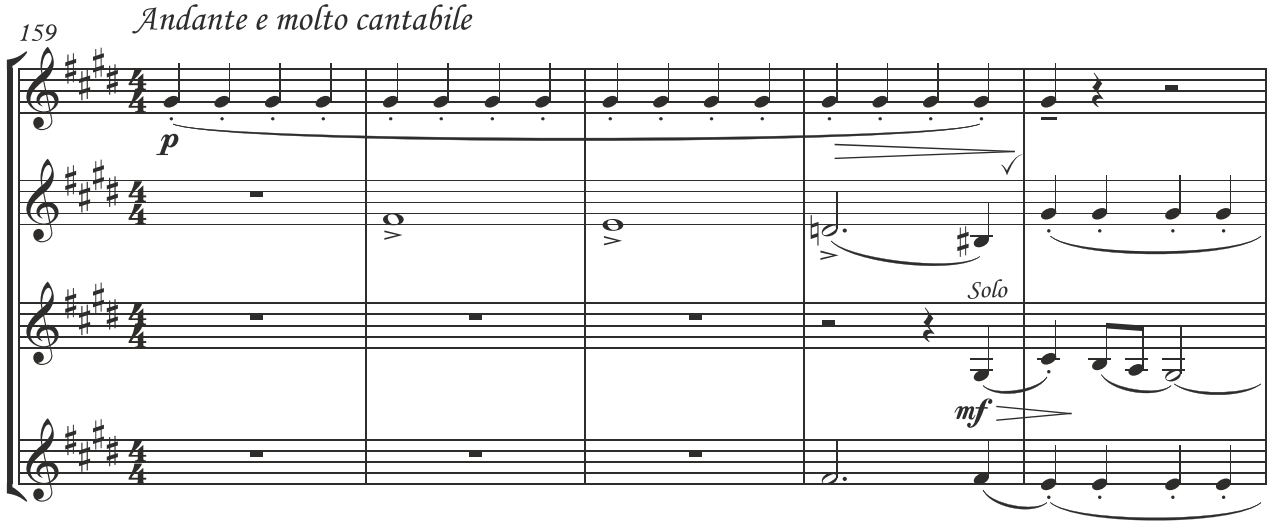

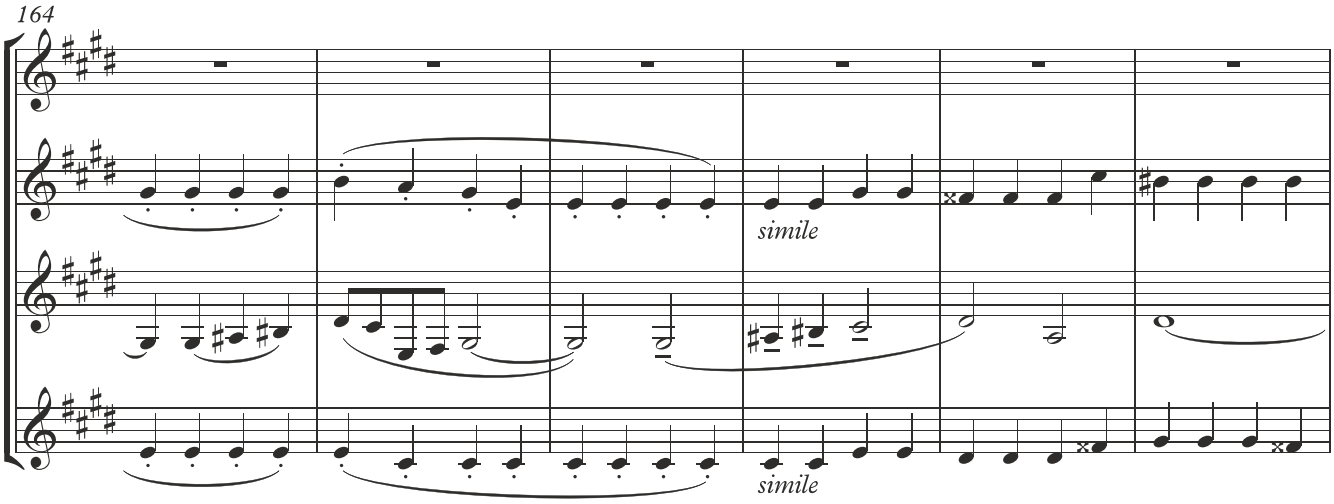

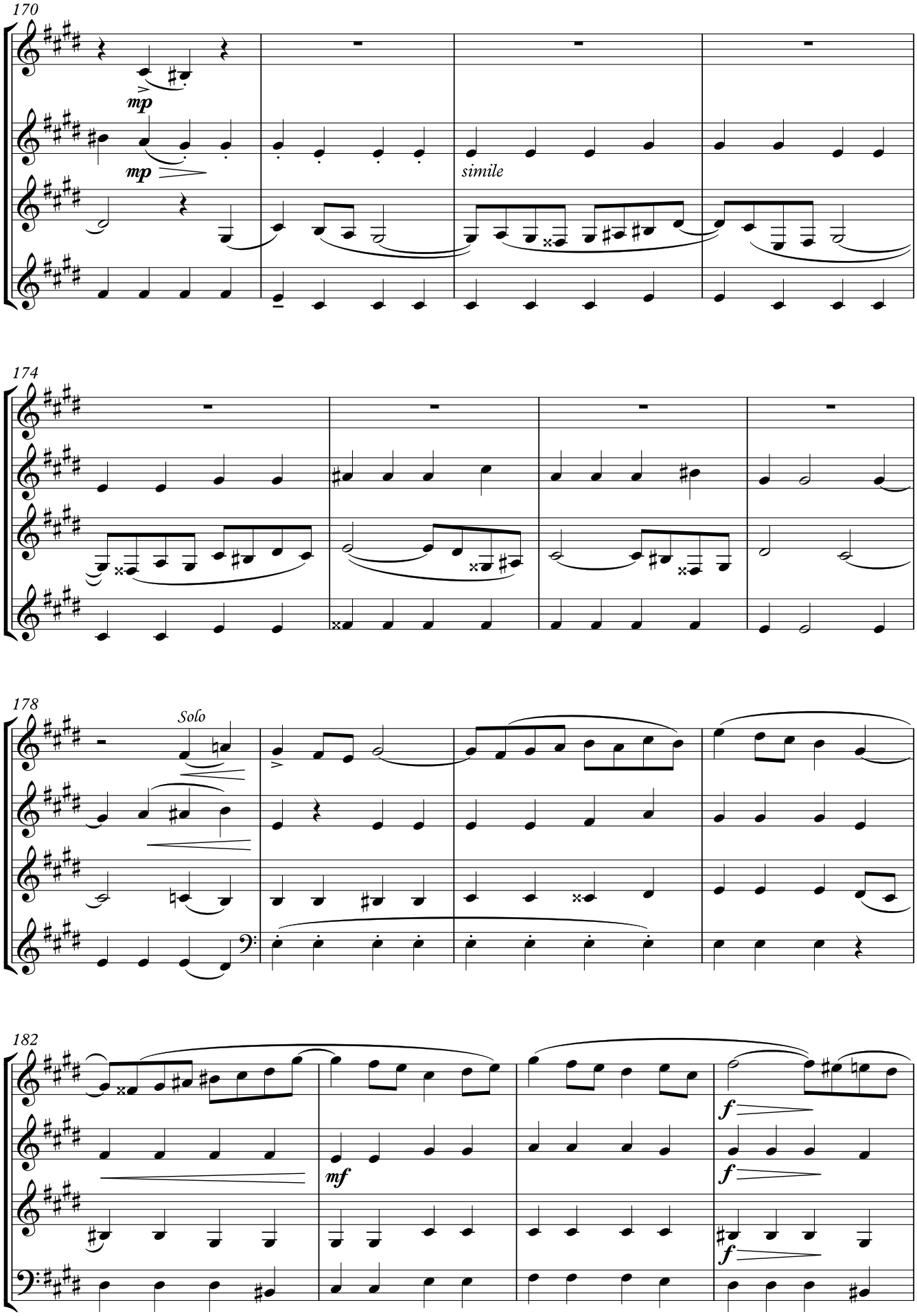
170
mp
mp
simile
174
178
Solo
182
mf
f
f
f

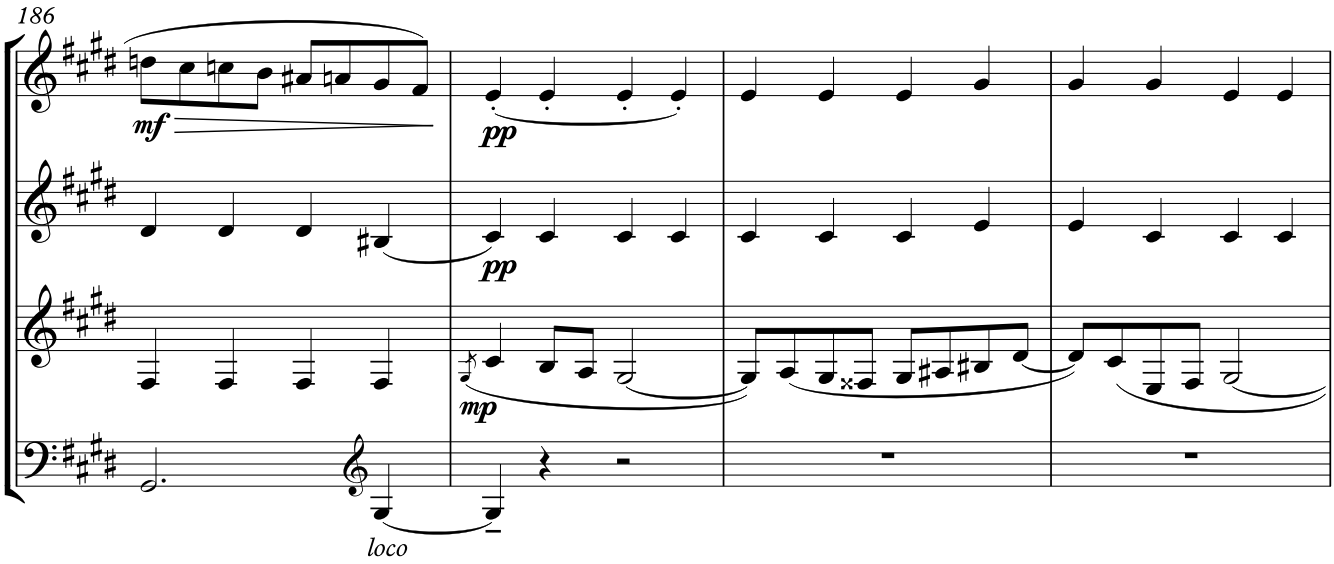
186
mf
pp
pp
mp
loco

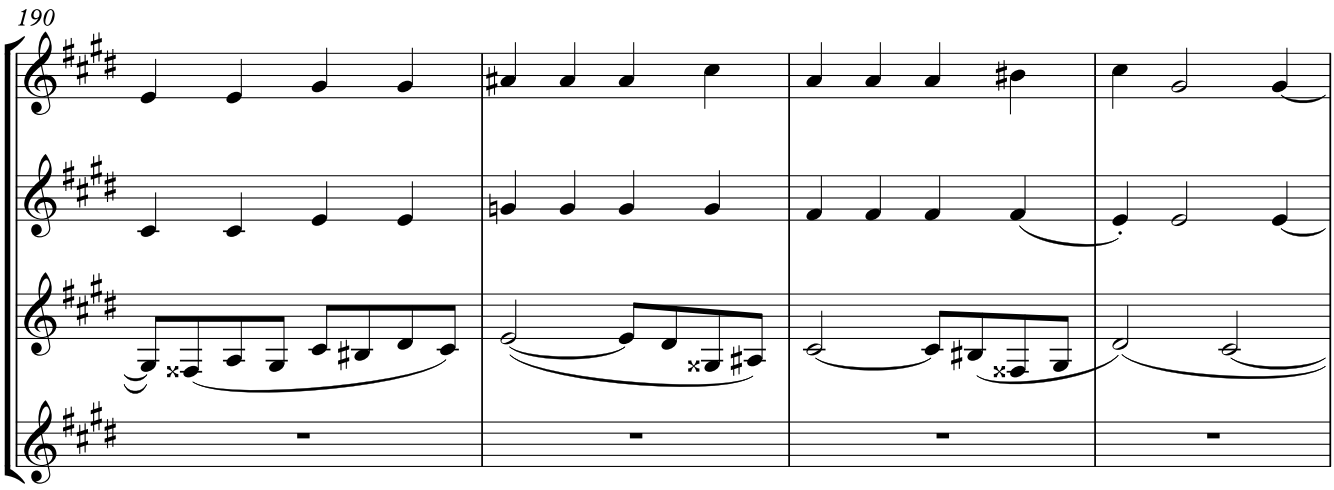
190

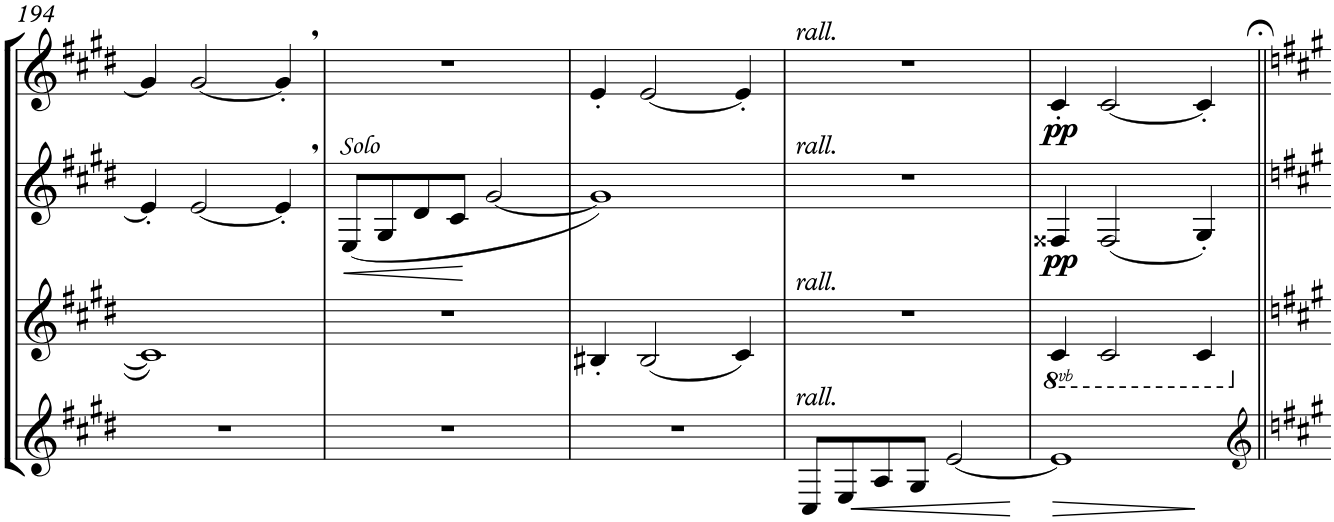
194
Solo
rall.
rall.
rall.
rall.
pp
pp
8vb

Wariacja 7.

Allegro non troppo

199

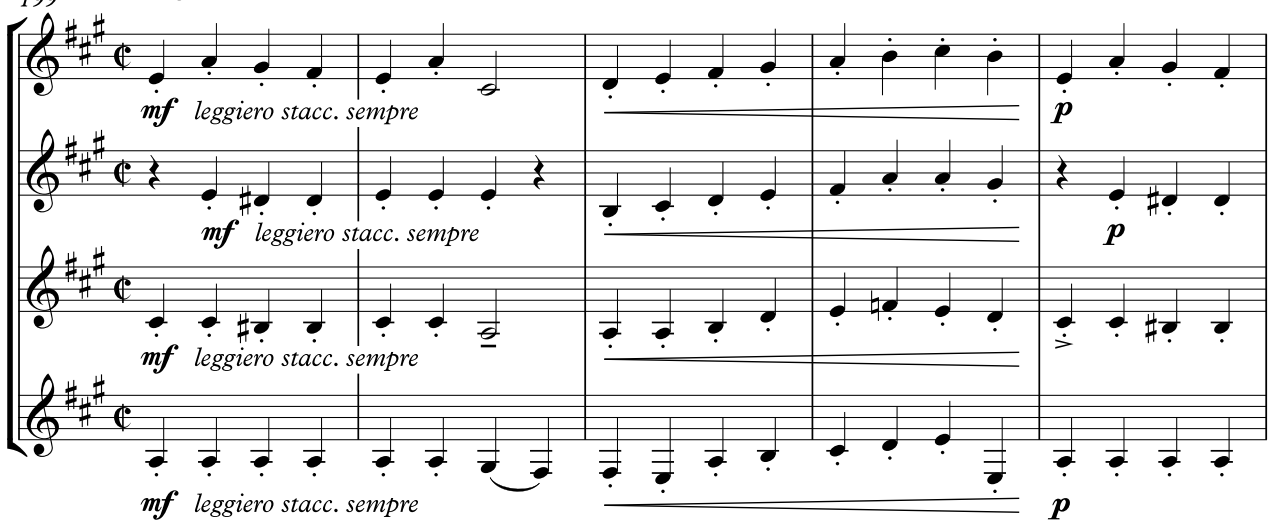

204

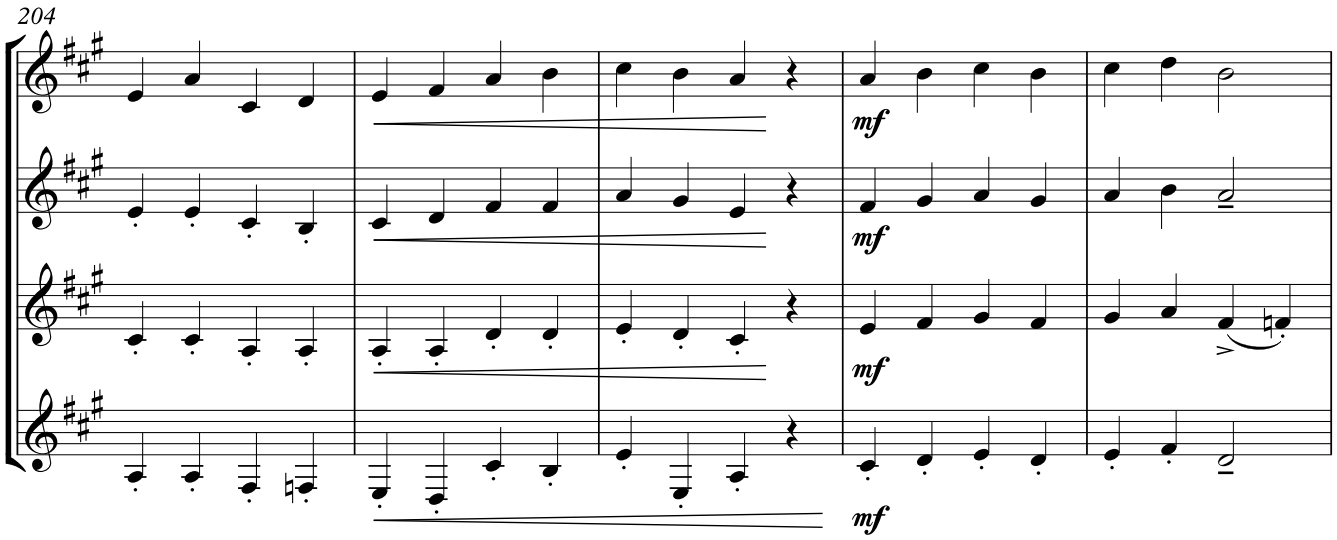

209

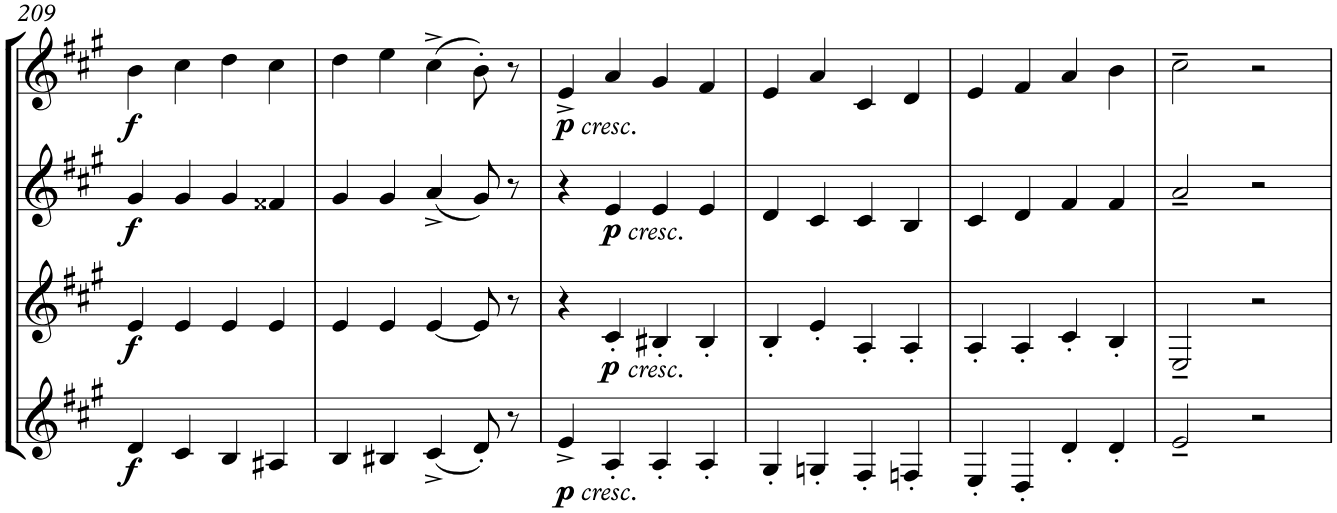

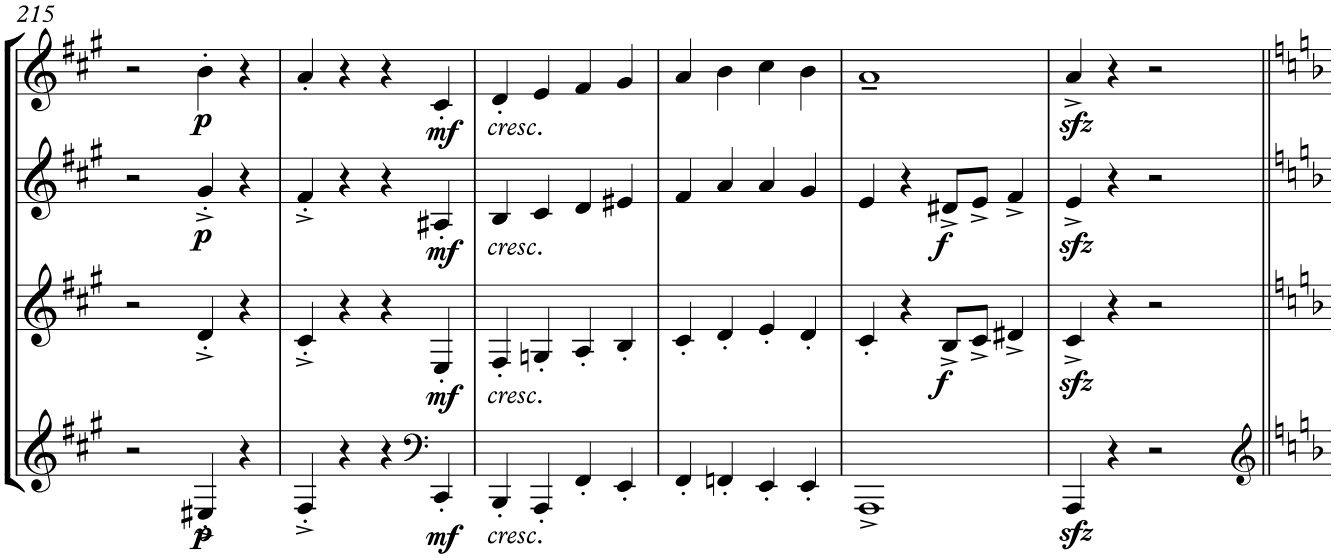

Wariacja 8.

Allegro giocoso

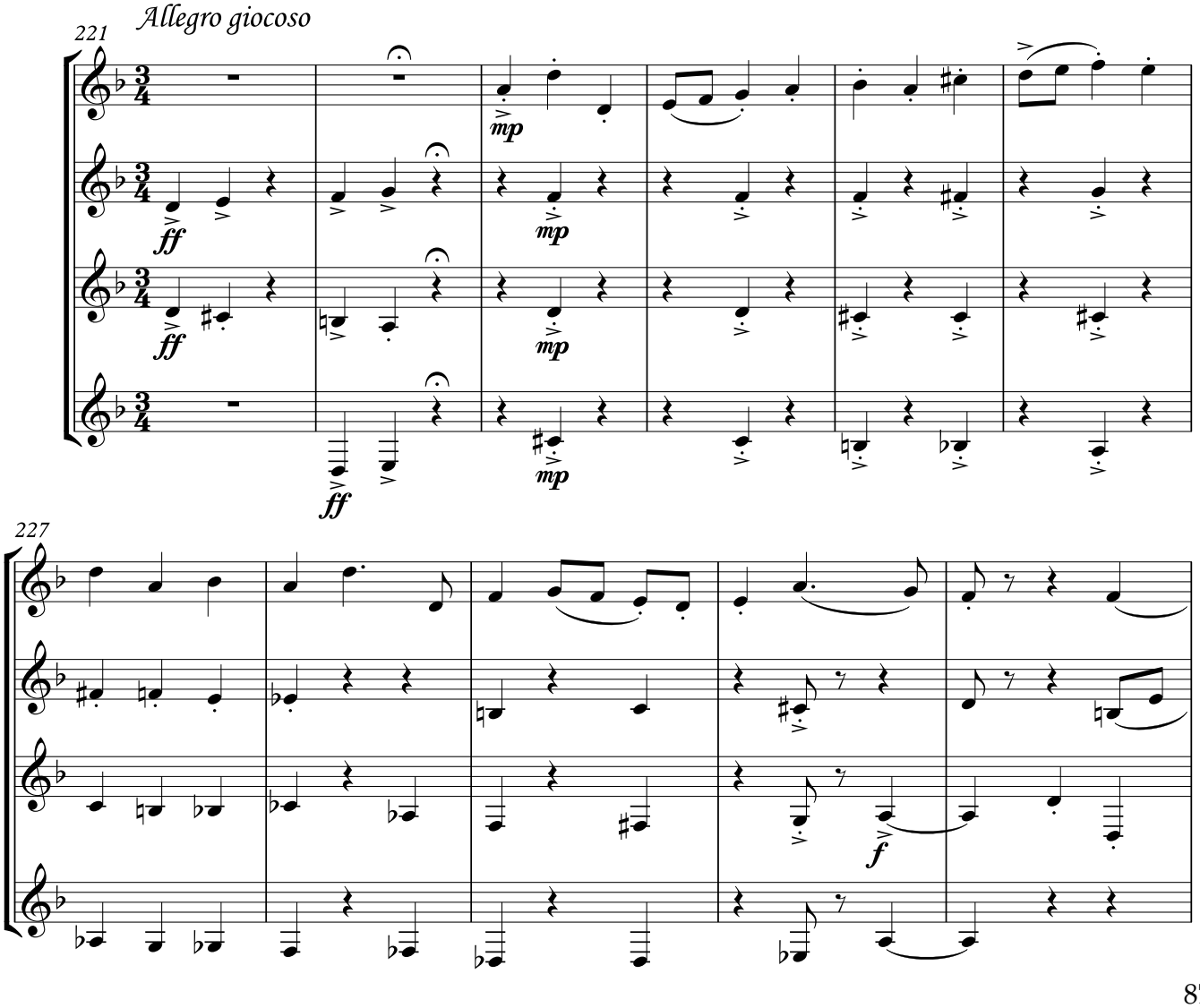

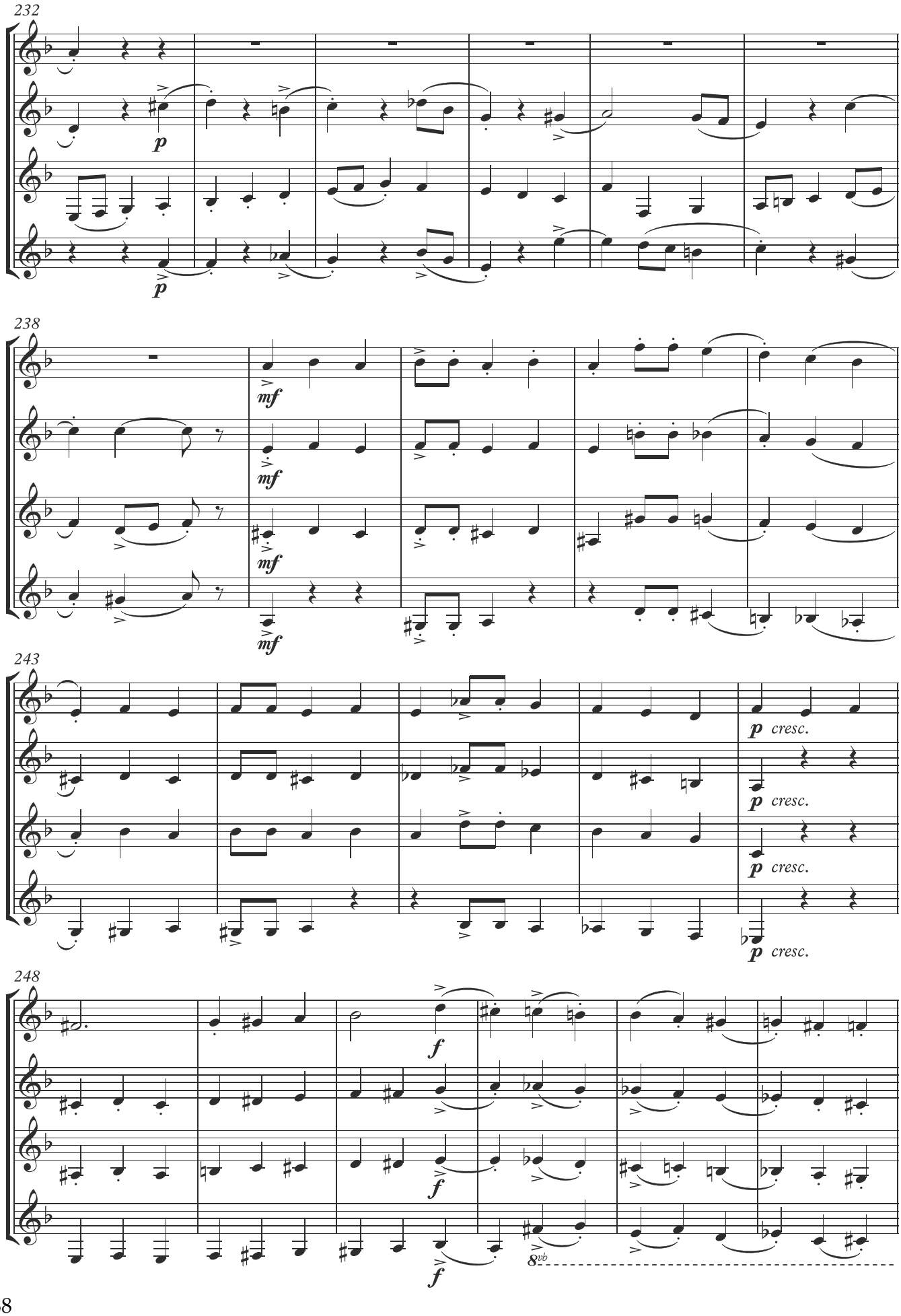
232
p
p
238
mf
mf
mf
mf
243
p cresc.
p cresc.
p cresc.
p cresc.
248
f
f
f
8vb

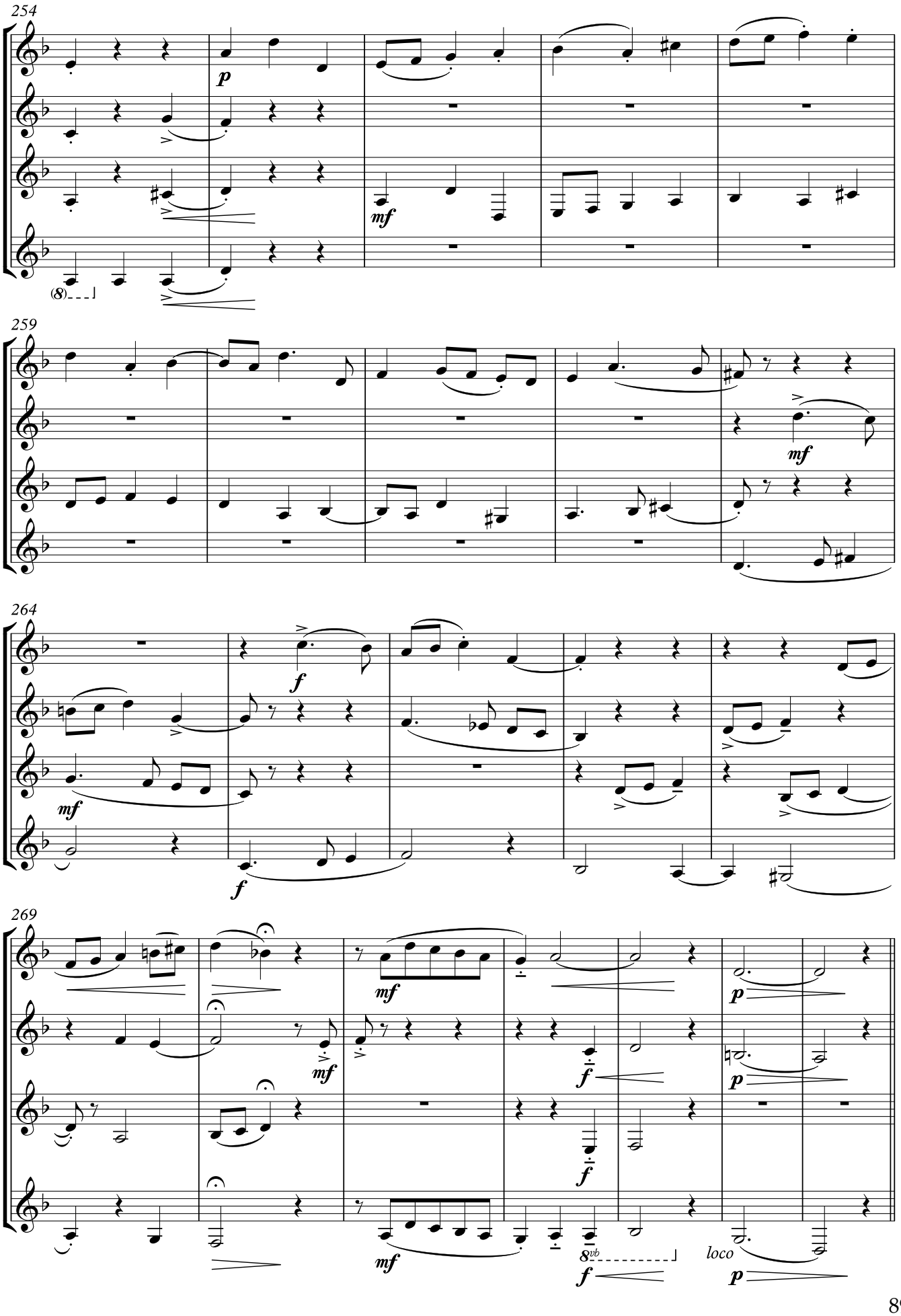
254
p
mf
(8)
259
mf
264
f
mf
f
269
mf
mf
f
f
8vb
mf
f
loco
p
p
p

Wariacja 9.

Allegretto scherzando

276

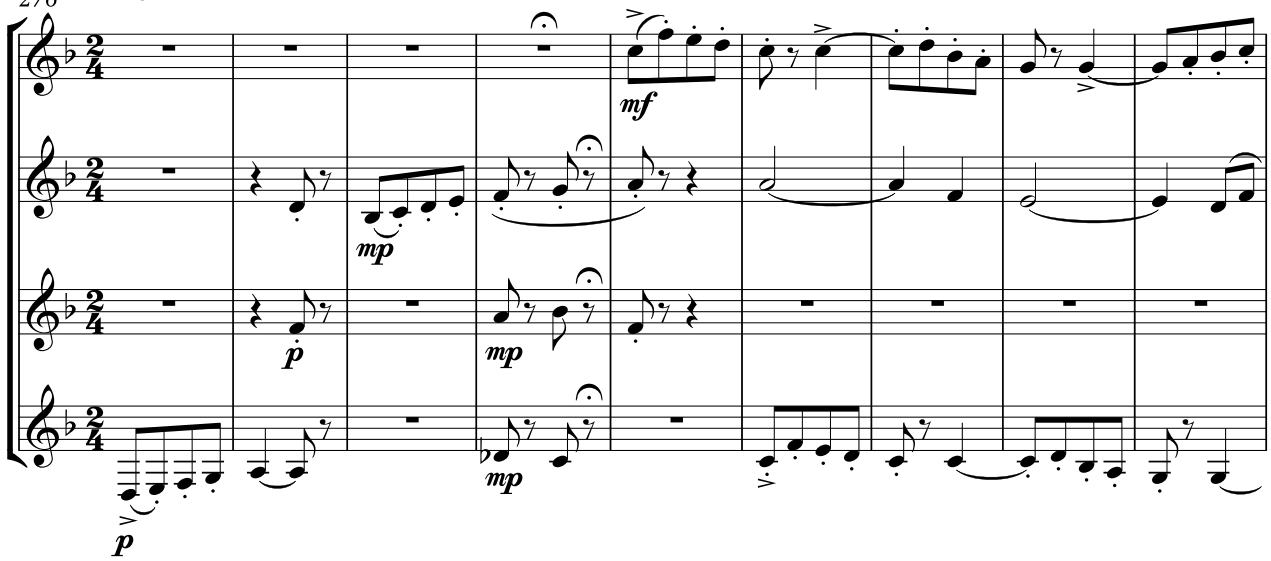

285

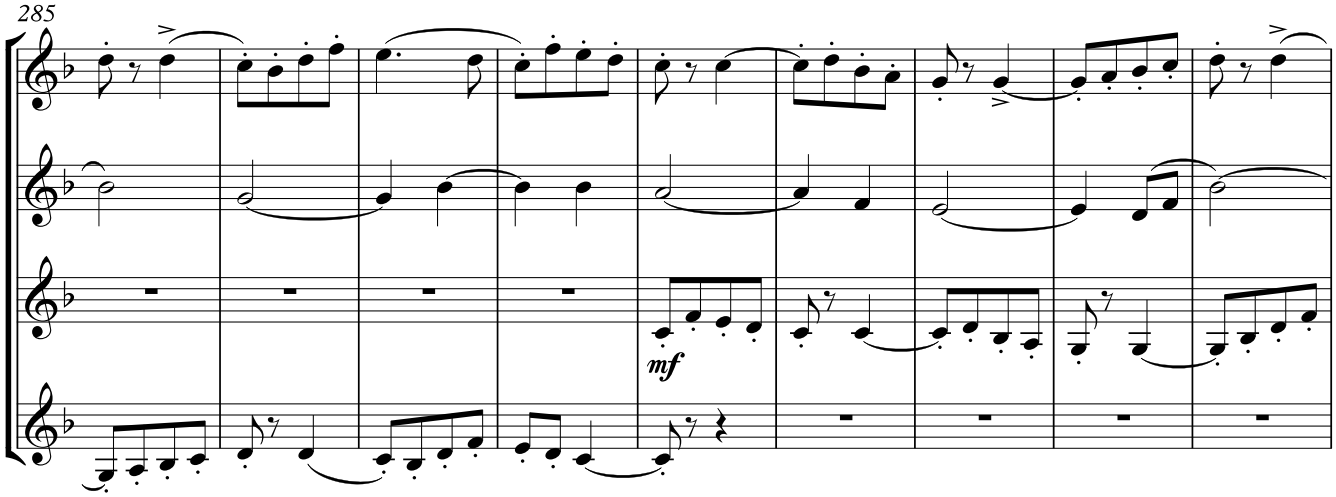

294

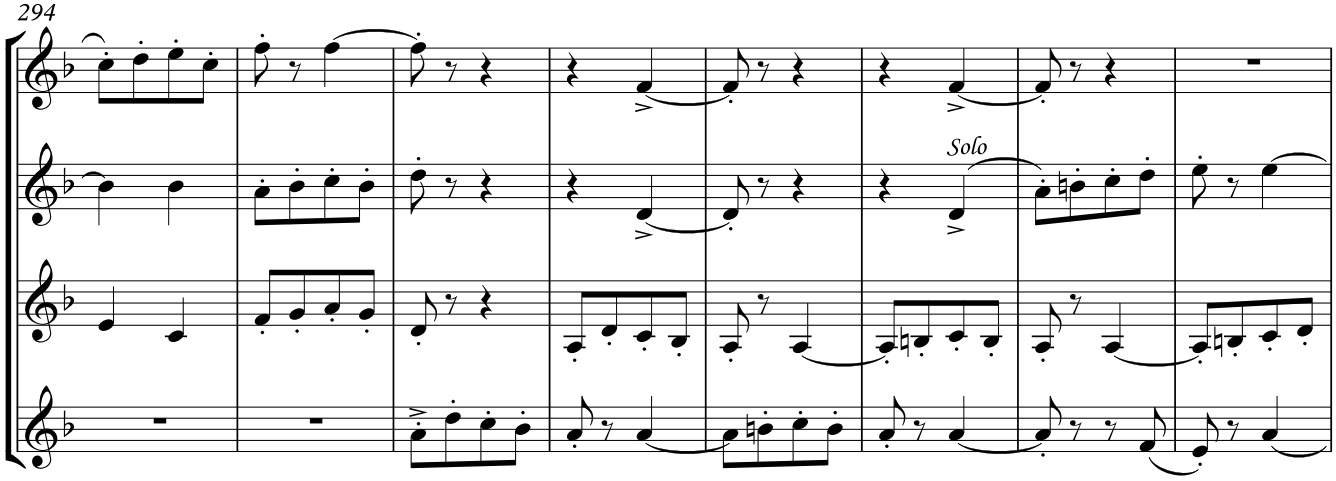

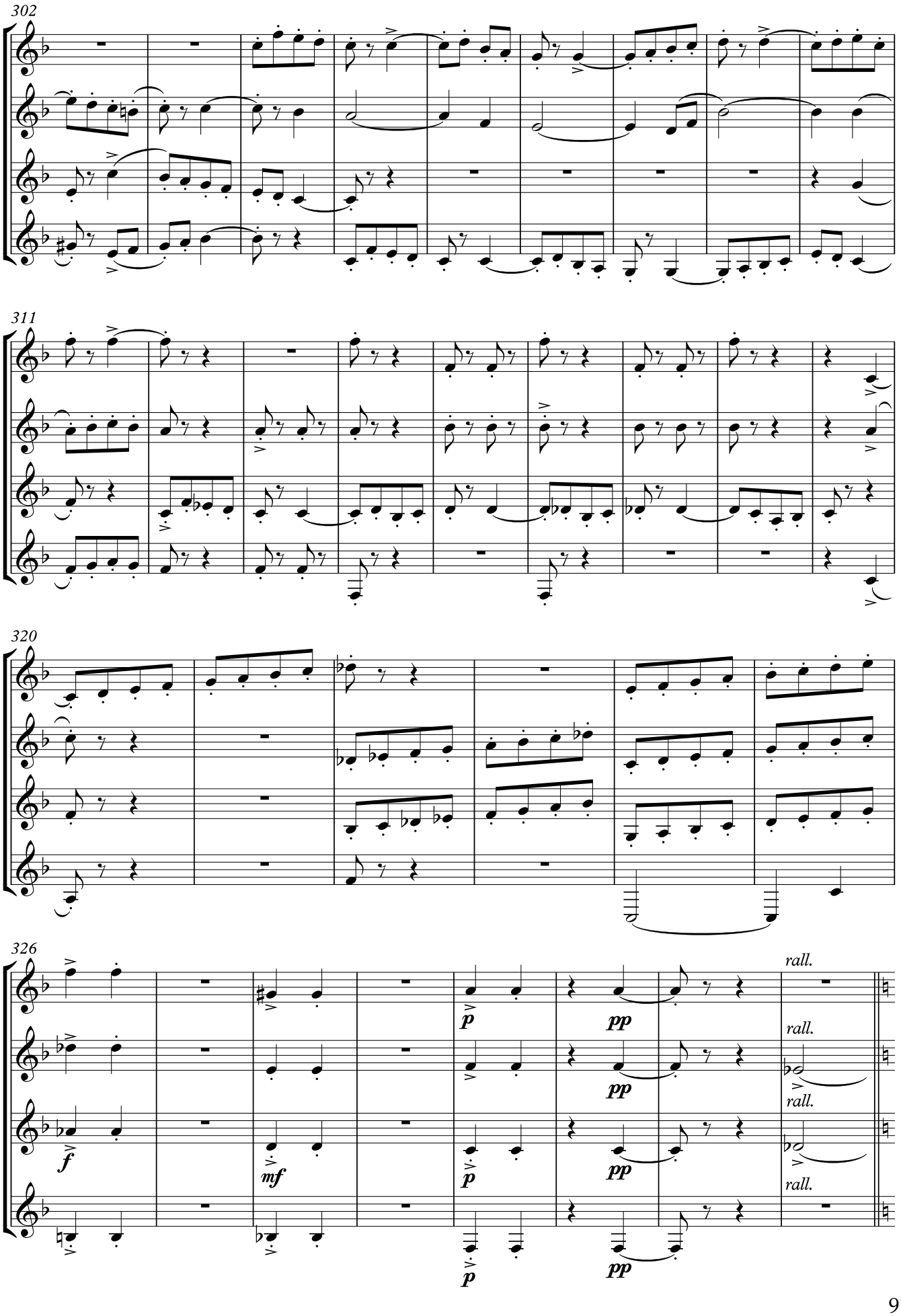
302
311
320
326
rall.
rall.
rall.
rall.
f
mf
p
pp
p
pp
p
pp

Finale

Andante

334

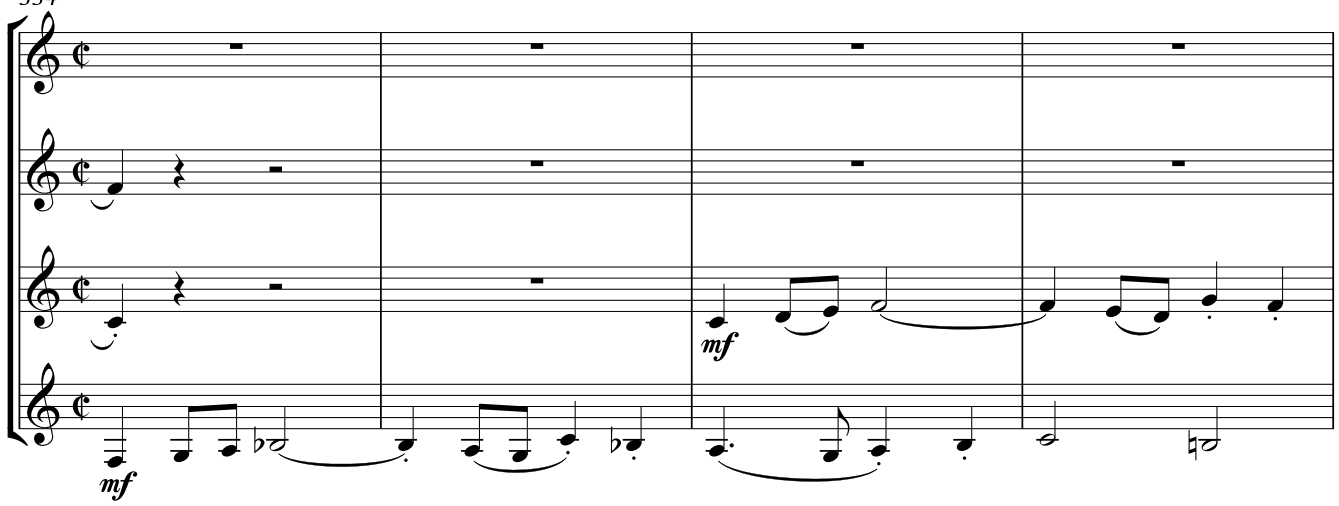

338

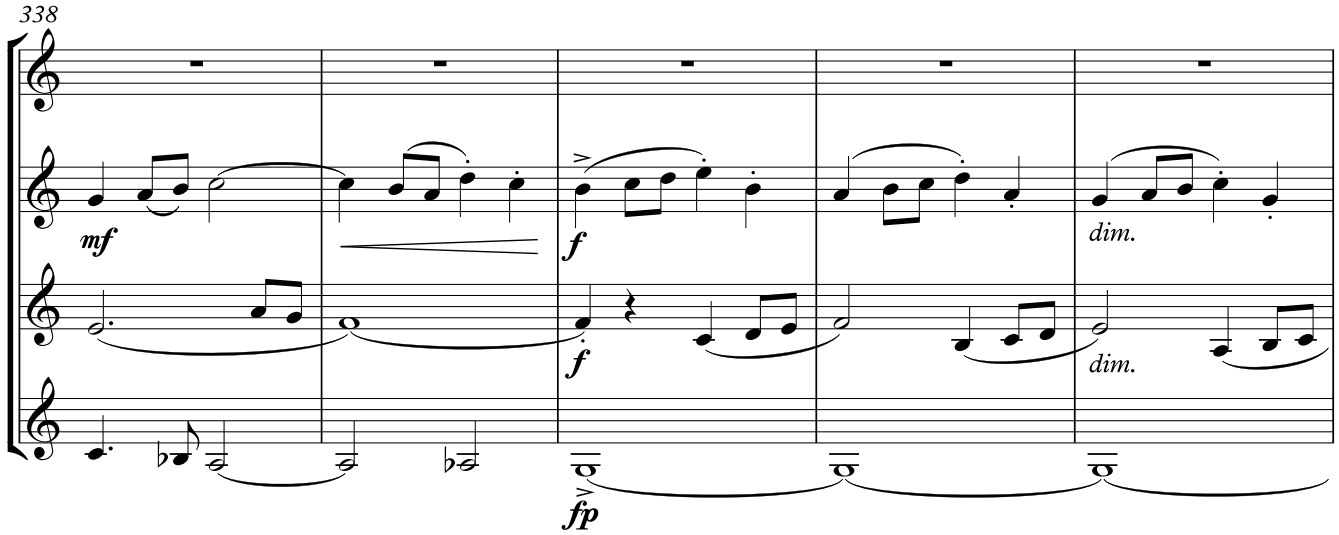

343

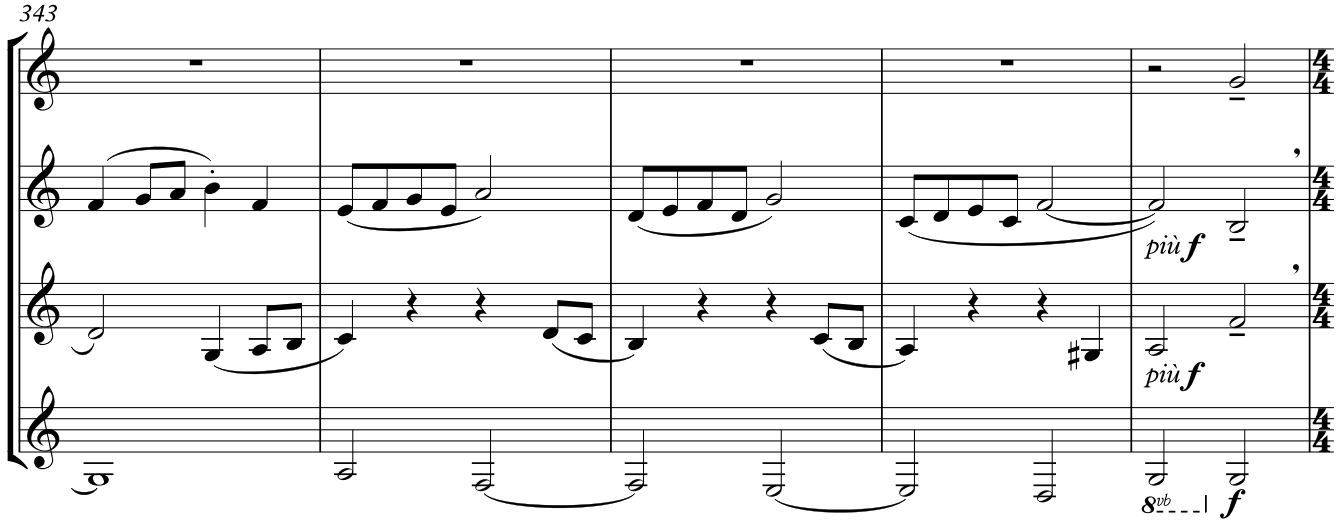

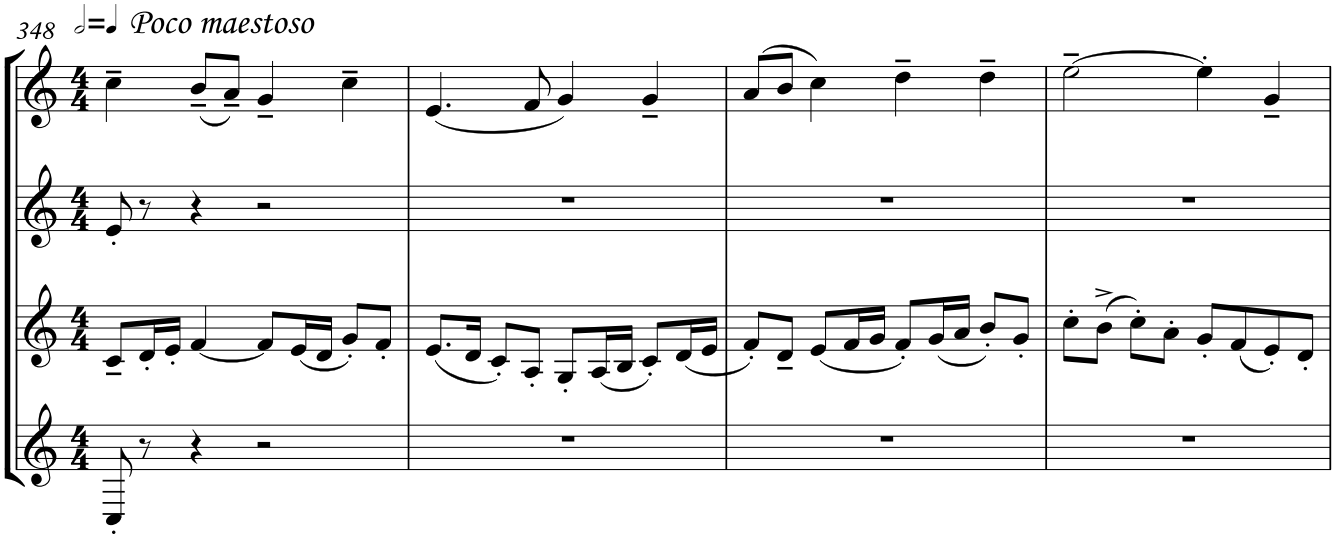
348
𝅗𝅥=♩ Poco maestoso

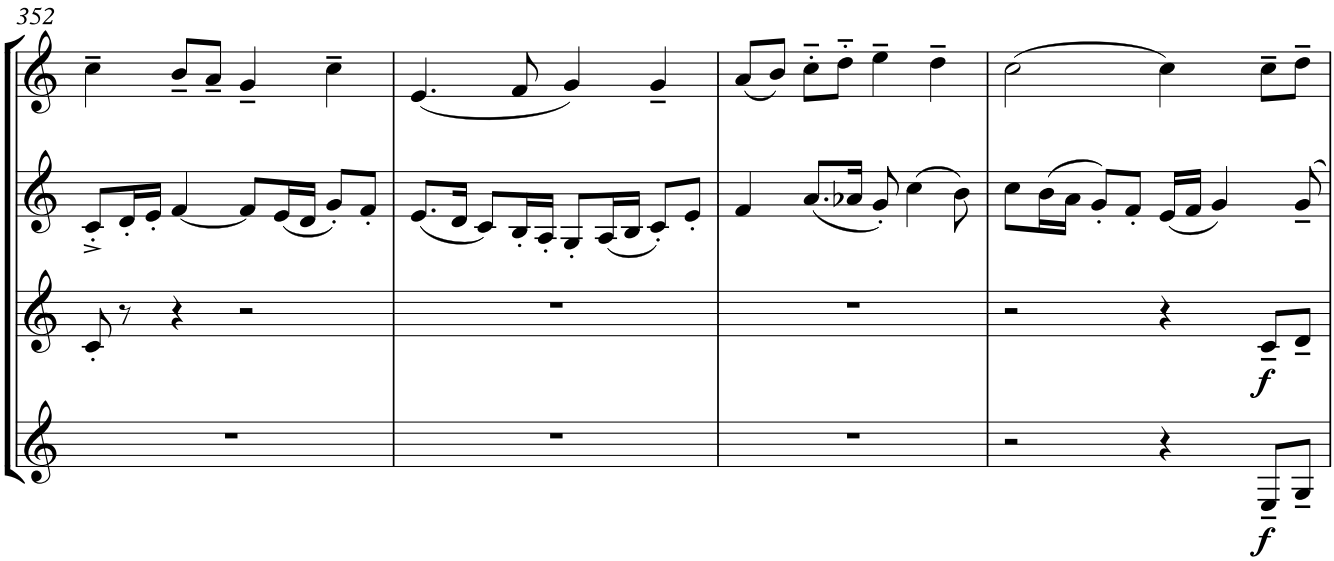
352
f
f

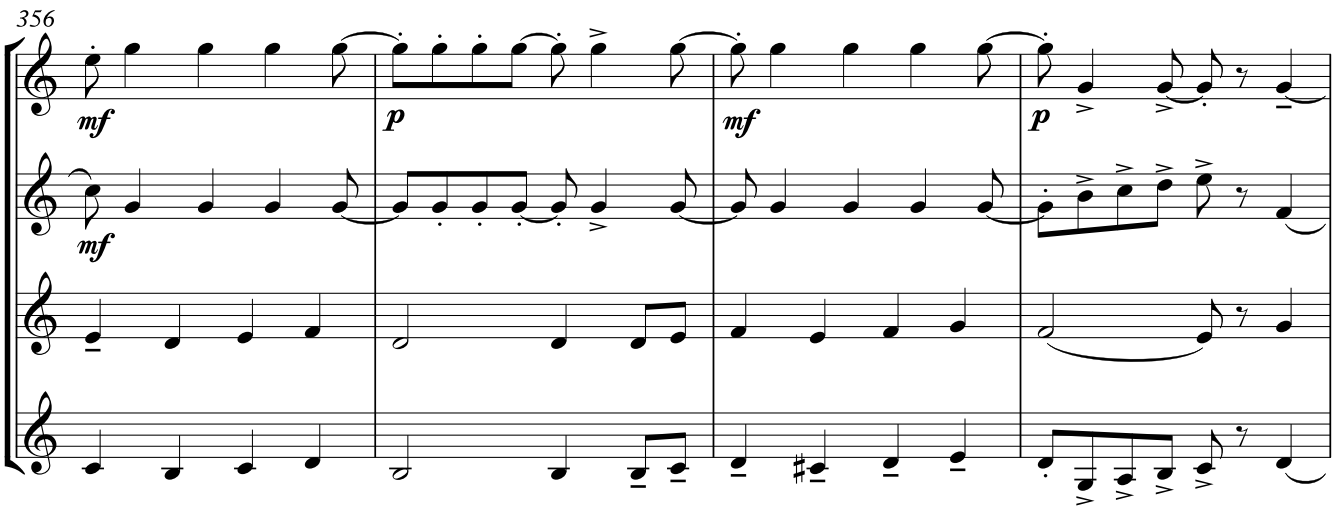
356
mf
p
mf
p
mf

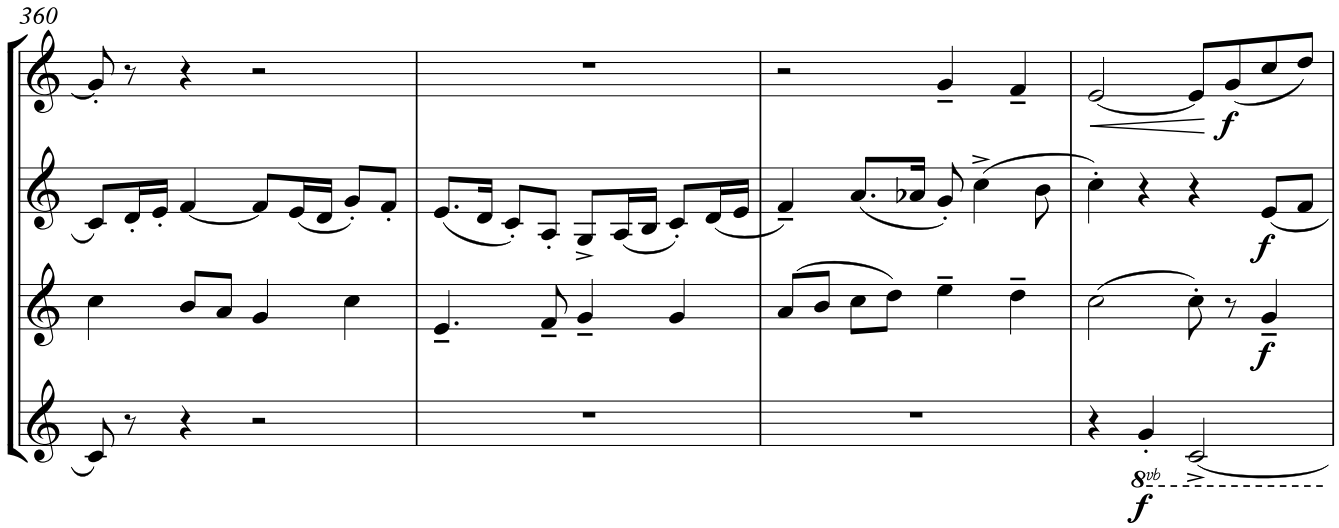
360
f
f
f
8vb
f

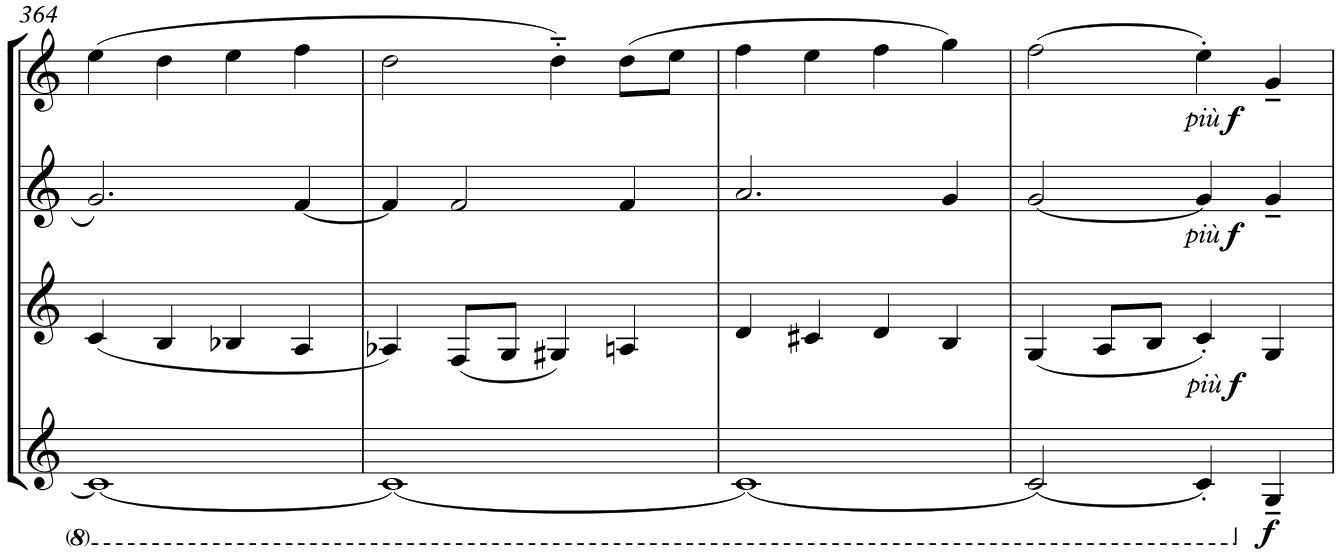
364
più f
più f
più f
(8)
f

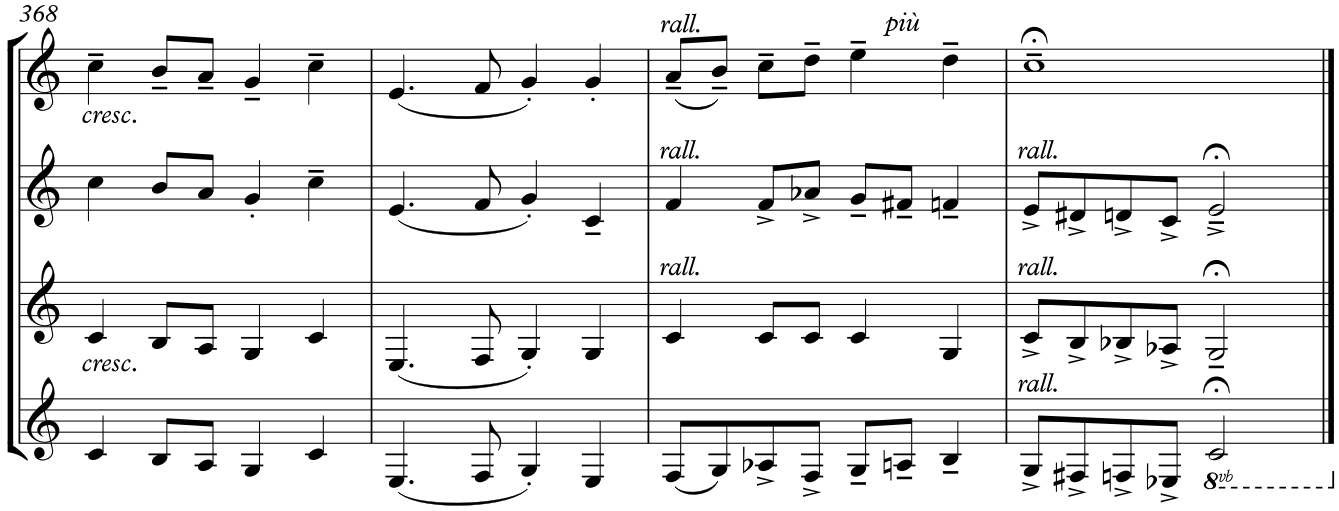
368
cresc.
cresc.
rall.
più
rall.
rall.
rall.
rall.
rall.
8vb

Wykaz utworów

1 Krzysztof Specjał (oprac.) – *Rozmowa – Duet*

2 Krzysztof Specjał (oprac.) – Andante

3 Kanon „rytmiczny" *Jabłko*, w: Włodzimierz Sołtysik (zebr. i oprac.), *Kanony – Antologia*, Warszawa 1998.

4 Stanisław Moniuszko (oprac.) – *Wlazł kotek na płotek*, w: Włodzimierz Sołtysik, op. cit.

5 Ludwig van Beethoven – *Oda do radości* z *IX Symfonii d-moll* op. 125 (oprac. K. Specjał)

6 Georg Friedrich Händel – Melodia z oratorium *Juda Machabeusz* (oprac. K. Specjał)

7 Forrest L. Buchtel – *Two Friends*, [s.l.] cop. 1949.

8 Krzysztof Specjał (oprac.) – *Anioł pasterzom mówił*

9 Krzysztof Specjał (oprac.) – *Lulajże Jezuniu*

10 *Taniec francuski*, w: Karl Biehlig, *Schule für Horn in B*, Leipzig 1980.

11 John Banister – *Gigue*, w: Karl Biehlig, op. cit.

12 *Duet francuski*, w: Karl Biehlig, op. cit.

13 Thomas Reuter – Vivace, w: Karl Biehlig, op. cit.

14 Wolfgang Amadeus Mozart – *Polonez* KV 487

15 Carl Theodor Henning – Scherzando, w: C. Th. Henning, *Instruktive Duos für zwei Waldhörner*, Leipzig [s. d.].

16 John Banister – *Menuet*, w: Karl Biehlig, op. cit.

17 Wolfgang Amadeus Mozart – Larghetto, w: Karl Biehlig, op. cit.

18 Georg Philipp Telemann – *Psalm* (*Ach, Herr, strafe mich nicht*), w: Włodzimierz Sołtysik, op. cit.

19 Jodłowanie (*Holla di, holla di*), w: Włodzimierz Sołtysik, op. cit.

20 Pieśń ludowa z Podhala (*Pociez chłopcy, pociez zabijac*), w: Włodzimierz Sołtysik, op. cit.

21 J. Iwanow – *Duet*

22 Thomas Reuter – Tanecznie, w: Karl Biehlig, op. cit.

23 Utwór w opracowaniu Güntera Lampe, w: Karl Biehlig, op. cit.

24 Franz Schubert – Kanon na 3 głosy (*Goldner Schein*), w: Włodzimierz Sołtysik, op. cit.

25 Franz Schubert – Kanon na 3 głosy (*Willkommen, lieber schöner Mai*), w: Włodzimierz Sołtysik, op. cit.

26 Giovanni Pierluigi da Palestrina – Kanon na 3 głosy (*Pleni sunt coeli*), w: Włodzimierz Sołtysik, op. cit.

27 Wolfgang Amadeus Mozart – Larghetto, w: Henri Kling (ed.), *30 Easy Pieces for Horn Trio*, Petersburg 1997.

28 Ludwig van Beethoven – Andante, w: Henri Kling, op. cit.

29 Carl Maria von Weber – Molto vivace, w: Henri Kling, op. cit.

30 Winter – Allegro vivo, w: Henri Kling, op. cit.

31 Ludwig van Beethoven – *Scherzo-Trio* in Es z *III Symfonii*, w: Tadeusz Chachaj (red.), *Studia orkiestrowe na róg*, Kraków 1981.

32 Johann Hermann Schein – *Suita* na kwartet waltorniowy (Poszczególne części pochodzą z różnych suit – 19, 22, 15 – ze zbioru J. H. Scheina *Banchetto musicale*), oprac. Günther Opitz, Leipzig 1977.

33 Wolfgang Amadeus Mozart – Kanon na 4 głosy (*Lacrimoso son io* KV 555), w: Włodzimierz Sołtysik, op. cit.

34 Feliks Nowowiejski – Kanon na 4 głosy (*Krakowskie wesele*), w: Włodzimierz Sołtysik, op. cit.

35 Carl Maria von Weber – *Uwertura* do opery *Wolny strzelec*, w: Tadeusz Chachaj, op. cit.

36 Franz Liszt – Fragment z poematu symfonicznego *Preludia*, w: Tadeusz Chachaj, op. cit.

37 Johannes Brahms – Fragment cz. I z *IV Symfonii* op. 98, w: Tadeusz Chachaj, op. cit.

38 Johannes Brahms – VI Wariacja z *Wariacji na temat Haydna* op. 56a, w: Tadeusz Chachaj, op. cit.

39 Georges Bizet – *Pieśń Torreadora* (*The Torreador Song*) z opery *Carmen*, w: Dorothy E. Kemp (arr.) French Horn Finesse 1, Cincinnati cop. 1981. (Queen City Brass Publications, cop. 1981)

40 Ernesto de Curtis – *Wróć do Sorrento* (*Come back to Sorrento*), w: Dorothy E. Kemp, op. cit.

41 Pietro Mascagni – *Intermezzo* z opery *Rycerskość wieśniacza* (*Cavalleria rusticana*), w: Dorothy E. Kemp, op. cit.

42 Stephen C. Foster – *Foster Medley*, w: Dorothy E. Kemp, op. cit.

43 Feliks Rybicki – *Wariacje na 4 rogi* (opracowanie na podstawie rękopisu *Małe wariacje w dawnym stylu na temat Händla* z 1971 roku).